"Ey halkım, Allah'ın davetçisine uyun!"
(Ahkaf, 46/31)

Kur'ân ve Sünnet Işığında

SİHİR

Hakikati, Etkisi, Hükmü Korunma ve Tedavi Yolları

السحر

حقيقته وتأثيره وحكمه والوقاية والعلاج منه

Özgün Adı:
es-Sihru Hakikatuhu ve Te'sîrihi ve Hukmuhu
ve'l-Vakâtu ve'l-İlâcu Minhu
Telif: Berake binti Mudîf et-Talehî
Yayıncı: Guraba
Çeviri: Mustafa Öztürk
Yayına Hazırlık: Guraba
Kapak: Selim Çimendağ
Baskı-Cilt: Step Ajans Matbaacılık
Guraba Yayınları: 81
ISBN: 978-975-8810-55-0
Birinci Baskı
M.2008/ H. 1429

GURABA YAYINCILIK SAN. TİC. LTD. ŞTİ.
Çatalçeşme Sk. Defne Han 27/9
Cağaloğlu – İstanbul
PK. 591 SİRKECİ
Tel: (0212) 526 06 05 Fax: 522 49 98
www.guraba.com.tr
e-mail:guraba@hotmail.com

Berake binti Mudîf et-Talehî

KUR'ÂN VE SÜNNET IŞIĞINDA

SİHİR

Hakikati, Etkisi, Hükmü, Korunma ve Tedavi Yolları

Çeviren
Mustafa Öztürk

الغرباء
guraba

NEDEN GURABA?

قَالَ رَسُولُ الله صلَّىٰ الله عليه وعلىٰ آله وسلَّم:

«بَدأَ الإِسْلَامُ غَرِيبًا وَسَيَعُودُ كَمَا بَدأَ؛ فَطوبىٰ لِلغُرَبَاءِ»

[رواه مسلم]

«فَطوبىٰ لِلغُرَبَاءِ؛ الَّذِينَ يُصْلِحوُنَ مَا أَفْسَدَ النَّاسُ مِنْ بَعْدِي مِنْ سُنَّتِي» [رواية الترمذي]

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmaktadır:

«İslam garib olarak başladı. Başladığı hale geri dönecektir. O halde müjdeler olsun Guraba'ya /gariblere!»

[Müslim, Kitâbu'l-İmân]

Tirmizî rivâyetinde:
«Guraba'ya/gariblere müjdeler olsun! Onlar, benden sonra sünnetimden insanların bozdukları şeyleri düzeltenlerdir.»

[Tirmizî, İmân]

TAKRÎZ

Hamd, âlemlerin Rabbi olan Allah'a aittir. Şahitlik ederim ki; hiçbir ortağı olmayan, sâlihlerin dostu ve yardımcısı, iyi ve temiz kulların rabbi olan Allah'tan başka hak ma'bûd yoktur. Yine şahitlik ederim ki; peygamberlerin sonuncusu ve tüm Âdemoğlunun efendisi olan Muhammed *sallallahu aleyhi ve sellem* O'nun kulu ve rasûlüdür. Allah, O'na, tertemiz âilesine ve ashâbına salât ve selâm etsin.

Hiç şüphesiz Kitap ve Sünnetteki deliller ve ileri gelen âlimlerin icması şu noktada ittifak etmiştir ki: Sihir haramdır ve sihir yapan kişi kınamayı hak etmiş kötü bir kimsedir. Aynı şekilde aklı olan herkes -müslüman olmasa dahi- sihrin, akıl ve beden üzerinde yıkıcı etkileri olan tehlikeli bir şey olduğunu bilir.

Hanım kardeşimiz Berake binti Mudîf et-Talehî'nin bu konuda yazmış olduğu "Sihir Konusunda Bir Araştırma" adlı eseri inceledim ve onun, bu alanda yazılmış faydalı, önemli ve neşredilmeye değer bir eser olduğunu gördüm.

Zira yazar; sihir, sihrin kötü etkileri ve vahim neticeleri konularında yazmış olduğu bu eserinde, Kitap ve Sünnetten delillere ve ileri gelen âlimlerin görüşlerine dayanmıştır.

Allah, niyetleri bilendir. O'nun salât ve selâmı Muhammed *sallallahu aleyhi ve sellem*'in ve ashâbının üzerine olsun.

Ubeyd b. Abdillah el-Câbirî
Medîne-i Münevvere İslâm Üniversitesi
Eski Öğretim Görevlisi
13/Rebîu's-Sânî/1418

ÖNSÖZ

Şüphesiz hamd, Allah'a aittir. O'na hamd eder, O'ndan yardım, bağışlanma ve hidâyet diler ve O'na tevbe ederiz. Nefislerimizin şerrinden ve amellerimizin kötülüklerinden O'na sığınırız. Allah'ın doğru yola ulaştırdığını hiç kimse saptıramaz; O'nun saptırdığını da hiç kimse doğru yola ulaştıramaz. Şahitlik ederim ki, Allah'tan başka hak ma'bûd yoktur. Ve yine şahitlik ederim ki, Muhammed *sallallahu aleyhi ve sellem* O'nun kulu ve rasûlüdür.

Öyle bir zamanda yaşıyoruz ki, bir sürü hurafe ve hile baş göstermiş ve bunlar, din ya da akıl engeline takılmadan insanların içine kadar işlemiştir. Öyle ki, insanlardan birçoğu ya sihri meslek edinip onu yaymaya başlamış; ya sihre müptela olup sihir yapanların pençesine düşmüş; ya da sihir vasıtasıyla insanlara zarar verir hale gelmiştir.

İnsanlar, kendilerini çektikleri bu sıkıntılardan kurtarabilecek ve onları karanlıklardan, yani bâtıl yolların, kötü niyetli sihirbaz ve büyücülerin sözlerinin karanlıklarından çıkarıp nura, yani şifa ve hesapsız rızık vermeye gücü yeten Allah'ın nuruna ulaştıracak kimselerden habersiz bir şekilde karanlıklar içinde ve gaflet dehlizlerinde bocalayıp duruyorlar.

İşte bu şartlar içerisinde gücü yeten herkes, doğru yoldan sapmış olan bu kimselere hak yolu göstermek için elinden geleni, bu uğurda ortaya koyduğu şeyin basitliğine aldırmaksızın yapmaktadır. Ben de bu meyanda işte bu kitabı takdim ediyorum. Onun içerisinde sihrin tanımı, zararının boyutları, ondan korunmanın yöntemi ve bir müslümanın başına geldiği vakit ondan nasıl tedavi olacağı Allah'ın Kitabı'na ve Rasûlü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in sünnetine uygun olarak açıklanmıştır. Allah'tan bu kitabı faydalı ve rızasına uygun kılmasını niyaz ederim. Âmîn.

Konunun Önemi ve Tercih Nedeni

Müslümanın saf ve katışıksız bir akîdeye sahip olması, onun dünya ve âhiret mutluluğu için büyük önem arz etmektedir. Bu ise onun amellerinin dünyada sâlih, âhirette makbul olmasına bağlıdır. Akîdenin saf ve katışıksız olması ise ancak onun saflığını bulandırabilecek olan tehlikeleri tanımakla mümkündür. Bu tehlikeler, akîdenin saf menbaını susuzluğu gidermeyen ve gerçekte var olmayan bir seraba çevirir. Serabın peşinde koşan kimse ise susuz çöllerde şaşkın bir halde dolaşıp durur. İşte böyle bulanık bir akîdeye sahip olup büyücülerin hile ve yalanlarına kapılmak sûretiyle içine düştüğü tehlikenin farkında olmayan kimsenin durumu da bundan farklı değildir.

Müslümanın doğru yolda ilerleyebilmesi için kendisini emniyet yurduna, yani Allah'ın Kitabı'na ulaştıracak bir rehber bulması gereklidir. O Allah'ın Kitabı ki, ona ne önünden ne de arkasından bâtıl yaklaşamaz. O, Allah'ın

sağlam ipidir ki ona sımsıkı sarılan kimseyi Allah mutlaka kurtarır. Yine müslümanın kendisini Allah Rasûlü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in sünnetine ulaştıracak bir rehbere de ihtiyacı vardır. O Allah Rasûlü ki şöyle buyurmuştur:

"Sizi, gecesi gündüzü gibi olan apaydınlık bir yol üzere bıraktım. Benden sonra o yoldan ancak helak olanlar sapar."[1]

Yine sihir konusu akîde ile yakından ilgilidir. Şöyle ki, sihrin hakikati ve etkisi olduğuna inanmak, sihir yapan kimsenin gaybı bildiğini kabul etmek, sihirden korunmak, sihri tedavi etmek vs. hep akîde ile alakalı konulardır.

Ayrıca ben, sihirle alakalı bütün konuları içeren bir kitap da görmedim. İşte bütün bu sebeplerden dolayı, bu alanda böyle bir eser yazma konusunda ilmine güvendiğim kimselerle istişare ettikten sonra istihâre de yapıp Allah'tan hayırlı olanı nasip etmesini diledim.

Bu konuyu tercih etmemdeki sebeplere gelince, onları şöyle özetlemek mümkündür:

1. İnsanların birçoğu sihir yapan kimselerin durumundan habersizdir. Öyle ki bazıları sihir yapanları tasdik etmekte ve bunun akîdelerine bir zarar vermeyeceğini düşünmektedirler.

2. Bazı insanlar ise sihri çeşitli kısımlara ayırmakta ve bir kısmını helal diğer bir kısmını da haram kabul etmektedir. Bazıları da sihrin etkisi olduğunu inkâr etmektedir.

---

(1) İbn Mâce, Kitâbu ittibâi's-sünne, Bâbu ittibâi sünneti'l-hulefâi'r-râşidîne'l-mehdiyyîn, hadis no :43.

3. Çocuğu olmayan bazı insanlar da kâhin ve falcılara giderek onlardan medet ummakta, dünyalık arzularını gerçekleştirecek çareleri onların yanında aramakta ve neticede bu uğurda dinlerini feda etmektedirler.

4. Bazı insanların içlerindeki kin ve haset onları, müslümanlara zarar vermek, onların aralarını açmak ve düzenlerini bozmak amacıyla büyücülere gitmeye sevk etmektedir.

Konu İle İlgili Yapılmış Çalışmalar:

Sihir konusunda -tefsirlerde ve akîde ile ilgili kitapların içerisinde serpiştirilmiş halde bulunan bilgiler hariç- eski dönemlerde te'lif edilmiş müstakil bir esere rastlamadım. Zikri geçen eserler içerisinde bu konuyu aşağı yukarı ilk olarak ele alanlar ise şunlardır:

1. *et-Tefsîru'l-Kebîr*, Fahruddîn er-Râzî.

2. *Tefsîru'l-Kur'âni'l-Azîm*, İbn Kesîr.

Bu iki müellif, sihrin çeşitlerinden bahsetmiş ve sihrin etkisi konusundaki düşünceleri uyarınca her bir çeşidin dinî anlamdaki hükmüne değinmişlerdir.

3. *el-Câmiu li Ahkâmi'l-Kur'ân*, el-Kurtubî.

4. *Câmiu'l-Beyân*, et-Taberî.

Bu iki müellif de *"Süleyman'ın hükümranlığı hakkında onlar, şeytanların uydurup söylediklerine tâbi oldular... "(Bakara, 2/102)* âyetinin tefsirinde sihirden söz etmişlerdir.

5. *Teysîru'l-Azîzi'l-Hamîd fî Şerhi Kitâbi't-Tevhîd*, Şeyh

Süleyman b. Abdillah b. Muhammed b. Abdilvehhâb. Müellif, eserinde sihirle ilgili âyet, hadis ve rivâyetlere yer vermiş ve sihir yapan kişiye uygulanacak olan had cezasından bahsetmiştir.

6. *Meâricu'l-Kabûl,* Şeyh Hâfız el-Hakemî *rahmetullahi aleyh*. Müellif, adı geçen eserinde sihir yapan kişiye uygulanacak olan had cezasından, bazı sihir çeşitlerinden ve sihri benzeri bir sihirle çözmenin hükmünden bahsetmiştir.

Sihir konusunda yazılmış çağdaş eserlere gelince bazıları şunlardır:

1. *Âlemu's-Sihr ve'ş-Şa'veze,* Dr. Ömer b. Süleymân el-Eşkar. Yazar, zikri geçen eserinde sihri çözmek için sihir yapan kimselere başvurmanın İslâm'daki hükmüne ve sihri bozmak için başvurulabilecek meşru yollara değinmiştir.

2. *Kitâbu's-Sihr Beyne'l-Hakîka ve'l-Hayâl,* Dr. Ahmed b. Nâsır b. Muhammed el-Hamed. Yazar, eserinde sihrin kısımlarından söz etmiş ve sihrin hakikatinin varlığına dâir delillere yer vermiştir.

3. *es-Sihr Beyne'l-Hakîka ve'l-Vehm fi't-Tasavvuri'l-İslâ-mî,* Dr. Abdusselam es-Sukkerî. Yazar, eserinde mucize ile sihir arasındaki farka değinmiş ve sihir yapmanın ve sihir yapmayı öğrenmenin hükmünden söz etmiştir.

4. *es-Sârimu'l-Bettâr fi't-Tesaddî li's-Seharati'l-Eşrâr,* Va-hîd Abdusselam Bâlî. Yazar, adı geçen eserinde sihrin belirtilerinden ve şer'î rukyeden (dine uygun okuma şekillerinden) bahsetmiştir.

Çalışmada Takip Ettiğim Metod

1. Önce Kur'ân-ı Kerîm'den sonra Nebevî sünnetten son-ra da âlim ve müfessirlerin sözlerinden deliller sundum.

2. Temel kaynaklardaki bilgileri taradım, analiz yaptım ve onlardan çıkan şer'î hükümleri ortaya koydum.

3. Sihrin çeşitlerinden bahsederken her çeşit sihrin hükmüne değindim ve tâbi olduğu dînî hükmü açıkladım.

4. Sihirle ilgili hükümlerden bahsederken ilgili özel hükümleri ve varsa bu hükümlerdeki ihtilaf sebeplerini açıkladım.

5. Konu ile ilgili en sahih hadislere dayandım. Eğer varsa Buhârî ve Müslim'in ortaklaşa rivâyet ettikleri, yoksa ikisinden birinin rivâyet ettiği hadislere yer verdim. Eğer bir hadis bu iki kaynakta yer almıyorsa, o hadisi kimin tahrîc ettiğini belirttim ve imkan bulduğum nispette âlimlerin sıhhat ya da zayıflık yönünden o hadis hakkındaki sözlerine yer verdim.

Konu Başlıkları:

GİRİŞ: Sihrin hakikati. Üç alt başlıktan oluşmaktadır:
I. Sihrin sözlük ve terim anlamları
II. Sihir gerçek midir yoksa hayal mi?
III. Sihir yapanın kâfir oluşu, kâhin ve büyücünün sözünü tasdik etmenin müminin akîdesine etkisi. İki alt başlıktan oluşmaktadır:

A. Sihir yapanın kâfir oluşu.

B. Kâhin ve büyücünün sözünü tasdik etmenin müminin akîdesine etkisi

BİRİNCİ BÖLÜM

Sihre öngörülen had cezası. Üç alt başlıktan oluşmaktadır:

I. Sihrin çeşitleri

II. Sihrin hükmü. İki alt başlıktan oluşmaktadır:

A. Sihir yapmanın hükmü

B. Sihir öğrenmenin hükmü

III. Sihir yapanın hükmü

İKİNCİ BÖLÜM

Sihirden korunma ve sihrin tedavisi. Üç alt başlıktan oluşmaktadır:

I. Sihirden nasıl korunabiliriz?

II. Sihrin belirtileri

III. Sihrin tedavisi. İki alt başlıktan oluşmaktadır:

A. Şer'î rukye, tarifi ve şekli.

B. Nüşre ya da sihri benzer bir sihirle çözmek

SONUÇ: Sonuç kısmı çalışmanın kısa bir özetini ve konuyla ilgili bazı fetvaları içermektedir.

Son olarak, bana yardım eden ve kolaylık sağlayan Allah'a hamd ederim. Bu çalışmamı rızasına uygun kılmasını ve içerisindeki eksikliklerden dolayı beni bağışlamasını dilerim. Eğer ortada bir kusur ya da hata varsa okuyuculardan özür dilerim. Bu çalışmada herhangi bir eksiklik

görenlerin de beni uyarmalarını ümit eder ve onlara hayır duada bulunurum.

Yine Yüce Allah'tan, bu çalışmayı son şekline gelinceye kadar inceleme, değerlendirme ve önerilerde bulunma inceliğini gösteren İslâm Üniversitesi eski öğretim görevlisi Sayın Ubeyd b. Abdillah el-Câbirî'nin ecir ve sevabını kat kat artırmasını niyaz ederim.

Aynı şekilde bu kitabın basımının tamamlanmasına kadar -ki bunu sağlayan Allah'a hamd ederim- elinden gelen yardımı esirgemeyen kocama da teşekkür ve duayı bir borç bilirim. Allah hem onların hem de fikir vermek, tavsiye ve yardımda bulunmak sûretiyle bu kitabın ortaya çıkmasına katkıda bulunan herkesin mükâfatını kat kat versin.

Allah her şeyi en iyi bilendir. O'nun salât ve selâmı Efendimiz Muhammed *sallallahu aleyhi ve sellem*'in, âilesinin ve ashâbının üzerine olsun.

Berake binti Mudîf et-Talehî

GİRİŞ:

Üç alt başlıktan oluşmaktadır:

I. Sihrin sözlük ve terim anlamları

II. Sihir gerçek midir yoksa hayal mi?

III. Sihir yapanın kâfir olduğuna dâir dinî deliller, kâhin ve büyücünün sözünü tasdik etmenin müminin akîdesine etkisi.

İki alt başlıktan oluşmaktadır:

A. Sihir yapanın kâfir oluşu.

B. Kâhin ve büyücünün sözünü tasdik etmenin müminin akîdesine etkisi

GİRİŞ

SİHRİN HAKİKATİ

Üç alt başlıktan oluşmaktadır:

I. Sihrin Sözlük ve Terim Anlamları:

a. Sihrin sözlük anlamı: Sihir; büyü demektir. Kaynağı gizli olup sezilmeyen her şey sihirdir.[2]

el-Ezherî şöyle demiştir: Sihir aslen bir şeyi gerçek şeklinden çıkarıp başka bir şekle çevirmektir. Sihirbaz için de bâtılı hak sûretinde gösterdiği ve herhangi bir nesneye gerçek halinden farklıymış izlenimi verdiğinden dolayı:

«قد سحر الشيء عن وجهه» yani «bir şeye sihir yapıp onu olduğundan farklı hale çevirdi» denir.

Şemir, İbn Ebî Âişe'nin şöyle dediğini rivâyet etmiştir: Araplar büyüye «sihir» demişlerdir; çünkü o sağlığı yok edip hastalığa çevirir. Yine birisinin nefretini sevgiye çevirince de: «قد سحره» : ona sihir yaptı» denir.[3]

---

(2) *el-Misbâhu'l-Münîr,* s. 267, el-Mektebetu'l-İlmiyye, Beyrut. (Krş. *İbn Manzûr, Lisânu'l-Arab*, 4/348. Çeviren)

(3) Bkz. İbn Manzûr, *Lisânu'l-Arab*, 4/348, «سحر» maddesi, Dâru Sâdır, Beyrut, tarihsiz.

Yine güzel ve etkileyici konuşmaya da "sihir" denmektedir. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in şu sözü bu anlamdadır: "Şüphesiz sözlerin bazısı sihirdir."[4] Gerçekten de bazı sözler sihir gibidir. Çünkü kalpleri kendine çeker, insanları tesiri altına alır ve bazı şeyleri gerçek halinden farklı gösterir.

Yine gecenin sonunda gizlice yenmesinden dolayı "sahûr" yemeğine de (sihirle aynı kökten gelen) «السحور» adı verilmiştir. «السَّحر : es-sahr (es-sahar ve es-suhr şeklinde de okunabilmektedir.) ise yemek borusu demektir ki, beslenme mahallidir. Ona bu adın verilmesinin sebebi vücudun diğer organlarına giden yollarının gizli oluşudur. Yine Araplar, gizli saklı olduğu için hileye de «sihir» adını vermişlerdir. Sihrin çoğulu, «eshâr : أسحار» ve «suhûr : سحور» kalıplarında gelmektedir.[5]

Netice olarak sözlükte "sihir", gizli olan her şey ve bir şeyi aldatma amaçlı olarak gerçek şeklinden gizlice başka bir şekle çevirmek anlamlarında kullanılmaktadır.

b. Sihrin terim anlamı: Sihrin terim anlamında ih-

---

(4) «إِنَّ مِنَ الْبَيَانِ لَسِحْرًا» Bkz. el-Buhârî, Muhammed b. İsmâîl el-Cu'fî (ö. 256 h.), *Sahîhu'l-Buhârî*, 2. bsk., Dâru Âlemi'l-Kutub, Beyrut, Kitâbu't-tıbb, Bâbu's-sihr; Müslim, Sahîhu Müslim, Kitâbu'l-Cumua, Bab no: 13. Kaynaklarda hadisin vurûd sebebi olarak bir kıssa nakledilmektedir. Hadiste geçen «البيان» kelimesi fesahat, güzel ve akıcı konuşma anlamındadır. «لسحرا» ifadesi ise kalpleri cezbetme ve insanları etkileyip tesiri altına alma yönünden sihre benzer, demektir.

(5) Bkz. *Lisânu'l-Arab*, 4/348; el-Cevherî, İsmâîl b. Hammâd (ö. 384 h.), es-Sıhâh, 2. bsk., 1399 h. Dâru'l-İlm li'l-Melâyîn, Beyrut, «سحر» maddesi.

tilaf edilmiştir. Zira sihrin hakikati ve etkisi konusunda farklı görüşler vardır. Kimileri onun hakikatini ve etkisini kabul ederken kimileri de reddetmektedir. Bu sebeple biz, bu tanımların en önemlilerini zikredeceğiz.

1. Fahruddîn er-Râzî[(6)] sihri şöyle tarif etmiştir: Şer'î ıstılahta sebebi gizli olan, gerçek halinden farklı olarak algılanan, göz boyama ve aldatma türünden olan her şeye sihir adı verilir.[(7)]

2. Cessâs[(8)] da sihri aynı şekilde tarif etmiştir. Ancak o, şunları eklemiştir: Sihir kelimesi mutlak kullanılıp takyit edilmediği zaman, onu yapanın kınandığını ifade eder. "Şüphesiz sözlerin bazısı sihirdir."[(9)] hadisinde olduğu gibi övgü amacıyla kullanıldığı yerlerde ise mukayyet olarak kullanılmıştır.[(10)]

3. Kadı Abdulcebbâr[(11)] ise aynı tarife şunu ilave etmiştir: Sihirde amaç zarar vermektir. Ancak bu her zaman gerçekleşmeyebilir.[(12)]

4. İbn Haldûn[(13)] da sihri şöyle tarif etmektedir: İnsan

---

(6) Fahruddîn er-Râzî: Adı Muhammed b. Ömer b. Huseyn el-Kuraşî olup aslen Taberistanlıdır. Şafiîdir. Bkz. *Siyeru 'Alâmi'n-Nubelâ*, 21/500.

(7) *et-Tefsîru'l-Kebîr*, Fahruddîn er-Râzî, Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, 3/205.

(8) Cessâs: Adı, Ahmed b. Ali er-Râzî'dir. Bkz. *Siyeru 'Alâmi'n-Nubelâ,* 16/340.

(9) Hadisin tahrici daha önce geçmişti. Bkz. s. XX

(10) Bkz. Cessâs, *Ahkâmu'l-Kur'ân*, 1/50.

(11) Adı, Abdulcebbâr b. Ahmed el-Hemedâni'dir. Bkz. *Siyeru 'Alâmi'n-Nubelâ,* 17/244.

(12) Bkz. *Tenzîhu'l-Kur'ân ani'l-Metâin*'den naklen *Kitâbu's-Sihr Beyne'l-Hakîka ve'l-Hayâl,* s. 28.

(13) İbn Haldûn, *el-Mukaddime*, s. 3.

ruhunun kendileri aracılığıyla maddeler âlemine etki etme imkanına sahip olduğu bir takım kabiliyetlerin niteliğiyle ilgili ilimlerdir. Bu etkileme ya hiçbir vasıtanın yardımı olmadan ya da bazı semâvî varlıkların yardımıyla sağlanır.[14]

5. el-Makdisî'nin[15] tarifi ise şöyledir: Sihir, bedenleri ve kalpleri etkileyip hastalığa ve ölüme yol açan, karı ile kocanın arasını ayıran ve onların cinsel ilişki kurmalarına engel olan bir takım muska, okuyup üfleme ve düğümlerdir. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyuruyor:

"Onlar, o iki melekten, karı ile koca arasını açacak şeyleri öğreniyorlardı."[16]

"De ki: Sabahın Rabbine sığınırım!... düğümlere üfleyen kadınların şerrinden..."[17] Yani, "sihir yaparken düğüm atan ve attığı düğümlere üfleyen büyücü kadınların şerrinden" demektir.[18]

6. İbnu'l-Arabî[19] de bu tanıma şunları eklemiştir: Sihrin bir çeşidi karı ile kocanın arasını ayırır. Diğer bir çeşidi de onları bir araya getirir ki, bu çeşit sihir "tivele" (kadını kocasına sevdirme sihri) diye adlandırılır. Ancak bu iki çe-

---

(14) Bkz. a.g.e. s. 496.

(15) Adı, Muveffekuddîn b. Abdillah b. Kudâme'dir. Bkz. *Kitâbu'l-Kâfî fî Fıkhi'l-İmâm Ahmed,* 1. bsk., Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, Beyrut, 1414 h., 4/64.

(16) Bakara, 102.

(17) Felak, 1-4.

(18) Bkz. *el-Kâfî fî Fıkhi'l-İmâm Ahmed,* 4/64; *Fethu'l-Mecîd,* s. 277; el-Hâc Hâlid Muhammed Ali, *el-Keşşâfu'l-Ferîd an Meâvili'l-Hedm ve Nekâidı't-Tevhîd,* 1. bsk., İdâratu İhyâi't-Turâsi'l-İslâmî, Katar, 1403 h., 2/30.

(19) Adı, Muhammed b. Abdillah b. Muhammed el-Meâfirî'dir. İşbiliyeli (Sevil/İspanya) olup malikîdir. Bkz. *Vefeyâtu'l-'Ayân,* 3/423.

şit sihir de küfürdür. Sihrin hakikatine gelince o, derleme bir takım sözlerdir ki, bu sözlerle Allah teâlâ'dan başkası ta'zim edilir ve O'ndan başkasına bir takım güçler ve olaylar nispet edilir.[20]

Buraya kadar sunulan tariflerden anlaşılmaktadır ki, sihri tarif eden herkes farklı bir sihir tanımı yapmıştır. Biz de aşağıda, sihrin anlamına en yakın ve onun manasını en kapsayıcı olması ümidiyle şu tanımı sunuyoruz:

Tercihe Şayan Olan Sihir Tanımı:

Sihir, büyücü denilen şahısların yapmış oldukları bir tür hile ve aldatmacadır. Bu, cinlerden yardım istemek, ilaçlar kullanmak vb. yollarla yapılır. Sihrin, büyücünün sahip olduğu bir takım kabiliyetler vasıtasıyla yapılabilmesi de mümkündür. Bu da büyücünün sahip olduğu ve istediği kimseyi etkilemesini sağlayan sınırlı bir güce bağlı olarak gerçekleşir.

Bana göre sihrin anlamına en yakın ve onun manasını en kapsayıcı tanım budur. Şöyle ki sihir, bir tür hile ve aldatmacadır; ancak her hile ve aldatmaca sihir değildir. Yine bu hile ve aldatmacayı yapacak olan kişinin büyücü olması şarttır. Zira başkalarının yaptığı hile ve aldatmacalara sihir denmez. Yine büyücü sihir yaparken cin, ilaç, yıldız, felek vb. varlıklardan yardım ister ya da el çabukluğu gibi bir takım özel kabiliyetlerini ve sınırlı gücünü kullanır. Büyücünün gücü sınırlıdır; çünkü o, yıldızlar ve Allah'tan

(20) Bkz. el-Hamdân, Süleymân b. Abdirrahmân, *ed-Durru'n-Nadîd alâ Ebvâbi't-Tevhîd*, 1. bsk., el-Matbaatu's-Selefiyye, s.168.

başkasının bilemeyeceği şeyler üzerinde tesir oluşturamaz. Yine Allah'ın izni olmadan da hiçbir varlığı etkileyemez. Aynı şekilde o, sadece sihir yaptığı ve etkilemek istediği kişileri etkileyebilir.

Daha önce de geçtiği üzere âlimlerin sihri farklı şekillerde tarif etmeleri onların, sihrin gerçek mi yoksa hayal mi olduğu konusunda sahip oldukları farklı kanaatlerinden kaynaklanmaktadır. Zira sihrin varlığı konusunda herhangi bir ihtilaf yoktur. Çünkü bunu herkes kabul etmektedir. Esas ihtilaf, sihrin sihir yapılan kimseyi gerçekten etkileyip etkilemediği konusundadır. Nitekim sihrin hakikatini ve etkisini inkâr edenler -ki onlar Mu'tezile ve benzerleridir- ve sihri hakikati olmayan bir hayalden ibaret olarak görenler vardır. Ebû Mansûr el-Mâturîdî, Ebû Bekir el-Cessâs, Şafiîlerden Ebû Ca'fer[21] el-Esterâbâzî[22] ve zâhir olan görüşüne göre İbn Hazm bu görüşte olanlardan bazılarıdır. Onlar: "Sihir, hakikati olmayan bir hayalden ibarettir" şeklindeki görüşlerini desteklemek için bir takım deliller ileri sürmektedirler. Bu delillerine ileride yer vereceğiz.

Ehl-i Sünnet ise sihrin hakikati ve tesiri olduğunu kabul etmektedir. Onların da bu konuda Kitap ve Sünnet'ten ortaya koydukları kuvvetli delilleri vardır. İlerleyen başlıklar altında sihrin hakikatini reddedenlerle kabul edenlerin delillerine yer verecek ve Allah'ın izniyle doğru olan görüşü açıklayacağız.

---

(21) Metinde «Ebû İshâk» olarak geçmektedir. Ancak doğrusu «Ebû Ca'fer» olmalıdır. Bkz. Ebû İshâk eş-Şîrâzî, *Tabakâtu'l-Fukahâ*, Dâru'l-Kalem, Beyrut, 1/208. (Çeviren)

(22) «el-İstirâbâzî» şeklinde okunuşu hakkında bkz. Nevevî, *Tehzîbu'l-Esmâ*, Dâru'l-Fikr, Beyrut, 1996, 2/489. (Çeviren)

II. Sihir Gerçek midir Yoksa Hayal mi?

Daha önce de zikrettiğimiz üzere Mu'tezile ve bir grup âlim, sihrin hakikatini ya da etkisini reddetmiş ve onun hayalden ibaret olduğunu söylemişlerdir. Bu görüşlerini desteklemek için de hem akla hem de nakle dayalı bir takım deliller ileri sürmüşlerdir. Şimdi Allah'ın izniyle bu delilleri, ilgili kitaplarda geçtiği şekliyle zikredeceğiz. Aynı şekilde sihrin hakikatini ve etkisini kabul eden Ehl-i Sünnet âlimlerinin reddiyelerine de yer vereceğiz. Önce birinci görüş sahiplerinin (sihrin hakikatini inkâr edenlerin) delillerini teker teker, hemen peşinden de Ehl-i Sünnet âlimlerinin yani ikinci görüş sahiplerinin (sihrin hakikatini ve etkisini kabul edenlerin) reddiyelerini sunacağız.

Birinci görüş sahiplerinin delilleri:

1. Şâyet büyücünün yaptığı sihrin olağanüstü bir etkisi olduğu kabul edilecek olursa, sadece Allah'ın güç yetirebileceği işlerle kulların güç yetirebilecekleri işler arasındaki farkı bilmek mümkün olmaz.[23]

İkinci görüş sahiplerinin bu delile verdikleri cevap:

Allah teâlâ şöyle buyurmaktadır:

"Cinleri Allah'a ortak koştular. Oysaki onları da Allah

---

(23) Bkz. Dr. el-Hamed, Ahmed b. Nâsır b. Muhammed, *Kitâbu's-Sihr Beyne'l-Hakîka ve'l-Hayâl,* 1. bsk., Mektebetu't-Turâs, Mekke-i Mükerreme, 1408 h., s. 39. Yazar, bu görüş hakkında İbn Hazm'ın *el-Fisal fi'l-Milel ve'l-Ehvâi ve'n-Nihal* adlı eseri 3/5'i ve Kadı Abdulcebbâr'ın *Muteşâbihu'l-Kur'ân* adlı eseri 1/102-191'i referans olarak göstermiştir.

yaratmıştır. Bilgisizce O'na oğullar ve kızlar yakıştırdılar. Hâşâ! O, onların ileri sürdüğü vasıflardan uzak ve yücedir. O, göklerin ve yerin eşsiz yaratıcısıdır. O'nun eşi olmadığı halde nasıl çocuğu olabilir! Her şeyi O yaratmıştır ve her şeyi hakkıyla bilen O'dur. İşte Rabbiniz Allah O'dur. O'ndan başka hak ma'bûd yoktur. O, her şeyin yaratıcısıdır. Öyle ise O'na ibâdet edin, O her şeye vekildir (güvenilip dayanılacak tek varlık O'dur)."[24]

Bu âyetlerde Allah teâlâ, yaratmanın ve mucizeler göndermenin kendine has olduğunu ve bütün bunların O'nun yaratma ve emrine tâbi olduğunu açıklamaktadır. Zira bu, O'nun mutlak rububiyyetinin bir gereğidir. Dolayısıyla, Allah'tan başkasının yaratma ya da tesir icra etme noktasında kâinat üzerinde herhangi bir konuda tasarrufa güç yetirebileceğine inanan kimse Allah'a ortak koşmuş olur. Çünkü yarattıklarının üzerinde tasarruf sahibi olan sadece Allah'tır.

Yine Allah teâlâ, Kur'ân-ı Kerim'in doksan iki yerinde kendisinin -alîm (her şeyi bilen), azîz (yenilmez galip), habîr (her şeyden haberdar), aliyy (zâtı ve sıfatları ile yüce), tevvâb (tevbeleri çokça kabul eden), vâsi' (engin kudret ve rahmet sahibi) ve hamîd (övülmeyi hak eden) isimleriyle bitişik olarak- hakîm (hikmet sahibi) olduğunu da bildirmiştir. Dolayısıyla, muhtaç ve aciz kullar, bu sıfatlara sahip olan bir zâtın azamet ve kudretinden ancak çok az bir kısmını idrak edebilirler.[25]

---

(24) En'âm, 100-102.

(25) Bkz. *es-Sihr Beyne'l-Hakîka ve'l-Hayâl,* a.y. İbn Teymiyye'nin *Kitâbu'n-Nubuvvât* adlı eseri s. 275-278'den naklen.

2. Birinci görüş sahiplerinin ikinci delili şöyledir: Eğer sihrin hakikatini ve tesirini kabul edecek olursak, mucizelerin peygamberlerin peygamberliklerine delil olma özelliği ortadan kalkar. Çünkü semavî güçlerin yeryüzü güçleriyle birleştirilmesi sûretiyle olağanüstü olayların gerçekleşebileceğini kabul edersek, peygamberlerin *aleyhimusselâm* ellerinde zuhur eden olağanüstü olayların Allah tarafından olduğunu kesin olarak söyleyemeyiz. Hatta böyle bir durumda peygamberlerin bu harikulade olayları sihir vasıtasıyla gerçekleştirmiş oldukları bile söylenebilir. Ki o zaman da peygamberlik müessesesi her yönüyle iptal olmuş olur.[26]

İkinci görüş sahiplerinin bu delile verdikleri cevap:

İmâm Kurtubî[27] *rahmetullahi aleyh* sihirle mucize arasındaki fark hakkında şöyle demektedir:

"Sihir ile mucize arasındaki farka dâir âlimlerimiz şunları söylemektedir: Sihir, büyücü tarafından da bir başkası tarafından da yapılabilir. Yine aynı anda birden çok kimsenin sihri bilmesi ve onu yapabilmesi mümkündür. Mucizeye gelince, onun bir benzerini meydana getirme ya da ona karşı koyabilecek olağanüstü bir hal ortaya koyma imkânını Allah hiç kimseye vermez. Diğer taraftan büyücü, peygamberlik iddiasında bulunmaz. Dolayısıyla onun ortaya koyduğu olağanüstü olaylar mucizeden ayırt edilebilir. Zira mucizede, onun peygamberlik iddiası ile ortaya

(26) Bkz. *et-Tefsîru'l-Kebîr,* 3/206.
(27) Adı, Muhammed b. Ahmed b. Ebî Bekr'dir. Bkz. *Siyeru 'Alâmi'n-Nubelâ,* 17/372.

konulması ve benzerinin meydana getirilemeyeceğine dâir meydan okunması şarttır."

Kurtubî şöyle devam ediyor:

"Mucizeye, "mu'cize" (aciz bırakan) denmesinin nedeni, insanların benzerini meydana getirmekten aciz olmalarıdır. Mucizenin beş şartı vardır ki bunlardan bir tanesi gerçekleşmedi mi orada mucizeden söz edilemez. O şartlar şunlardır:

Birinci şart: Allah teâlâ'dan başka hiç kimsenin güç yetiremeyeceği bir şey olmalıdır.

İkinci şart: Mucizenin olağanüstü (değişmez tabiat kanunlarına aykırı ve onların üstünde) olması gerekir. Örneğin bir peygamber şöyle der: "Benim doğruluğumun delili Allah teâlâ'nın, değişmez tabiat kanunlarını O'nun peygamberi olduğumu iddia etmem dolayısıyla değiştirerek şu asayı yılana dönüştürmesi ya da parmaklarımın arasından pınardan akar gibi su akıtmasıdır."

Üçüncü şart: Peygamber olduğunu iddia eden kişinin, mucizesine Allah'ı şahit tutması ve örneğin şöyle demesi gerekir: "Benim mucizem, Allah'ın şu suyu zeytinyağına dönüştürmesidir."

Dördüncü şart: Mucize, onunla meydan okuyan ve onu kendisinin mucizesi olduğuna delil olarak gösteren kişinin iddiasına uygun olarak gerçekleşmelidir. Yani, mucize iddiasında bulunan kişinin dedikleri aynen gerçekleşmeli, iddiasına aykırı bir durum ortaya çıkmamalıdır.

Beşinci şart: Mucizesiyle meydan okuyan kişinin

gerçekleştirdiği olağanüstü olayın bir benzerini başka hiç kimsenin gerçekleştirememesi gerekir.

Eğer peygamberliğe delil olarak gösterilen ve benzerinin meydana getirilemeyeceği konusunda meydan okunan olay, bütün bu şartlara uygun olarak gerçekleşecek olursa, işte o bir mucizedir.(28)

3. Birinci görüş sahiplerinin üçüncü delili şudur: Eğer insanlar arasında maddeyi, hayatı ve renkleri yaratmaya gücü yeten kimselerin bulunması mümkün olsaydı, bu kimseler hiç yorulmadan çok büyük servetler elde etmeyi başarabilirlerdi. Ancak biz görüyoruz ki, sihir yaptığını iddia eden kimseler, azıcık bir mal elde etmek için bile çok çaba harcıyorlar. Biz buradan onların, sihir yoluyla bazı şeylere kadir oldukları iddialarında yalancı olduklarını anlıyoruz. Zira onlar, gerçekten böyle bir güce sahip olsalardı altın olmayan maddeleri altına çevirirler ve bu yolla kendilerini sıkıntı ve zilletten kurtarırlardı.(29)

İkinci görüş sahiplerinin bu delile verdikleri cevap:

Kurtubî *rahmetullahi aleyh* şöyle demektedir: "Mezhebimize mensup ilim adamları şöyle demiştir: İnsan gücü dâhilinde olmayan ve kulların güç yetirmesinin imkânsız olduğuna dâir hakkında delil bulunan hasta etme, (karı kocayı) birbirinden ayırma, delirtme, bir organı yamultma gibi olağanüstü birtakım işlerin büyücünün eliyle gerçekleşmesi inkâr edilemez. Yine âlimlerimiz derler ki: Sihir

(28) Bkz. Kurtubî, *el-Câmiu li Ahkâmi'l-Kur'ân,* 3. bsk., Dâru'l-Kutubi'l-Mısriyye, 1387 h., 1/70-71; 2/46.
(29) Bkz. *et-Tefsîru'l-Kebîr*, 3/206.

dâhilinde büyücünün bedeninin ev ya da duvarlardaki küçük deliklerden geçebilecek ya da kamışın tepesinde dikilebilecek kadar incelmesi, ince bir ipin üzerinde yürümesi, havada uçması, suda yürümesi, ata biner gibi köpeğe binmesi vs. mümkün görülebilecek hallerdir. Bununla birlikte sihir, bütün bunların oluşmasını sağlayan asıl sebep değildir. Büyücü de bunları kendi başına, bağımsız olarak yapamaz. Allah teâlâ, sihir yapıldığı zaman bu gibi şeyleri yaratıp meydana getirir. Tıpkı yemek yendiği zaman tokluğu, su içildiği zaman da suya kanmayı yarattığı gibi.

Sufyân'ın Ammâr ez-Zehebî'den rivâyet ettiğine göre Velîd b. Ukbe'nin yanında ip üzerinde yürüyen, eşeğin arkasından girip ağzından çıkan bir büyücü varmış. Bunu duyan Cündeb, kılıcını kuşanmış ve onu öldürmüş.

Adı geçen Cündeb, Cündeb b. Ka'b el-Ezdî -el-Becelî de denir- olup Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* onun hakkında şöyle buyurmuştur: "Benim ümmetim arasında Cündeb denilen bir adam olacaktır ki, bir kılıç darbesi vurarak hak ile bâtılı birbirinden ayıracaktır."[30] Hadis-i şerifte geçen bu Cündeb'in sihirbazı öldüren Cündeb olduğu görüşünde idiler. Ali b. el-Medînî der ki: Harise b. Mudarrib ondan rivâyette bulunmuştur."[31]

---

(30) Kurtubî bu şekilde rivâyet etmektedir. Ancak ben hadis kitaplarında böyle bir rivâyete rastlamadım. (Farklı lafızlarla rivâyeti için bkz. Abdurrazzâk b. Hemmâm, *el-Musannef*, el-Mektebu'l-İslâmî, Beyrut, 1403 h., 10/181, 368; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-Ummâl*, Müessesetu'r-Risâle, Beyrut, 1989, hadis no: 33234, 36763, 36919, 37079. Çeviren)

(31) Bkz. *el-Câmiu li Ahkâmi'l-Kur'ân*, 2/46-47.

4. Birinci görüş sahiplerinin dördüncü deliline gelince onlar: *"O, iki melekten, karı ile koca arasını açacak şeyleri öğreniyorlardı."*[32] âyeti ile ilgili olarak şunları söylemektedirler: Bu ayırma, ya kocanın sihrin bu ayrılıktaki esas etken olduğuna inanması, dolayısıyla da kâfir olması sebebiyle olur. Kişi kâfir olduğu zaman da hanımının nikâhı ondan düşer. Böylece ikisi arasında bir ayrılık meydana gelmiş olur. Ya da sihri yapan, karı ile kocanın arasını aldatma, hile ve kışkırtma ile ayırır.[33]

İkinci görüş sahiplerinin bu delile verdikleri cevap:

Kurtubî *rahmetullahi aleyh* şöyle demektedir: Bir grup ilim adamı, büyücünün Yüce Allah'ın haber vermiş olduğu karı ile kocanın arasını ayırma dışında bir şeye gücünün yetmeyeceği kanaatindedir. Çünkü Allah teâlâ bunu, sihri yermek ve onun nihaî sınırını belirtmek amacıyla zikretmiştir. Eğer büyücü bundan daha fazlasına güç yetirebilseydi Allah teâlâ onu da zikrederdi.

Bir diğer grup ise şöyle demektedir: Âyette çoğunlukla yapılan sihir türü o olduğu için karı ile kocanın arasını ayırma zikredilmiştir. Sihrin sevgi, nefret ve kötülük saçmak sûretiyle kalpler üzerinde etkili olduğu ve neticede büyücünün, koca ile karısını birbirinden ayırdığı inkâr edilemez. Yine büyücü, kişi ile kalbi arasına girer. Bu da oraya birçok acı ve büyük hastalıkları yerleştirmekle olur. Bütün bunlar, müşahede ile idrak olunan hususlardır. Onları inkâr etmek, hak karşısında bile bile inat etmektir.[34]

---

(32) Bakara, 102.
(33) Bkz. *et-Tefsîru'l-Kebîr*, 3/221.
(34) Bkz. *el-Câmiu li Ahkâmi'l-Kur'ân,* 2/55.

5. Birinci görüş sahiplerinin beşinci delillerine gelince onlar: *"(Sihirbazlar, ellerindekileri) atınca, insanların gözlerini büyülediler, onları korkuttular ve büyük bir sihir gösterdi-ler."*[35] âyetinin tefsirinde şöyle demektedirler: İnsanların gözlerine hile ve göz boyama ile hayalen gerçeğin aksini gösterdiler. Nitekim şu âyette de öyle buyurulmaktadır: *"(Mûsâ) bir de baktı ki, büyüleri sebebiyle ipleri ve sopaları, kendisine gerçekten koşuyor gibi görünüyor."*[36] Rivâyete göre sihirbazlar, iplerini ve sopalarını boyamışlar ve içlerine onları hareket ediyor gibi gösteren bir şeyler koymuşlar. Koydukları şeyin cıva olduğu da söylenmiştir.[37]

İkinci görüş sahiplerinin bu delile verdikleri cevap:

Kurtubî *rahmetullahi aleyh* şöyle demektedir:

"Bu, görüşlerine destek olacak bir delil değildir. Çünkü biz, hayalî bir şeyler gösterme vb. işlerin büyü kapsamında olduğunu reddetmiyoruz. Ancak bundan başka birtakım hususlar da vardır ki akıl, onları mümkün görmektedir ve hakkında naklî deliller de bulunmaktadır. Bu delillerden biri: "Süleyman'ın hükümranlığı hakkında onlar, şeytanların uydurup söylediklerine tâbi oldular… İnsanlara sihri öğretiyorlardı…" âyetinde sözü geçen sihir ve sihrin öğretilmesi meselesidir. Zira sihrin hakikati olmasaydı, öğretilmesine imkân olmazdı. Yine Allah teâlâ da onların insanlara sihri öğrettiklerini haber vermezdi. İşte bu, sihrin hakikatinin olduğunu göstermektedir."

(35) A'râf, 116.
(36) Tâhâ, 66.
(37) Bkz. ez-Zemahşerî, Cârullah Mahmûd b. Ömer (ö. 538 h.), *el-Keşşâf*, Dâru'l-Ma'rife, Beyrut, 2/81-82.

Kurtubî, devamla şöyle demektedir: "Kendileriyle icmanın gerçekleştiği hal ve akd ehli de bu görüştedir. Onların ittifak ettiği bir konuda, Mu'tezile'nin artıklarına ve hak ehline muhalefet etmelerine itibar edilmez."[38]

İmam Nevevî[39] *rahmetullahi aleyh* de Sahîhi Müslim Şerhi'nde şöyle demektedir:

"İmâm el-Mâzirrî *rahmetullahi aleyh* şöyle demiştir: Sihri inkar edip onun hakikatini reddeden ve sihir yoluyla gerçekleşen işleri, hakikati olmayan asılsız bir takım hayallerden ibaret görenlerin aksine Ehl-i Sünnet'in ve ümmetin âlimlerinin çoğunluğunun görüşü şudur: Sihir gerçektir ve diğer varlıklar gibi onun da bir hakikati vardır.

Nitekim Allah teâlâ, Kitabı'nda sihirden söz etmiş ve onun öğrenilebilen bir şey olduğunu söylemiştir. Yine sihrin küfre girmeye neden olduğuna işaret eden bir takım ifadeler zikretmiş ve onun karı ile koca arasını ayırdığından da bahsetmiştir. Bütün bu sayılanların hakikati olmayan bir şey hakkında olması düşünülemez. Yine Âişe *radıyallâhu anhâ*'dan şöyle rivâyet edilmiştir:

"Zuraykoğulları'ndan Lebîd b. el-A'sam adında bir Yahudi, Allah Rasûlü *sallallahu aleyhi ve sellem*'e sihir yaptı. Öyle ki, Allah Rasûlü, bir işi yapmadığı halde onu yaptığını sanıyordu. Derken bir gün -ya da bir gece- benim yanımda olduğu sırada uzun uzun dua etti ve sonra şöyle dedi:

"Ey Âişe! Fark ettin mi, Allah, kendisine sorduğum hu-

(38) Bkz. *el-Câmiu li Ahkâmi'l-Kur'ân,* 2/46.
(39) Nevevî (631-676 h.): Adı Yahya b. Şeref'tir. Şafiî'dir. Bkz. *Tezkiratu'l-Huffâz,* 4/1470.

susta bana açıklamada bulundu? (Şöyle ki:) Bana iki (melek) adam (kılığında) geldi. Onlardan birisi başucumda, diğeri de ayak tarafımda oturdu. Biri diğerine sordu:

— Bu adamın rahatsızlığı nedir?

— Ona sihir yapılmış.

— Kim yapmış?

— Lebîd b. el-'Asam.

— Peki, ona ne ile sihir yapmış?

— Bir tarak, (tarandığı vakit tarakta kalan) birkaç saç kılı ve erkek hurma tomurcuğunun kapçığı ile.

— Peki, onlar şimdi nerde?

— Zevrân kuyusunda."

Bunun üzerine Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* ashâbından bir grup ile adı geçen kuyuya gitti. Döndüğünde şöyle dedi: "Ey Âişe! Kuyunun suyu sanki içinde kına ıslatılmış gibi (bulanık renkli) ve (o kuyu ile sulanan) hurma ağaçlarının başları da sanki şeytanların başları gibiydi!" Ben: "Ey Allah'ın Rasûlü! (Büyünün yapıldığı malzemeyi kuyudan) çıkar(ıp açma)dın mı? diye sordum. O da şöyle buyurdu: "Allah, bana şifa verdi. Ben insanların (gözü önünde onu açıp da) başlarına bir şer gelmesine (sihir işlerinin yayılmasına) sebep olmaktan korktum!" Sonra Allah Rasûlü onun gömülmesini emretti ve gömüldü." (40)

Bu hadis de sihrin varlığını ispat etmekte ve onun gö-

(40) Buhârî, Kitâbu't-tıbb, Bâbu's-sihr, 5/2174–2175; Müslim, Kitabu's-selâm, Bâbu's-sihr, hadis no: 2189.

mülüp çıkarılabilen bir şeyler olduğunu açıkça göstermektedir. Bütün bu açıklamalar sihri inkâr edenlerin sözlerini çürütmektedir. Zira sihrin gerçek olmadığını savunmak saçmadır. Ayrıca derleme bir takım sözlerin söylenmesi, belirli maddelerin birleştirilmesi ya da bir takım güçlerin sihri yapandan başka kimsenin bilemeyeceği bir tarzda bir araya getirilmesi neticesinde Allah'ın olağandışı haller yaratmasını akıl da reddetmez.[41]

Süleymân b. Abdirrahmân el-Hamdân da şöyle demektedir:

"Sihirde hayalî bir şeylerin görünmesi, sihir yapılan kimse için söz konusudur. Ve bu hal, sihirden kaynaklanan bir durumdur. Yoksa sihrin bizzat kendisi hayal değildir. Zira sihrin hakikati olmasaydı Allah Teâlâ, şu sözünde ondan kendisine sığınmamızı emretmezdi: *"De ki: Sabahın Rabbine sığınırım!... düğümlere üfleyen kadınların şerrinden..."*[42] Yani, "sihir yaparken düğüm atan ve attığı düğümlere üfleyen büyücü kadınların şerrinden" demektir.

Zikri geçen hadiste ifade edilen Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in yapmadığı şeyleri yaptı sanması olayına gelince bu hal, tarak ve saç kılları ile yapılmış olan sihirden kaynaklanmıştır. Yoksa o, bizzat sihrin kendisi değildir. Bundan dolayıdır ki, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* sihir yapılan malzemeleri kuyudan çıkarıp yok edince içinde bulunduğu bu hâl sona ermiştir.[43]

(41) *Şerhu'n-Nevevî alâ Sahîhi Müslim,* Kitabu's-selâm, Bâbu's-sihr, hadis no: 2189. Ayrıca bkz. *Meâricu'l-Kabûl,* 1/510.
(42) Felak, 1-4.
(43) Bkz. *ed-Durru'n-Nadîd,* s. 168.

Sihrin Hakikatini Reddedenlerle Kabul Edenlerin Delillerinin Özeti ve Tercih:

A. Sihrin hakikatini reddedenlerin delilleri:

1. *"(Sihirbazlar, ellerindekileri) atınca, insanların gözlerini büyülediler, onları korkuttular ve büyük bir sihir gösterdiler."* (44)

2. *"(Mûsâ) bir de baktı ki, büyüleri sebebiyle ipleri ve sopaları, kendisine gerçekten koşuyor gibi görünüyor."*(45)

3. *"Büyücü ise, nereye varsa (ne yapsa) iflah olmaz."*(46)

Bu görüş sahiplerine göre ilk âyet, sihrin sadece gözleri etkilediğini göstermektedir. İkinci âyet ise sihrin, hakikati olmayan hayalî bir şeyler göstermekten ibaret olduğunu kesin olarak ifade etmektedir. Üçüncü âyet de büyücünün hak üzere olamayacağını açıklamaktadır. Çünkü âyette büyücünün iflah olmayacağı ifade edilmiştir.

4. Yine bu görüş sahipleri şunları da söylemişlerdir: Eğer sihir yapanlar, gerçekten suda yürüyebilse, havada uçabilse ve toprağı altına çevirebilselerdi, bu durumda peygamberlerin mucizelerini tasdik etme imkânı kalmazdı. Hak ile bâtıl birbirine karışır ve kim peygamber kim sihirbaz bilinemezdi. Çünkü bu durumda peygamberlerin mucizeleri ile sihirbazların yaptıkları olağanüstü işler birbirinden ayırt edilemezdi. Zira hepsi aynı türden işlerdir.

---

(44) A'râf, 116.
(45) Tâhâ, 66.
(46) Tâhâ, 69.

B. Sihrin hakikatini kabul eden çoğunluğun delilleri:

İlim adamlarının çoğunluğu sihrin hakikati ve tesiri olduğuna dâir bir takım delillere dayanmaktadırlar. Bu deliller, özetle şunlardır:

1. *"(Sihirbazlar, ellerindekileri) atınca, insanların gözlerini büyülediler, onları korkuttular ve büyük bir sihir gösterdiler."*[47]

2. *"Onlar, o iki melekten, karı ile koca arasını ayıracak şeyleri öğreniyorlardı."*[48]

3. *"Oysa büyücüler, Allah'ın izni olmadan hiç kimseye zarar veremezler."*[49]

4. *"De ki: Sabahın Rabbine sığınırım!... düğümlere üfleyen kadınların şerrinden..."*[50]

İlk âyet "ve büyük bir sihir gösterdiler" ifadesi ile sihrin hakikatte var olduğuna delâlet etmektedir. İkinci âyet de sihrin gerçek olduğunu ispat etmektedir. Zira âyette büyücülerin, sihir vasıtasıyla karı ile kocanın arasını ayırdıkları, eşler arasına düşmanlık ve nefret soktukları ifade edilmektedir. Bu da sihrin hakikati ve etkisi olduğunu göstermektedir.

Üçüncü âyet, sihrin zararı olduğunu ispat etmekte, ancak onun gerçekleşmesinin Allah'ın iznine bağlı olduğunu bildirmektedir.

---

(47) A'râf, 116.
(48) Bakara, 102.
(49) Bakara, 102.
(50) Felak, 1-4.

Dördüncü âyet, sihrin ne kadar büyük bir etkisi olduğunu ifade etmektedir. Zira bu âyette bize, düğümlere üfleyen büyücülerin şerrinden Allah'a sığınmamız emredilmektedir.

5. Yine bu görüş sahibi âlimler, bir yahudinin Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'e sihir yaptığını bildiren rivâyeti de delil olarak ileri sürmüşlerdir. Nitekim Allah Rasûlü *sallallahu aleyhi ve sellem* bu sihir dolayısıyla birkaç gün rahatsızlanmış, sonunda Cebrâîl *aleyhisselâm* ona gelerek şöyle demiştir: "Yahudilerden bir adam sana sihir yaptı. Birkaç düğüm atıp onu falan kuyuya attı." Bunun üzerine Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* adam gönderip sihrin yapıldığı düğümleri kuyudan çıkarttırıp çözmüş ve sanki bağlarından çözülmüş gibi rahatlamış olarak ayağa kalkmıştır.(51)

Tercih:

"Her iki grubun delillerini incelediğimizde görmekteyiz ki, âlimlerin çoğunluğunun sahip olduğu görüş, Kitap ve Sünnet'e uygun, doğru ve en kuvvetli olan görüştür. Zira sihir bir hakikattir ve onun ruhlar üzerinde etkisi vardır. Kur'ân-ı Kerim'de geçen eşler arasına nefret sokma ve karı ile kocayı birbirinden ayırma(52) da sihrin etkilerinden başka bir şey değildir. Yine sihrin tesiri olmasaydı Kur'an-ı Kerim bize, düğümlere üfleyerek sihir yapanların şerrinden

---

(51) Buharî, Kitâbu't-Tıbb, Bâbu's-sihr, 5/4174-4175. Ayrıca bkz. *Şerhu'n-Nevevî alâ Sahîhi Müslim*, Kitabu's-selâm, Bâbu's-Sihr, hadis no: 2189.

(52) Müellif Sâbûnî, Allah'ın şu âyette zikrettiği ve sihir sebebiyle gerçekleştiğini bildirdiği ayrılıktan söz etmektedir: *"Onlar, o iki melekten, karı ile koca arasını ayıracak şeyleri öğreniyorlardı."* (Bakara, 102).

Allah'a sığınmamızı emretmezdi. Ancak bu tür sihirler, çoğunlukla şeytanî ruhlardan yardım almak sûretiyle yapılır. Biz, sihrin etkisi ve zararı olduğunu kabul ediyoruz; ancak Allah'ın izni olmadıkça sihrin zarar ve tesirinin insanlara ulaşması mümkün değildir. Çünkü sebepleri var eden ve âlemlerin rabbi olan Yüce Allah'tır."[53]

Derim ki: Allah'ın Kitabı'na ve Rasûlü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in Sünneti'ne uygun olan tercih budur. Birinci görüş sahiplerinin: "Sihrin hakikat olduğu kabul edildiğinde peygamber ile sihirbaz arasında fark kalmaz" şeklindeki görüşlerine gelince, onların ikinci deliline cevap verirken mucize ile sihir arasındaki farkı şüpheye yer bırakmayacak şekilde açıklamıştık. Burada şunu da ekleyebiliriz: Allah'ın sihir yapan kişiye verdiği imkânlar, onun doğruluğuna delil değildir. Onlar, ancak Allah'ın kudretiyle gerçekleşir ve kullar için birer imtihandır. Kötülüğü ortadan kaldıracak ve bu musibeti iyileştirecek olan Allah'tır. O her şeyin en iyisini bilir.

---

(53) Bkz. Sâbûnî, *Ravâiu'l-Beyân Tefsîru Âyâti'l-Ahkâm*, 3. bsk., Mektebetu'l-Ğazâlî, Dımeşk ve Beyrut, 1400 h., 1/79-81.

III. Sihir Yapanın Kâfir Olduğuna Dâir Dinî Deliller, Kâhin ve Büyücünün Sözünü Tasdik Etmenin Müminin Akîdesine Etkisi

A. Sihir Yapanın Kâfir Oluşu

Fakihler, sihir yapan kişinin kâfir olup olmadığı konusunda ihtilaf etmişler ve özetle şu görüşleri benimsemişlerdir:

1. Hanefîlere göre -ki bu aynı zamanda Hanbelîlerin de görüşüdür- sihir yapan, sihrin haram olduğuna inansın ya da inanmasın yaptığı sihir sebebiyle kâfir olur. Ancak Hanbelîler: İlaç, tütsü ve bir şey içirmek sûretiyle sihir yapan kişi kâfir olmaz, demişlerdir.

2. Mâlikîlere göre de sihir yapan, yaptığı sihir küfür içeriyorsa ya da karı ile kocanın arasını ayırıyorsa kâfir olur. İbnu'l-Arabî(54) de karı ile kocanın arasını ayırmaya "tivele" denilen ve kadını kocasına sevdirme amacıyla yapılan sihri de eklemiştir.

3. Şafiîler ise sihrin haram olduğu ancak aslen küfür olmadığı görüşündedirler. Onlara göre sihir yapan ancak küfür olan bir şeye inanması ya da sihir yapmanın mubah olduğunu kabul etmesi hallerinde kâfir olur.(55)

İmam Şafiî şöyle demiştir: Bir şahıs sihir öğrendiği zaman ona: "Bize bildiğin sihri tarif et" deriz. Eğer onun sihri, Bâbillilerin yaptığı gibi yedi yıldıza tapınmak ve onların

---

(54) İbnu'l-Arabî: Kadı Muhammed b. Abdillah (ö. 543 h.) Bkz. *Vefayâtu'l-'Ayân*, 3/403.
(55) *Ahkâmu'l-Kur'ân*, 1/31; *el-Mevsûatu'l-Fıkhiyye*, 24/264.

kendilerinden istenileni yaptıklarına inanmak türünden küfrü gerektiren bir şeyse o kişi kâfirdir. Eğer yaptığı iş küfrü gerektirmiyor, ancak sihir yapmanın mubah olduğuna inanıyorsa yine kâfir olur.[56]

Sihir Yapanın Kâfir Olduğuna Dâir Deliller:

1. Birinci delil şu âyettir: *"Süleyman'ın hükümranlığı hakkında onlar, şeytanların uydurup söylediklerine tâbi oldular. Hâlbuki Süleyman (büyü yapıp) kâfir olmadı. Ancak şeytanlar kâfir oldular. Çünkü insanlara sihri öğretiyorlardı..."*[57]

İbnu'l-Arabî şöyle der: "Bu âyet, sihrin hakikati ve sihir yapmanın neticesi hakkında tatmin edici deliller içermektedir. Yine âyette sihrin bir kısmının karı ile koca arasını ayıracağına dâir açıklama da bulunmaktadır. Sihrin karı ile koca arasını ısındırmak için yapılanı da vardır ki, ona "tivele" denir. Her iki çeşit sihir de küfürdür. Bütün sihir çeşitleri haramdır ve küfürdür."

İbnu'l-Arabî, bu âyetten sihir yapanın ve onu öğrenenin kâfir olduğu sonucunu çıkarmıştır. Bunun şeytanlara ya da yıldızlara tapınmak sûretiyle yapılan bazı sihir türleri için geçerli olduğu doğrudur. Ancak göz boyama türünden olan sihir çeşitlerine gelince, onları öğrenen kimse aslen kâfir olmaz.

İmam Nevevî *rahmetullahi aleyh* şöyle der: Sihir yapmak haramdır ve büyük günahlardan olduğu icma ile sabittir.

---

(56) *Teysîru'l-Azîzi'l-Hamîd*, s. 335.
(57) Bakara, 102.

Nitekim Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* sihri, helak edici yedi büyük günah içerisinde saymıştır.[58]

Allah Rasûlü *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur:

"Yedi helak edici (büyük günahtan) uzak durun." Sahabe: "Ey Allah'ın Rasûlü! Nedir onlar?" diye sordular. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu: "Allah'a şirk koşmak, sihir yapmak, Allah'ın dokunulmaz kıldığı cana haksız yere kıymak, faiz yemek, yetim malı yemek, savaş meydanından kaçmak, iffetli mümin kadınlara zina iftirası atmak."[59]

Sihrin bazı çeşitleri küfürdür. Bazısı da küfür değil, ancak büyük günahtır. Eğer sihir, küfrü gerektiren bir şey içeriyorsa onu yapan kişi kâfir olur ve tevbe etmesi istenir. Tevbe ederse ne âlâ; aksi takdirde öldürülür.[60]

Yine Allah teâlâ: *"Hâlbuki Süleyman (büyü yapıp) kâfir olmadı. Ancak şeytanlar kâfir oldular..."* ve: *"Biz ancak imtihan için gönderildik, sakın kâfir olmayasınız." (Bakara 2/102)* sözlerinde sihri küfür olarak adlandırmıştır. Bu da sihir öğrenmenin küfür olduğuna işaret etmektedir. Dolayısıyla sihir yapmak da küfürdür.[61]

İbn Abbâs *radıyallâhu anhumâ* da bu âyetle ilgili olarak şöyle demektedir: "O ikisi[62] insanlara hayır ile şerri ve

---

(58) Bkz. el-Askalânî, Ahmed b. Ali b. Hacer (ö. 852 h.), *Fethu'l-Bârî,* 3. bsk., Dâru'l-Matbaati's-Selefiyye, 10/235.

(59) Buhârî, Kitâbu'l-vasâya, Bâbu mâ câe fî ekli mâli'l-yetîm, hadis no: 38; Müslim, Kitâbu'l-îmân, Bâbu beyâni'l-kebâir, 38.

(60) Bkz. *el-Câmiu li Ahkâmi'l-Kur'ân,* 2/47-48.

(61) Abdurrahman b. Hasen Âlu'ş-Şeyh (ö. 1285 h.) *Fethu'l-Mecîd Şerhu Kitâbi't-Tevhîd,* , Dâru Uli'n-Nuhâ, s. 292-294.

(62) Yani Bakara 102. âyette geçen Hârût ve Mârût adlı iki melek. (Çeviren)

iman ile küfrü öğrettiler ve sihrin de küfre dâhil olduğunu bildirdiler."[63]

2. Sihr yapanın kafir olduğuna dâir ikinci delil şu âyet-i kerimedir: *"Büyücü, nereye varsa (ne yapsa) iflah olmaz."*[64] Allah teâlâ, bu âyette sihir yapanın iflah olmayacağını bildirmiştir.[65] Kurtubî *rahmetullahi aleyh* de bu âyetin tefsirinde şöyle demektedir:

"Yani, sihir yapan yeryüzünün neresine giderse gitsin kurtuluş bulamaz, demektir. Âyete: 'Ne tür hile yaparsa yapsın iflah olmaz' anlamı da verilmiştir."[66]

3. Üçüncü delil şu âyettir: *"De ki: Sabahın Rabbine sığınırım!... düğümlere üfleyen kadınların şerrinden..."*[67] Yani düğüm attıkları iplerin üzerine okuyup üfleyen büyücü kadınlar, demektir.[68]

Nesâî'nin Ebû Hureyre *radıyallâhu anh*'dan rivâyet ettiğine göre Allah Rasûlü *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur: "Kim bir düğüm atar sonra da ona üflerse sihir yapmış olur. Kim de sihir yaparsa şirk koşmuş olur. (Üzerine koruyucu muska, nazar boncuğu vb.) bir şey takan kimse de taktığı şeye havale edilir."[69]

4. Dördüncü delil, Allah teâlâ'nın Ehl-i Kitâb'ı yermek

(63) A.g.e.
(64) Tâhâ, 69.
(65) *Fethu'l-Bârî bi Şerhi Sahîhi'l-Buhârî,* 10/235.
(66) Bkz. *el-Câmiu li Ahkâmi'l-Kur'ân,* 11/244.
(67) Felak, 1-4.
(68) Bkz. *Fethu'l-Mecîd,* s. 288; *el-Câmiu li Ahkâmi'l-Kur'ân,* 20/258.
(69) Şeyh Nâsıruddîn el-Elbânî *Daîfu Süneni'n-Nesâî*'de bu hadisin zayıf olduğunu söylemiştir. Bkz. *Daîfu'l-Câmi'*, hadis no: 5702.

amacıyla söylediği şu sözüdür: *"Onlar 'cibt' ve 'tâğût'a iman ediyorlar."*[70]

Ömer b. el-Hattâb *radıyallâhu anh* bu âyet hakkında şöyle demiştir: "Cibt, sihir; tâğût da şeytan demektir."[71]

Kurtubî *rahmetullahi aleyh* de şöyle demektedir:

"Sihrin bazısı, yapanın kâfir olmasını gerektirir. Mesela, insanların sûretlerini değiştirmek, onları hayvan kılığına sokmak, bir aylık mesafeyi bir gecede kat etmek, havada uçmak gibi iddialarda bulunanlar böyledir. İnsanları kendisinin haklı olduğuna inandırmak için bu tür şeyler yapan kişi kâfirdir."[72]

Derim ki: Zikri geçen delillerden, içerisinde şirk ve Allah'tan başkasından yardım isteme türünden fiiller bulunan ve insanlara zarar verme amacıyla yapılan sihir çeşitlerini öğrenen veya yapan kişinin kâfir olduğu anlaşılmaktadır. Ancak nemîme (ara bozmak amacıyla laf taşıma) ve beyân (fasih ve etkileyici konuşma) gibi kendisine mecâzî olarak sihir adı verilen fiillere gelince, onları yapanlar kafir olmazlar.

Bununla birlikte nemîme büyük günahlardandır ve Allah nemîme yapan kişiyi yermiştir.[73] Yine nemimeyi yasaklayan, nemime yapan kişiyi kötüleyen ve onun cennete girmekten mahrum kalacağını bildiren hadisler de vardır.[74]

---

(70) Nisâ, 51.
(71) Bkz. *Fethu'l-Mecîd,* s. 292-293.
(72) Bkz. *el-Câmiu li Ahkâmi'l-Kur'ân,* 2/47-48.
(73) Bkz. Kalem, 11. (Çeviren)
(74) Bkz. Buhârî, Kitâbu'l-edeb, 50; Müslim, Kitabu'l-îmân, 168, 169.

Ancak buna rağmen onun kâfir olduğu söylenemez ve bu günahı işlediği için tekfir edilmez.

Beyâna (güzel ve etkileyici konuşmaya) gelince, onun bir kısmı hakkı ortaya koymak, açıklamak ve ona çağırmak için yapılır ki bu, arzu edilen güzel bir davranıştır. Bir kısmı da hakikatleri çarpıtmak ve bâtılı hak sûretinde sunmak için olur ki bu da, yasak ve hoş olmayan bir davranıştır. Ancak böyle yapan kimsenin kâfir olduğu söylenemez.

B. Kâhin ve Büyücünün Sözünü Tasdik Etmenin Müminin Akîdesine Etkisi

Müslim, Sahîhi'nde[(75)] Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in hanımlarının birinden[(76)] onun şöyle dediğini rivâyet etmiştir: "Kim 'arrâf'a gider de ona bir şey sorarsa, kırk gece namazı kabul olunmaz."

Beğavî[(77)] şöyle demiştir: "Arrâf, bir takım alâmetler vasıtasıyla, çalınan ya da kaybolan malın yerini vb. şeyleri bildiğini iddia eden kimsedir. "Arrâf"ın "kâhin" anlamına geldiği de söylenmiştir."[(78)]

---

(75) Müslim, Kitabu's-selâm, 39, Bâbu't-tıyera ve'l-fe'l ve mâ yekûnu fîhî mine'ş-şu'mi, 1751. Ahmeb b. Hanbel'in rivâyeti ise şöyledir: *"Kim bir 'arrâf'a gider ve onun söylediklerini tasdik ederse, kırk gün namazı kabul olmaz."* Bkz. *Müsned*, 4/68.

(76) Onun, müminlerin annesi, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in hanımı, Ömer b. el-Hattâb *radıyallâhu anh*'ın kızı Hafsa *radıyallâhu anhâ* olduğu söylenmiştir.

(77) Adı, el-Hasen b. Mes'ûd el-Ferrâ olup Şafiîdir. Bkz. *Vefeyâtu'l-'Ayân*, 1/402.

(78) Bkz. *Fethu'l-Mecîd,* s. 292-293; *Teysîru'l-Azîzi'l-Hamîd,* s. 360.

Nevevî *rahmetullahi aleyh* bu hadisle alakalı olarak Sahîhi Müslim Şerhi'nde şöyle der:

"Yani, her ne kadar farzı yerine getirmiş olsa ve onları tekrar kılması gerekmese de o namazların sevabını alamaz, demektir. Bizim ulemamızla aynı görüşü paylaşanlar şöyle derler: Bir kişi namaz ve benzeri farz ibâdetleri şartlarına uygun olarak yaparsa iki netice ortaya çıkar: Farz görevi yerine getirmiş olur ve sevap elde eder. Eğer farz ibâdeti mesela gasp edilmiş bir arazide ifa ederse, farz görevi yerine getirmiş olur, ancak sevap elde edemez. İşte bu hadiste de böyle bir yorum yapılması zorunludur. Çünkü âlimler, falcıya giden kimsenin kırk günlük namazını tekrar kılması gerekmediği konusunda ittifak etmişlerdir. Dolayısıyla da hadisin bu şekilde yorumlanması gerekmektedir. En iyisini Allah bilir."(79)

Abdurrahman Âlu'ş-Şeyh ise şöyle demektedir:

"Soru soranın durumu buysa, soru sorulanın hali nasıl olur?!"(80)

Benzer bir rivâyette Ebû Hureyre *radıyallâhu anh* Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in şöyle dediğini nakletmektedir: "Kim bir falcıya ya da kâhine gider de onun söylediklerini tasdik ederse Muhammed'e indirileni inkâr etmiş olur."(81)

---

(79) Bkz. *Şerhu Sahîhi Müslim*, Bâbu tahrîmi'l-kehâne ve ityâni'l-kuhhân, 14/478.

(80) Bkz. *Fethu'l-Mecîd,* s. 301, kısaltarak.

(81) Bu hadisi Ahmed b. Hanbel, *Müsned*'de (2/329) ve Hâkim, *Mustedrek*'te (1/8) tahric etmiştir. el-Elbânî de hadisin sahih olduğunu söylemiştir, 2/1031.

Bazı âlimler şöyle demişlerdir: Bu iki hadis arasında herhangi bir çelişki yoktur. Bu hadiste, dinden çıkma anlamına gelen küfür değil, daha alt derecedeki küfür kastedilmiştir. Hadisin zâhirine göre hükmedip böyle bir kişinin dinden çıkma anlamında küfre düşmüş olacağını söyleyenlere gelince, iki hadis arasındaki zıtlığı çözmek onlara düşer. Zira hadisin zâhiri, her ne şekilde olursa olsun falcı ya da kâhinin doğru söylediğine inanan kimsenin kâfir olduğunu ifade etmektedir. Nitekim Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* gönderilmeden önce de kâhinlerin çoğu bilgilerini şeytanlardan alıyorlardı.

“Muhammed’e indirileni inkâr etmiş olur.” sözü hakkında Kurtubî *rahmetullahi aleyh* şöyle demektedir:

“İndirilen” sözüyle kastedilen Kitap ve Sünnet'tir. Bu hadiste geçen küfür ifadesi, dinden çıkma anlamındaki küfürden daha alt derecede olan küfür müdür -ki bu durumda o kişi dinden çıkmış olmaz- yoksa bu “küfür” ifadesi hakkında kesin konuşmayıp onun dinden çıkaran mı yoksa çıkarmayan küfür mü olduğu konusunda herhangi bir şey söylenmez mi? (Bu konuda âlimler arasında ihtilaf vardır.)

Bu hadis, kâhin ve büyücünün kâfir olduğuna delildir. Zira her ikisi de gaybı bildiklerini iddia etmektedirler ki bu, küfürdür. O ikisini tasdik eden de onların gaybı bildiklerine inanmış ve razı olmuş demektir ki bu da küfürdür.

Nitekim Allah teâlâ, Kitabı’nda şöyle buyurmaktadır:

“Kıyamet vakti hakkındaki bilgi, ancak Allah’ın katındadır. Yağmuru O yağdırır, rahimlerde olanı O bilir. Hiç

kimse yarın ne kazanacağını bilemez. Yine hiç kimse nerede öleceğini bilemez. Şüphesiz Allah, her şeyi bilendir, her şeyden haberdardır."[82]

En'âm sûresinde ise şöyle buyurmaktadır: *"Gaybın anahtarları Allah'ın yanındadır; onları O'ndan başkası bilmez."*[83]

Cin sûresinde ise şöyle buyurur: *"O görülen görülmeyen bütün her şeyi bilir. Sırlarına hiç kimseyi muttali kılmaz. Ancak, (bildirmeyi) dilediği peygamber bunun dışındadır."*[84]

İbnu'l-Kayyim *rahmetullahi aleyh* şöyle der: Araplar, "zecr"i[85] iyi yapmakla meşhur olmuş kişiyi "âif" ve "arrâf" diye adlandırırlar.

Burada kastedilen şunun bilinmesidir: Gayba ait herhangi bir şeyi bildiğini iddia eden kişi, ya "kâhin"dir, ya da anlam yönünden ona ortaktır, dolayısıyla da "kâhin" isminin kapsamına girer. Bu gibi kimselerin gayba dâir verdikleri bilgilerin bazen doğru çıkması keşif yoluyla bazen de şeytanların yardımıyla olur. Yine fal[86], zecr, tayr[87], çakıl

---

(82) Lokman, 34.
(83) En'âm, 59.
(84) Cin, 26-27.
(85) Zecr, kovmak demektir. Kuş vb. kanatlı hayvanları kovup uçurmak sûretiyle yapılır ve sağ tarafa uçması uğur, sol tarafa uçması ise uğursuzluk kabul edilir. Bu işe «ıyâfe» de denir.
(86) Burada sahih hadislerde de geçen ve insanın herhangi bir dahli bulunmadan başına gelen iyi şans ve hayra yorma anlamındaki fal değil, bir işin uğurlu olup olmadığını öğrenme vb amaçlarla yapılan fal bakma işi kastedilmektedir.
(87) Uğursuz sayma anlamında olup kehanet türlerinden biridir.

taşı falı[88], çizgi falı[89], müneccimlik, kehanet, sihir[90] vb. cahiliye dönemi bilgilerine dayalı olanlar da vardır. Bu sayılan işlerle uğraşan kişiye kâhin, falcı ya da aynı anlama gelen isimler verilir. Her kim onlara gider de onların söylediklerini tasdik ederse, bu konudaki tehditler onun için de geçerlidir. Yine kâhin, falcı ya da büyücüyü tasdik eden kimse yukarıda zikri geçen âyetleri yalanlamış olur. Âyetleri yalanlayan kimse ise kâfir olur.

Kurtubî *rahmetullahi aleyh* şöyle demektedir:

"Zabıta vb. gibi gücü yeten kimselerin çarşılarda bu tür işleri yapan kimseleri bulup ortaya çıkarmaları ve hem onları hem de onların yanına gidenleri şiddetli bir şekilde kınayıp yerden yere vurmaları gerekir. Onların bazı konularda söylediklerinin doğru çıkmasına ya da onların yanına giden bilgili insanların sayısının çok oluşuna aldanılmasın. Zira onların yanına gidenler ilimde derinleşmemiş, hatta yaptıkları işin ne kadar sakıncalı olduğundan habersiz cahil kimselerdir."

Burada şöyle bir soru akla gelebilir: Yere çizgiler çizme sûretiyle yapılan fal nasıl kâhinlikten sayılabilir? Zira

---

(88) Kadınların çakıl taşlarıyla yaptıkları bir tür fal bakma. Bkz. Bkz. *Fethu'l-Mecîd,* s. 296-297.

(89) Yere çizgiler çizilerek yapılan bu fal türüne «tark» da denir ve şöyledir: Bu işi yapacak olan kişi önce yere hızlıca çok sayıda çizgi çizer. Sonra bu çizgileri ikişer ikişer siler. Bu falı yapanların iddiasına göre şayet geride iki çizgi kalırsa bu, işin olacağına dâir bir alamettir. Eğer geride tek çizgi kalmışsa bu da o işin olmayacağına alamettir. Bkz. *Şerhu'n-Nevevî alâ Sahîhi Müslim,* Kitâbu'l-mesâcid ve mevâdıi's-salât, hadis no: 33 (537)

(90) Kehanet ve sihrin tanımları daha önce geçmişti. Oraya bakılabilir.

İmam Ahmed ve Müslim'in, Muâviye b. el-Hakem'den rivâyet ettiğine göre o, Allah Rasûlü *sallallahu aleyhi ve sellem*'e şöyle demiştir: "Bizden bazıları yere çizgi çizerek fal bakıyorlar (bu konuda ne dersin)?" Bunun üzerine Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur: "Önceki peygamberlerden biri de çizgi çizerdi. Kimin çizdiği çizgi onunkine denk gelirse doğru çıkar."(91)

İmam Nevevî şöyle der: "Bunun manası şudur: Kimin çizgisi o peygamberin çizgisine denk gelirse bu onun için mubahtır. Ancak bizim bu çizginin denk gelip gelmediğini kesin olarak bilme imkânımız yoktur. Dolayısıyla bu iş mubah değildir. Zira burada, denk gelme kesin olarak bilinebilirse mubah olur, anlamı kastedilmiştir ki, bizim bu konuda kesin bilgimiz yoktur."(92)

Bazıları da şöyle demiştir: Hadiste, bu işin yasak olduğu ve ondan uzak durulması gerektiği kastedilmiştir. Zira zikri geçen peygamberin çizdiği çizgiler, onun bir mucizesi ve peygamber oluşunun alameti idi. Yine hadisin şu anlama gelmesi de muhtemeldir: Çizgi çizen kişinin söylediğinin doğru çıkmasının sebebi, onun çizgisinin bu peygamberin çizgisine denk gelmiş olmasındandır. Dolayısıyla da kim denk getirirse isabet etmiş olur. Eğer hadis bu şekilde anlaşılacak olursa, o takdirde çizgi çizerek isabet etmek nadir olduğundan ve o çizginin denk gelip gelmediğini kesin olarak bilme imkânı olmadığından dolayı

---

(91) *Sahîhu Müslim*, Kitâbu's-selâm, Bâbu tahrîmi'l-kehâne ve ityâni'l-kuhhân, hadis no: 537.

(92) Nevevî, *Şerhu Sahîhi Müslim,* Kitâbu'l-mesâcid ve mevâdıı's-salât, hadis no: 33 (537); *Fethu'l-Mecîd,* s. 292-294.

bu iş, onu yapan kimse açısından bir nevi kâhinlik sayılır. Kâhinlik ise yasaklanmıştır.[93] Başarıya ulaştıran Allah'tır.

Derim ki: Buraya kadar anlatılanlardan kâhin, büyücü ve gaybı bildiğini iddia eden kimselere gitmenin ne kadar tehlikeli olduğu ve bunun müminin akîdesini derinden etkilediği anlaşılmaktadır. Öyle ki kişi, bu gibi kimseleri tasdik etmesi dolayısıyla şirke düşüp dinden çıkabilir. Böyle bir şeyden Allah'a sığınırız.

(93) Bkz. *Teysîru'l-Azîzi'l-Hamîd*, s. 362; *ed-Durru'n-Nadîd*, s. 179-184.

BİRİNCİ BÖLÜM

SİHİRE ÖNGÖRÜLEN HAD CEZASI

Sihre öngörülen had cezası.

Üç alt başlıktan oluşmaktadır:

I. Sihrin çeşitleri

II. Sihrin hükmü. İki alt başlıktan oluşmaktadır:

A. Sihir yapmanın hükmü

B. Sihir öğrenmenin hükmü

III. Sihir yapanın hükmü

BİRİNCİ BÖLÜM

SİHİRE ÖNGÖRÜLEN HAD CEZASI

Üç alt başlıktan oluşmaktadır:

I. SİHRİN ÇEŞİTLERİ

Bir kısmı hakîkî bir kısmı mecâzî anlamda olmak üzere, farklı bir takım işlere sihir denilmesi dolayısıyla bizim, haram olan sihir kapsamına giren sihir çeşitlerini zikretmemiz kaçınılmaz olmuştur. Haram olan sihir, Allah'tan başkasının ta'zim edildiği, insanlara zarar verme ve onları aldatma amacıyla yapılan ve sihir yapanın gayb bilgisine sahip olduğunu ya da cinler, yıldızlar gibi Allah'ın dışında bir takım varlıkların yarar ve zarar verebileceğini iddia ettiği her çeşit sihirdir. Bununla beraber biz, mecâzî olarak sihir adı verilen ve şirk ya da günah içermeyen sihir çeşitlerine de inşallah değineceğiz. Başarı Allah'tandır.

İbn Kesîr, Tefsîri'nde Ebu Abdillah Fahruddîn er-Râzî'nin Tefsîri'nden naklen sekiz çeşit sihir zikretmekte ve şöyle demektedir:

Birinci çeşit sihir: Keldanîler ile Keşdânîlerin sihri. Bunlar, yıldızlara ve yedi gezegene tapan, onların bu kâ-

inatı idare ettiğine ve hayır ile şerrin onlardan geldiğine inanan bir topluluktur. Allah teâlâ'nın, görüşlerini geçersiz kılmak ve mezheplerini reddetmek için İbrahim *aleyhisselâm*'ı gönderdiği kavim de bunlardır.(94)

İkinci çeşit sihir: Evhâm ve güçlü ruh sahiplerinin sihridir. Râzî, vehmin ruhlar üzerinde tesiri olduğuna delil olarak şu örneği verir: İnsan, yere yatırılmış olan kütük üzerinde yürüyebilir. Ama bu kütük nehir vb. yerlerin üzerine uzatıldığında onun üzerinde yürüyemez. Razi devamla şöyle der: Yine doktorlar, sürekli burnu kanayan kimsenin kırmızı şeylere bakmasını, sara hastasının da dönen ya da parlak cisimlere bakmasını ittifakla yasaklamışlardır. Bütün bunların sebebi, ruhların evhâma boyun eğecek şekilde yaratılmış olmalarından kaynaklanmaktadır.

Bu işin hakikati şudur: Ruh, bedene hâkim olup semâ âlemiyle olan bağı kuvvetlendiği zaman semavî ruhlardan bir ruh gibi olur ve bu âlemin maddeleri üzerinde tesir gücü kazanır. Ama bu ruh zayıf olur, bedenî lezzetlerle de ilgisi fazla olursa, bu durumda o ruhun sadece bu bedenin üzerinde tesiri olur. Razi devamla bu hastalığın gıdayı

---

(94) Dr. Ahmed el-Hamed şöyle demektedir: Bu çeşit sihri yapanlar, yıldızların rûhânî idrakleri olduğuna inanırlar. Bu yıldızlar, özel tütsülerle ve tütsüyü yapacak olan şahsın üzerinde bulunan özel elbiselerle karşılanırsa, onların rûhânîyetleri o şahsa itaat ederler. İddia ettiklerine göre bu şahıs ne zaman onlardan bir şey isterse, onu yaparlar. Cinler için de aynı inanış söz konusudur. Bkz. *Kitâbu's-Sihr Beyne'l-Hakîka ve'l-Hayâl*, s. 21.
Derim ki: Bu, sihir çeşitleri içerisinde en büyük küfrü içeren sihir türüdür. Çünkü bu sihirde Allah'tan başkasına yönelmek ve hayır ile şerrin, fayda ve zarar veremeyen yaratılmış bir takım mahlûkların elinde olduğuna inanmak vardır.

azaltmak, insanlardan uzaklaşmak ve riyadan korunmakla tedavi edilebileceğini söyler.

Daha sonra İbn Kesîr, konunun ayrıntılarına girmekte ve şöyle demektedir:

"Râzî'nin işaret ettiği bu husus, hâl ile tasarrufta bulunmaktır. Bu da iki şekilde olur: Bazen hâl, dine uygun ve doğru olur ki, bu hâlin sahibi Allah ve Rasûlü'nün *sallallahu aleyhi ve sellem* emirlerine uygun tasarruflarda bulunur ve onların yasakladıklarını da terk eder. Bu tür (olağanüstü) haller, Allah teâlâ'nın bu ümmetin sâlih kullarına lütfettiği kerametler ve ikramlardandır ki şerîat dilinde buna sihir denmez.

Bazen da hâl bozuk olur. O hâlin sahibi Allah ve Rasûlü'nün *sallallahu aleyhi ve sellem* emirlerine uymaz ve bu hâl ile o emirlere uygun tasarruflarda bulunmaz. Bu da şerîata aykırı davranan bahtsızların halidir. Allah'ın bu tür şahıslara vermiş olduğu (olağanüstü) hâller, onların Allah katında sevimli olduklarını göstermez."[95]

Dr. Ahmed b. Nâsır el-Hamed'in de zikrettiği üzere, bu çeşit sihir hakkında sözün özü şudur: Söz konusu bu etki, vehmin tesirinin ve psikolojik bazı durumların bir neticesidir. Bu tür işleri yapanların ruhları güçlenip alet-edevata ihtiyaç duymayacak bir duruma gelebilmekte ve vasıtasız tesir icra edebilmektedir. Nitekim nazar değmesi de akıl sahibi olan herkesin, üzerinde ittifak ettiği bir olaydır.[96]

---

(95) Bkz. Fahruddîn er-Râzî, *et-Tefsîru'l-Kebîr*, 3/208; İbn Kesîr, *Tefsîru'l-Kur'âni'l-Azîm*, 1/209.

(96) Bkz. *Kitâbu's-Sihr Beyne'l-Hakîka ve'l-Hayâl*, s. 20.

Üçüncü çeşit sihir: Sihrin üçüncü çeşidi, yerdeki ruhlardan -ki onlar cinlerdir- yardım almaktır. Felsefeciler ve Mu'tezile ise bunu kabul etmezler. Cinler, iki gruba ayrılır: Müminler ve kâfirler. Kâfir olanlar şeytanlardır. Râzî şöyle der:

İnsan ruhunun yeryüzü ruhlarıyla bağlantı kurmaları semavî ruhlar ile bağlantı kurmalarından daha kolaydır. Çünkü aralarında uyum ve yakınlık vardır. İşin erbabı ve tecrübe sahibi kimseler de yeryüzü ruhlarıyla bağlantı kurmanın rukye, tütsüleme, yalnız kalma gibi çok kolay yollarla temin edildiğini müşahede etmişlerdir. İşte sihrin bu çeşidine "azâim" (cincilik) ve "teshir" (cinleri emir altına alma) denir.

İbnu'n-Nedîm(97) şöyle der: "Büyücü ve cinciler; şeytan, cin ve ruhların kendilerine itaat ve hizmet ettiklerini, onların emir ve yasaklarına göre hareket ettiklerini iddia etmişlerdir." Daha sonra şöyle devam eder:

"Büyücülere gelince onlar, kurbanlar sunmak, günah işlemek, Allah teâlâ'nın terk edilmesinden şeytanlarınsa yapılmasından razı olduğu bir takım sakıncalı işler yapmak sûretiyle şeytanları itaat altına aldıklarını iddia etmişlerdir. Bu sakıncalı işler, namaz ve orucu terk etmek, cana kıymak, mahrem akraba ile evlenmek ve benzeri çirkin fiillerdir."(98)

Derim ki: Bu, apaçık küfürdür. Çünkü sadece namazı

---

(97) Muhammed b. İshâk b. Muhammed b. İshâk, Ebu'l-Ferac b. Ebî Ya'kûb el-Bağdâdî. Bkz. *Vefeyâtu'l-'Ayân*, 1/182.

(98) Bkz. *Kitâbu's-Sihr Beyne'l-Hakîka ve'l-Hayâl*, s. 91-92.

kasten ve farz olduğunu inkâr ederek terk eden kişi kâfir olur. Peki bütün bu çirkin fiilleri işleyen kişinin durumu ne olur?!

Dördüncü çeşit sihir: İllüzyon, gözbağcılığı ve el çabukluğu ile yapılan sihirdir. Bu çeşit sihir şu temele dayanır: Göz bazen yanılır ve belirli bir şeyle meşgul olurken diğerini göremez. Mesela maharetli bir hokkabaz seyircilerin zihnini meşgul edecek ve gözlerini ona diktirip bağlayacak bir iş ortaya koyar. Derken onlar, bu işi seyre dalıp onunla iyice meşgul olunca hokkabaz, bir başka şeyi çok süratli olarak yaparak seyircilerin beklemedikleri başka bir şey ortaya koyar. İnsanlar da buna çok şaşırırlar. Eğer hokkabaz sussa ve zihinleri, yapmak istediği şeyin aksine odaklandıracak şeyler söylememiş olsa, akıl ve düşünceler de onun ortaya koymak istediği şeyden başkasına yönelmese, seyirciler o hokkabazın yaptığı işi mutlaka anlarlar.

İbn Kesîr şöyle der: Bazı müfessirler şöyle demişlerdir: Firavun'un huzurundaki büyücülerin büyüsü de gözbağcılık cinsindendir. Bundan dolayı Allah teâlâ şöyle buyurmuştur: *"(Sihirbazlar, ellerindekileri) atınca, insanların gözlerini büyülediler, onları korkuttular ve büyük bir sihir gösterdiler."*[99] *"(Mûsâ) bir de baktı ki, büyüleri sebebiyle ipleri ve sopaları, kendisine gerçekten koşuyor gibi görünüyor."*[100] Bu görüşte olanlar şöyle der: İp ve sopalar gerçekte koşmuyorlardı. En iyisini Allah bilir.[101]

(99) A'râf, 116.
(100) Tâhâ, 66.
(101) Bkz. İbn Kesîr, İsmâîl b. Ömer (ö. 774 h.), *Tefsîru İbn Kesîr*, Dâru Mısr li't-Tıbâa, 1/209; *et-Tefsîru'l-Kebîr*, 3/208.

Ben derim ki: İlk âyet, sihir gerçek midir yoksa hayal midir? konusundadır ve sihrin hakikatini inkâr edenler de kabul edenler de bu âyeti delil göstermişlerdir. Cumhur ulema şöyle demiştir: Şâyet sihir gerçek değil de hayal ve gözbağcılıktan ibaret olsaydı, Allah teâlâ, "büyük bir sihir gösterdiler" buyurmazdı.

Netice olarak bu çeşit sihir, insanları aldatma, halkı sihirbazın varlıkları değiştirme ve olağanüstü işler yapma gücüne sahip olduğuna inandırma türü şeyler içerdiğinden dolayı yasak olan sihir türlerinden sayılır.

Beşinci çeşit sihir: Geometrik oranlara göre monte edilmiş aletlerle ortaya konulan ve insanı şaşırtan işlerdir. Mesela, elinde borazan bulunan ve bir at üzerinde olan süvari maketinin, her saat başı hiç kimse ona dokunmadığı halde borazanını çalması gibi. Yine Rumların ve Hintlilerin çizmiş oldukları resimler de bu türdendir. Öyle ki, bakan kimse onların resim mi insan mı olduğunu ayırt edemez. Hatta onlar, ağlar ve güler şekilde resimler çizerler.

Râzî devamla şöyle der: Bunun hakikatte sihirden sayılmaması gerekir. Çünkü bu tür işlerin kesin olarak bilinen bir takım sebepleri vardır ki, onları öğrenen herkes bu işleri yapabilir.(102)

Derim ki: Bu tür işler sihirden sayılmaz. Çünkü günümüzde bu sayılanlardan daha ilginç olanları vardır. Bunlar, hayranlık uyandıran icatlardan sayılmaktadır ki bu, onları icat edenler tarafından da kabul edilmektedir.

(102) *Tefsîru İbn Kesîr*, 1/209; *et-Tefsîru'l-Kebîr*, 3/208.

Altıncı çeşit sihir: İlaç, yiyecek ve yağlarda bulunan bir takım özelliklerinden istifâde edilerek yapılan sihirdir. Bil ki bu özellikleri inkâr etmeye imkân yoktur. Çünkü mıknatısın etkisi gözle görülmektedir.

İbn Kesîr şöyle der: Bu tür büyü arasına fakirlik[103] iddiasında bulunup halktan cahil kimseleri bu özelliklerle kandıran kişilerin yaptıkları işler de girer. Bu gibileri ateşi elle karıştırmak ve yılanları çıplak elle tutmak vb. imkânsız işleri yaptıklarını iddia ederler.[104]

Derim ki: Bu çeşidin sihir sayılması, sihri hile ve aldatma olarak tarif edenlere göredir. Buradan anlaşılmaktadır ki, bu sihir türü, cahil insanları aldatıp paralarını alma türünden bir aldatmaca olup yasak olan kısma dâhildir.

Yedinci çeşit sihir: Kalbi bağlamak ve aklı çelmektir. Şöyle ki, bu sihri yapan İsm-i Â'zam duasını bildiğini, cinlerin kendisine itaat edip birçok işte kendisine boyun eğdiklerini iddia eder. Onun bu sözlerini dinleyen kimse kıt akıllı ve temyiz kabiliyeti zayıf birisi olduğunda bunların gerçek olduğuna inanır ve kalbi onlarla bağlanır. Böylece bu kimsede bir çeşit korku ve endişe meydana gelir. Korku meydana geldiğinde de duyuları zayıflar ve böylece büyücü ona istediğini yapabilir.

İbn Kesîr de şöyle der: Bu şekilde yapılan sihir türüne "tenbele" denir ki o, ancak aklı kıt olan insanlara işler. Feraset ilmi, olgun akıllı olanlarla kıt akıllı olanları birbirin-

---

(103) Burada kendilerine has bir takım olağanüstü haller ortaya koyan Hint fakirleri kastedilmektedir. (Çeviren)

(104) *Tefsîru İbn Kesîr*, 1/209; *et-Tefsîru'l-Kebîr*, 3/208.

den ayırt etmeyi sağlayan bilgiler içermektedir. "Tenbele" yapan kişi de eğer feraset ilminde maharetli ise insanlar içinde kimin kendisine boyun eğeceğini kimin eğmeyeceğini iyi bilir.(105)

Bu çeşit sihir -her ne kadar ehli tarafından şirke bulaşmadan yapılabilmesi mümkün ise de- temelde yalan, hile ve başkalarını küçük görmeye dayalıdır ve onu yapan kişi eğer isterse insanların mallarını haksız yollarla alma imkânına sahiptir. Yine bu çeşit sihri yapan kişi, kıt akıllı kimselerin kendisini tazim etmesine, ondan korkup kendisine yağcılık etmelerine ve böylece onların kendisine tapmalarına neden olabilir. Ki o zaman da bu kişi bir tağût olmuş olur. Dolayısıyla da onun yaptığı bütün bu işler haramdır.(106)

Sekizinci çeşit sihir: Nemîme (insanların arasını bozma amaçlı laf taşıma) ve gizli yollardan yapılan kışkırtmacılık. Bu, insanlar arasında gâyet yaygındır.(107)

İbn Kesîr de şöyle der:

Nemîme iki kısımdır: Bazen insanların arasını açmak ve müminleri bölüp parçalamak şeklinde olur. Bunun haram olduğu konusunda ittifak vardır. Ancak insanların arasını düzeltmek ve müminleri birleştirmek için olursa bu, caizdir. Nitekim Ümmü Kulsûm binti Ukbe b. Ebî Muayt *radıyallâhu anhâ*'nın -Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'e biat eden ilk muhâcir kadınlardandır- rivâyet ettiği bir ha-

(105) *Tefsîru İbn Kesîr*, 1/209; *et-Tefsîru'l-Kebîr*, 3/208.
(106) Bkz. *Kitâbu's-Sihr Beyne'l-Hakîka ve'l-Hayâl*, s. 24.
(107) Buraya kadar sayılan sekiz çeşit sihir, Râzî'nin sihri taksimine göredir.

diste Allah Rasûlü *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmaktadır: "İnsanların arasını düzelten, hayır söyleyen ve hayır söz taşıyan kişi yalancı değildir."[108] Hadisin lafzı Müslim'e aittir.

Ya da nemime, kâfirlerin birliğini bozmak ve onların başarısız olması için çalışmak şeklinde olur. Bu da istenilen bir durumdur. Nitekim bir hadiste: "Harp hiledir."[109] buyrulmuştur.[110]

Dokuzuncu çeşit sihir: Anlaşmaya dayalı kehanet ve falcılıktır. Bunun usûlü -bazı kâhin ve falcıların yaptığı üzere- şöyledir: Onlar, insanların sırlarını öğrenmeleri için bazı kişileri görevlendirirler. Yanlarına bu insanlardan birisi geldiği zaman adamlarından aldıkları bilgileri gelen şahsa anlatırlar ve bu anlattıklarını cin ve şeytanların kendilerine haber verdiğini söylerler. Yine bir takım rukye ve tılsımlar vasıtasıyla cin ve şeytanlarla bağlantı kurduklarını, onların kendilerine itaat ettiklerini ve gabya dâir bilgiler verdiklerini iddia ederler. İnsanlar da onlara inanır. Hâlbuki onların yaptıkları, bu iş için tuttukları adamlarla anlaşma yaparak bilgi toplamaktan başka bir şey değildir.[111]

Derim ki: Bu çeşit sihirde Allah'tan başka hiç kimsenin bilemeyeceği gaybı bilme iddiası ve insanları aldatma söz konusudur. Dolayısıyla o da yasak, yani haram olan sihir çeşitlerindendir.

---

(108) Buhârî, Kitâbu's-sulh, hadis no: 3; Müslim, Kitâbu'l-birr ve's-sıla ve'l-edeb, Bâbu tahrîmi'l-kezib ve beyâni'l-mubâh minh, hadis no: 2605.

(109) Buhârî, Bâbu "el-Harbu had'atun", hadis no: 2866, 3/1102.

(110) Bkz. *Tefsîru İbn Kesîr*, 1/209

(111) Bkz. Sâbûnî, *Ravâiu'l-Beyân fî Tefsîri Âyâti'l-Ahkâm*, 1/79.

Onuncu çeşit sihir: Ebced harflerine ait belirli rakamları kullanarak yapılan sihirdir. Şöyle ki bu harflerin her birine karşılık gelen belli bir sayı vardır ve bu işi yapanlar; insan, zaman, mekân vs. adlarını bu sayılara göre hesaplarlar. Özel bazı toplama ve çıkarma işlemleri yaparak bir takım sonuçlar çıkarırlar ve bunu astronomi bilginlerince bilinen on iki burçla ilişkilendirirler. Sonra bu esaslara dayanarak iyi ya da kötü talih gibi şeytanların kendilerine ilham ettiği konularda açıklamalar yaparlar. Onların çoğu, bu amaçla adları değiştirirler ve bu şekilde karı ile kocanın arasını ayırırlar. Eğer karı ile koca bir evde bulunacak olursa ikisinden birinin yaşamayacağına inanılır.

Hafız el-Hakemî *rahmetullahi aleyh* de şöyle der:

"Bu işleri yapan, sanki annesinin karnındaki ceninin (kaderiyle ilgili bazı bilgileri) yazmakla görevli olan melektir! Hayır, Allah'a yeminle söylüyorum ki, o yazıcı melek dahi Rabbi'ne sormadıkça ceninin erkek mi dişi mi, iyi talihli (mümin) mi kötü talihli (kafir) mi olduğunu, rızkını ve ecelini bilemez. Zira bunları Allah ona bildirir ve o da buna göre yazar.

İşte bu işi yapan yalancı ve iftiracı kişi, Allah'ın kendisine sakladığı bilgileri bildiğini ve onları kendinin icat ettiği sanat ve uydurduğu bir takım hilelerle anlayabildiğini iddia etmektedir. Bu ise rububiyyet alanında Allah'a koşulan en büyük şirklerden biridir. Dolayısıyla bu konularda onu tasdik eden ve ona inanan kişi -Allah korusun- kâfir olur.[112]

(112) Bkz. Hafız b. Ahmed el-Hakemî (ö. 1377 h.), *Meâricu'l-Kabûl ve Sullemu'l-Vusûl ilâ İlmi'l-Usûl,* İdârâtu'l-Buhûsi'l-İlmiyye ve'l-İftâ ve'd-Da've ve'l-İrşâd, 1/524.

On birinci çeşit sihir: Yıldızların hareketlerine, yörüngelerindeki dönüşlerine, doğuşlarına, aynı hizaya gelmelerine ve ayrılmalarına bakarak bir takım sonuçlar çıkarmaktır (müneccimlik). Bu işi yapanlar, bu yıldızlardan her birinin her hareketinde kendine has etkileri olduğuna inanırlar. Ayrıca onların diğer bir yıldızla aynı hizaya gelmesi anına has fiyatların düşmesi ve yükselmesi, rüzgârların esmesi ve durması, bir takım olayların gerçekleşmesi gibi daha başka etkilerinin olduğunu kabul ederler. Ve bütün bu olayları istisnasız yıldızlara bağlarlar.(113)

İbn Teymiyye *rahmetullahi aleyh* şöyle der:(114) Yeryüzü olaylarını semâvî bir takım hallere bağlamak ve semavî güçlerle yeryüzü güçlerini birleştirmek Kitap, Sünnet ve ümmetin icmasıyla sabit haram bir iştir. Hatta bu iş, bütün şerîatlarda bütün peygamberlerin diliyle haram kılınmıştır. Nitekim Allah teâlâ şöyle buyurmaktadır: *“Büyücü ise, nereye varsa (ne yapsa) iflah olmaz.”*(115)

“Onlar ‘cibt’ ve ‘tâğût’a iman ediyorlar.”(116)

Ömer b. el-Hattâb *radıyallâhu anh* ve diğerleri: “Cibt, sihirdir.” demişlerdir. Yine Buhârî ve Müslim, Zeyd b. Hâlid’in şöyle dediğini rivâyet etmişlerdir:

“Allah Rasûlü *sallallahu aleyhi ve sellem*, Hudeybiye’de geceleyin yağan yağmurun ardından bize hitaben: *“Rab-*

---

(113) İbn Teymiyye, Ahmed b. Abdisselâm el-Harrânî (ö. 728 h.), *Fetâvâ İbn Teymiyye*, 1. bsk., 35/189-197; *Teysîru’l-Azîzi’l-Hamîd*, 441-442.

(114) *Fetâvâ İbn Teymiyye*, 35/190-194. Ayrıca bkz. *Meâricu’l-Kabûl*, 1/524.

(115) Tâhâ, 69.

(116) Nisâ, 51.

biniz ne buyurdu biliyor musunuz?" diye sordu. Biz: Allah ve Rasûlü daha iyi bilir, dedik. Bunun üzerine Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle dedi: *"(Allah buyurdu ki:) Kullarımdan bir kısmı bana iman ederek, bir kısmı da kâfir olarak sabahladı. Allah'ın lütfu ve rahmeti sayesinde yağmura kavuştuk, diyenler bana iman etmiş, yıldızları ise inkâr etmiştir. Falan ve filan yıldızın batması ya da doğması sayesinde yağmura kavuştuk, diyenler ise beni inkâr etmiş, yıldızlara iman etmiştir."*[117]

Derim ki: Sihrin bu çeşidinde, yıldızların fayda ve zarar verebileceğine inanma, onlara bir kısım ibâdetlerde bulunma ve insanları aldatma söz konusudur ve bu sebeple haramdır. Ondan uzak durmak, yapanları engellemek ve cezalandırmak gerekir.

On ikinci çeşit sihir: Ayın yirmi sekiz evresine bakılarak bunlardan bir takım sonuçlar çıkarmaktır. Şöyle ki ayın, bu yirmi sekiz evrenin her birinde bir takım etkilere sahip olduğuna, bunun uğur ya da uğursuzluğa ve birleşme ya da ayrılmaya neden olduğuna inanılır. Bütün bunların doğru olduğuna inanmak, Allah ve Rasûlü *sallallahu aleyhi ve sellem*'e karşı gelmek, Allah'ın şerîatını ve indirdiği Kitâb'ı yalanlamak ve şeytanın yaldızlı sözlerinin peşine takılmak demektir. Allah bu konuda hiçbir delil indirmemiştir. Zira ay, yıldız vb. Allah'ın yoktan var ettiği, O'nun emir ve idaresiyle hareket eden birer varlıktır. Dolayısıyla da onlar, ne kendileri ne de bir başka varlık üzerinde tesir

(117) Müslim, Kitâbu'l-îmân, Bâbu beyâni kufri men kâle mutırnâ bi'n-nev'i, hadis no: 71.

icra edemez ve herhangi bir hareket ya da durgunluğa neden olamazlar.(118)

On üçüncü çeşit sihir: Düğüm atıp üzerine üfleyerek yapılan sihirdir. Nitekim Allah teâlâ şöyle buyurmaktadır: *"De ki: Sabahın Rabbine sığınırım!... düğümlere üfleyen (sihir yapan) kadınların şerrinden..."*(119) Yine Âişe *radıyallâhu anhâ*'dan rivâyet edilen Lebîd b. el-'Asam'ın Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'e yaptığı sihir ve muavvizeteyn (Felak ve Nâs) sûrelerinin nüzûlü hakkındaki hadiste, Cibrîl *aleyhisselâm*'ın bu iki sûreyle Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'e rukye yapıp okuduğundan ve her âyette bir düğümün çözüldüğünden söz edilmektedir.(120)

Bu tür sihrin şirk olmasının sebebi, onu yapanın amacını gerçekleştirmek için şeytanlardan yardım istemesidir. Şeytanlar ise itaat, dua, onların adlarını zikretmek sûretiyle yardım istemek gibi kendi isteklerini yerine getirmedikçe onun istediğini yapmazlar. Bu ise şirktir. Zira bunları yapmadan sadece düğüm atıp ona üflemek hiç kimse üzerinde bir etki oluşturmaz. En iyisini Allah bilir.(121)

On dördüncü çeşit sihir: Tılsımlarla yapılan sihirdir. Tılsım, üzerine özel bazı isimlerin nakşedildiği madenî ya da benzeri bir nesnedir. Bu işi yapanlar, tılsımların felek ve yıldızlarla bağlantısı olduğunu ve o tılsımlarda tabiat kanunlarını bağlayan bir özellik bulunduğunu iddia ederler.

---

(118) Bkz. *Meâricu'l-Kabûl,* 1/524; *Fetâvâ İbn Teymiyye,* 35/171, 192; *Teysîru'l-Azîzi'l-Hamîd,* 441-442.

(119) Felak, 1-4.

(120) Hadisin tahrici daha önce geçmişti. Bkz. s. XXX

(121) Bkz. *Kitâbu's-Sihr Beyne'l-Hakîka ve'l-Hayâl,* s. 28.

Ancak bu özellik, sadece bu işleri yapmaya elverişli olan bir kişi elinde etki gösterir.[122]

Gerçekte bu tür sihrin zararı, kişinin aklının kıt ve temyiz kabiliyetinin zayıf oluşunun bir neticesidir. Yoksa büyücünün yaptığı bütün bu işlerin, ilaçların kendine has özelliklerinden kaynaklanan etkisine benzer gerçek bir etkisi yoktur.[123]

Bu tür sihrin haram olduğunda şüphe yoktur. Eğer yapılan iş hileye dayalı ise, bu bir yalan ve aldatmacadır. Eğer cinler vasıtasıyla yapılıyorsa onu yapan şirke düşmüş olur.[124]

On beşinci çeşit sihir: Hîmyâdır (hipnotizma). Hîmyâ, feleklerin bir takım hallerine izafe edilen semavî özelliklerden meydana gelir. Bu özelliklerden herhangi biri kullanılarak sihir yapılan kişiye, büyücülerin bildiği bir takım haller olur. Mesela onun idrakini kapatır ya da ona bir tür etki yapar ve onun durumu tıpkı uyuyan kimsenin durmundan farksız bir hal alır. Öyle ki ona çok kısa bir müddet içinde uzun yıllar geçmiş gibi gelir.[125]

Muhtemeldir ki kendisine bu işin yapıldığı kişinin üzerinde oluşan bu tür etkiler, şeytanların ruha hâkim olup onu kontrol altına almasından, o kişinin duygularını

(122) Bkz. *Kitâbu's-Sihr Beyne'l-Hakîka ve'l-Hayâl*, s. 26. İbn Hazm'ın *el-Fisal fi'l-Milel ve'l-Ehvâi ve'n-Nihal* adlı eseri 5/101-102'den naklen.

(123) A.g.e.

(124) A.g.e.

(125) A.g.e. s. 32. *Hâşiyetu İbn Âbidîn*, 1/45'ten naklen. *Edvâu'l-Beyân*, 4/452.

harekete geçirdikten sonra düşünceleriyle oynamalarıdan, bu iş onu etkilemeden önce de onun zihnini buna hazırlamaları ve sonra da onu kullanmalarından kaynaklanmaktadır. Yine beden üzerindeki bu etkiler, vücuttaki bazı kan damarlarına baskı uygulamak gibi nedenlerle de olabilir. Bu hal içerisindeyken o kişinin zihninde canlanan her şey, aslı olmayan birer hayalden ibarettir. En iyisini Allah bilir.

Derim ki: Bu tür sihirde, sihri yapanın şeytanlarla yardımlaşması ve insanlara zarar vermesi söz konusudur. Dolayısıyla da o, yasak olan sihir çeşitlerine dâhil olup haramdır.

II. SİHİR YAPMANIN VE ÖĞRENMENİN HÜKMÜ

A. Sihir Yapmanın Hükmü

Sihir yapmak haramdır. İmam Nevevî bu konuda icma olduğunu nakletmiştir. Ayrıca o, büyük günahlardan biridir. Sihir yapmanın haram olduğuna dâir pek çok delil vardır. Bazıları şunlardır:

1. *"Sağ elindekini at da, onların yaptıklarını yutsun. Yaptıkları, sadece bir büyücü hilesidir. Büyücü ise, nereye varsa (ne yapsa) iflah olmaz."*(126)

2. *"Hâlbuki Süleyman (büyü yapıp) kâfir olmadı. Ancak şeytanlar kâfir oldular. Çünkü insanlara sihri öğretiyorlardı…"*(127)

---

(126) Tâhâ, 69.
(127) Bakara, 102.

Bu âyette Allah teâlâ, sihri şeytanların öğrettiğini ifade etmiştir. Devamla da: "Onlar, kendilerine fayda veren değil zarar veren şeyleri öğreniyorlar" buyurarak sihrin faydası olmadığını, aksine zararlı olduğunu bildirmiştir.

3. Yine Allah teâlâ, Firavun'un büyücülerinden bahsederken onların ağzından: "Bize, hatalarımızı ve senin bize zorla yaptırdığın sihri bağışlaması için Rabbimize iman ettik. Allah, (mükâfatı) en hayırlı ve (cezası) en sürekli olandır"[128] buyurarak, büyücülerin Allah'tan, yaptıkları sihri bağışlamasını istediklerini bildirmiştir. Bu da sihrin günah olduğunu gösterir.

4. Allah Rasûlü *sallallahu aleyhi ve sellem* de: "Helak edici yedi (büyük günahtan) sakının...: Allah'a şirk koşmak, sihir yapmak..."[129] buyurmuştur.[130]

Derim ki: Sihrin tarifinde ya da sihir çeşitleri arasında zikredilerek sihir kapsamına sokulan bir takım fiiller vardır ki bunlar, yapanın kâfir olmasına ve tevbesinin kabul edilmemesine neden olan şer'î anlamdaki sihrin kapsamına girmez. Bu tür fiillere ya mecazî olarak ya da o işleri yapan kişinin karşı tarafın fikrini değiştirip onu kendi yanına çekmesi dolayısıyla sihir adı verilir. Bu sonuncusu da ya bâtıla çekmek için yapılır ki bu haramdır; ya da hak, hakikat ve

(128) Tâhâ, 73.

(129) Buhârî, Kitâbu'l-vasâyâ, Bâbu kavlillahi teâlâ: İnnellezîne ye'kulûne emvâle'l-yetâmâ zulmen..., hadis no: 2615; Müslim, Kitâbu'l-îmân, Bâbu beyâni'l-kebâir ve ekberihâ, hadis no: 89.

(130) Bkz. *Ravdatu't-Tâlibîn*, 9/346; *Metâlibu Uli'n-Nuhâ*, 6/303-304; *Keşşâfu Istılâhâti'l-Funûn*, 3/648; *Tefsîru'l-Beydâvî*, 1/175. *el-Mevsûatu'l-Fıkhiyye*'den naklen verilmiştir, bkz. 2. bsk., Dâru's-Selâsil, Kuveyt, 1404 h., 24/263-264.

İslâm'a yardım amacıyla olur ki bu da müstehaptır. Şimdi bu kısma giren fiilleri açıklayacağız:

1. Beyân: Beyân, belağat ve fesahat (güzel ve etkili konuşma) demektir. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur: "Beyân'ın bir kısmı sihirdir."[131] Allah Rasûlü *sallallahu aleyhi ve sellem d*iğer bir hadisinde ise şöyle buyurur: *"Ben sadece bir beşerim. Sizler karara bağlamam için davalarınızı bana getiriyorsunuz. Olur ki sizden biriniz, delilini diğerinden daha iyi anlatımla ortaya koyabilir. Ben de dinlediğime göre o kimsenin lehinde hüküm veririm. Kardeşinin hakkı olan bir konuda kimin lehine hüküm vermişsem, (bilsin ki) o cehennemden bir parçadır."*[132]

Sa'sa'a b. Sûhân şöyle demiştir:

"Allah'ın Peygamberi *sallallahu aleyhi ve sellem* doğru söylemiştir. Zira bir kişi haksız olabilir, ancak o, delillerini hak sahibinden daha iyi bir anlatımla ortaya koyar ve açıklamalarıyla insanları büyüler. Ve böylece davayı kazanır."

İbn Abdilberr, ilk hadisle ilgili olarak şöyle der:

"Bazıları, hadiste "beyân"ın (sihre benzetilmesi dolayısıyla) yerildiği yorumunu yapmışlardır. Zira sihir, yerilmiş kötü bir iştir. İlim ehlinin çoğunluğu ve edebiyatçılarsa hadiste beyânın övüldüğü görüşündedirler. Zira Allah teâlâ da beyânı övmüştür.[133]"

(131) Hadisin tahrici daha önce geçmişti.

(132) Buhârî, Kitâbu'ş-şehâdât, Bâbu men ekâme'l-beyyinete ba>de>l-yemîn, hadis no: 2534. Müslim, Kitâbu'l-Akdıye, Bâbu'l-hukmi fi'zâhir ve'l-lahni bi'l-hucce, hadis no: 1713. Hadisin sonunda *"Sakın onu almasın."* ilavesi de vardır.

(133) Bkz. Rahmân, 4. (Çeviren)

İbn Abdilberr devamla şöyle demektedir: "Ömer b. Abdilazîz, kendisinden bir ihtiyacını yerine getirmesini isteyen ve bunu güzel bir dille ifade eden adamın sözlerini beğenmiş ve şöyle demiştir: "Allah'a yemin olsun ki işte bu, helal olan sihirdir."

Bu iki görüşten ilki daha doğrudur. Zira hadiste kastedilen beyân, muhatabı kandırıp aldatmaya ve bâtılı hak sûretinde göstermeye yönelik olan konuşmadır. Nitekim bir şair şöyle der:

"Yaldızlı sözle bâtıl süslenir,
Hak ise hep kötü ifade edilir."

Hadiste güzel bir benzetme söz konusudur. Zira beyân, sanki sihir etkisi yapar ve hakkı bâtıl, bâtılı hak sûretinde gösterir. Böylece cahillerin kalpleri ona meyleder ve neticede onlar, bâtılı kabul edip hakkı reddederler.

Bu konuda şöyle bir yorum da yapılmıştır: Hadiste, böbürlenme, haksız tartışmalar vb. konulardaki beyân kastedilmektedir. Nitekim Temîm kabilesine mensup iki şahsın Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in huzurunda birbirlerine karşı soylarıyla övünmesi ve birbirlerinin neseplerine dil uzatmaları ile ilgili kıssa da bunu göstermektedir.

Ancak hakkı desteklemek amacıyla hakikati beyân etmeye gelince bu, gücü yeten her müslümana farzdır ve Allah yolunda cihâddan sayılır.[134]

2. Nemîme: Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* nemi-

(134) Bkz. *Fethu'l-Mecîd,* s. 290; *ed-Durrun'n-Nadîd,* s. 178; *Teysîru'l-Azîzi'l-Hamîd,* s. 353-354; *Meâricu'l-Kabûl,* 1/528.

meyi sihir olarak adlandırmış ve şöyle buyurmuştur: "Adh nedir, size söyleyeyim mi? O, nemîmedir. İnsanlar arasında laf taşımaktır."(135)

"Adh", Kureyş lehçesinde sihir demektir. Onlar, büyücüye "âdıh" derler. Allah Rasûlü *sallallahu aleyhi ve sellem* nemimeye sihir demiştir; çünkü nemime, karı ile kocanın ve birbirini seven diğer insanların arasını ayırma konusunda sihir etkisi yapar. Hatta bu ayırma, nemîmede daha çoktur. Zira nemime, iki kardeş arasında düşmanlığı kışkırtır ve barış içinde olan iki kişi arasında savaşı fitiller. Nitekim bunlar, herkesçe bilinen ve şahit olunan hallerdir. Yine âyetlerde ve pek çok hadiste nemime yapan kişi aleyhinde tehditler varid olmuştur.

İbn Abdilberr, Yahyâ b. Ebî Kesîr'den naklen şöyle der: "Nemimeci ve yalancı, büyücünün bir senede yapamayacağı kötülüğü bir saatte yapar."

Ebu'l-Hattâb da *Uyûnu'l-Mesâil*'de şöyle der: "Nemime ve insanların arasını bozmak da sihirden sayılır." *el-Furû'* adlı eserinde ise şöyle der: "Bunun sebebi, nemime yapanın söz ve fiiliyle, tuzak ve hiledekine benzer bir zarar vermeyi amaçlamış olmasıdır. Bu yönüyle o, sihre çok benzemektedir. Bu, örf ve adetle bilinen bir durum-

---

(135) Abdullah b. Mes'ûd *radıyallâhu anh*'dan şöyle rivâyet edilmiştir: Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu: "Adh nedir, size söyleyeyim mi? O, nemîmedir. İnsanlar arasında laf taşımaktır." Şüphesiz Muhammed *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu: "İnsan doğru sözlü olmaya devam eder; ta ki sıddîk (özü sözü doğru) olarak yazılır. Yine yalan söylemeye devam eder de ta ki çok yalancı olarak yazılır." Müslim, Kitabu'l-birr vessıla ve'l-edeb, Babu tahrîmi'n-nemîme, 28, hadis no: 102.

dur. Yine nemimenin etkisi ve neticeleri, sihirle aynı hatta ondan daha fazladır. Dolayısıyla da birbirine denk ya da yakın olan iki şeyi eşit sayma babından nemimeye de da sihrin hükmü verilir. Ancak şu da belirtilir: Büyücü, sihir vasfından dolayı kâfir olur. Sihir ise özel bir durumdur ve hakkında özel bir delil vardır. Nemime yapan ise büyücü değildir. Ancak onun yaptığı iş, büyücünün yaptığı işle aynı etkiyi gösterir. Bu nedenle de ona, sihre has olan küfür ve tevbenin kabul edilmemesi hükümleri hariç büyücüyle aynı hüküm verilir." Alıntı özetle burada sona erdi.[(136)]

Nemimeyi yasaklayan âyet ve hadisler vardır. Ancak kâfirleri aldatmak, birliklerini bozmak, güçlerini kırmak ve müslümanları onlara galip kılmak amacıyla yapılan nemime, cihâdın en büyüğü, en faydalısı ve kâfirlere en ağır hasarı verenidir. Nitekim Nuaym b. Mes'ûd el-Ğatafânî *radıyallâhu anh* da bizzat Allah Rasûlü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in izniyle Hendek savaşında düşmanın birliğini bozmak amacıyla aynısını yapmış, neticede Kureyşli müşriklerle Kurayzaoğulları yahudilerinin arasını açmış ve bu sayede Allah teâlâ düşmanın amacına ulaşmasına engel olmuştur.[(137)]

Fakihlerden bir kısmı, hile ve kandırmaca türünden olan sihirle diğerlerini birbirinden ayırmış ve ilkinin mubah olduğunu söylemişlerdir. Yani bu sihir, bir tür eğlence olduğundan dolayı insanlara zarar vermek ve onları korkutmak gibi haramlara vesile olmadığı sürece mubahtır,

---

(136) Bkz. *Fethu'l-Mecîd,* s. 289; *Meâricu'l-Kabûl,* 1/528; *ed-Durrun'n-Nadîd,* s. 177; *Teysîru'l-Azîzi'l-Hamîd,* s. 352.

(137) Bkz. bir önceki dipnotta verilen kaynaklar.

demişlerdir. Beydâvî şöyle der: "Hokkabazların bir takım alet ve ilaçların yardımıyla yaptıkları insanı şaşırtan işler ya da el çabukluğu ile yapılan sihir, kötü bir şey değildir. Bunlara mecazî olarak ya da bir takım incelikler içermelerinden dolayı sihir adı verilmiştir."[138]

B. Sihir Öğrenmenin Hükmü

Fakihler, sihir yapmanın hükmünde ihtilaf etmemekle birlikte, sihri öğrenmenin hükmünde ihtilafa düşmüşlerdir. Fakihlerin çoğunluğuna -Hanefîler, Mâlikîler ve Hanbelîlere- göre sihir öğrenmek haramdır ve küfürdür. Hanefîlerden bir kısmı, bazı durumları bundan hariç tutmuşlardır. Nitekim İbn Âbidîn, *Zehîratu'n-Nâzır*'dan şöyle nakletmiştir: Harp ehlinden olan büyücünün sihrine karşı koymak için sihri öğrenmek farzdır. Karı ile kocanın arasını bulmak için öğrenmek ise caizdir.

Ancak bazı Hanefîler, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in şu hadisini delil göstererek buna karşı çıkmışlardır: "(Dine aykırı olan) rukye, koruyucu muska/nazarlık ve "tivele" şirktir"[139] "Tivele", cahiliye döneminde insanların yaptığı ve kadını kocasına sevdirdiğini iddia ettikleri bir tür sihirdir.

---

(138) Bkz. *Ravdatu't-Tâlibîn*, 9/346; *Metâlibu Uli'n-Nuhâ*, 6/303-304; *Keşşâfu Istılâhâti'l-Funûn*, 3/648; *Tefsîru'l-Beydâvî*, 1/175. *el-Mevsûatu'l-Fıkhiyye* 24/263-264'den naklen verilmiştir.

(139) Hâkim, *Müstedrek*, Dâiratu'l-Meârifi'l-Usmâniyye baskısı, 4/418. *(Müstedrek*'teki rivâyette "tivele" ("tüvele" diye de okunabilmektedir) değil "tevliye" lafzı geçmektedir. "Tivele", lafzının geçtiği rivâyetler için bkz. Ebû Dâvûd, Tıb, 17; İbn Mâce, Tıb, 39; *Müsned*, 1/381. Çeviren)

Mâlikîlerden Tartûşî de sihir öğrenmenin küfür olduğu konusunda şu âyeti delil getirmiştir: "Hâlbuki Süleyman (büyü yapıp) kâfir olmadı. Ancak şeytanlar kâfir oldular. Çünkü insanlara sihri öğretiyorlardı… Hâlbuki o iki melek, herkese: Biz ancak imtihan için gönderildik, sakın kâfir olmayasınız, demeden hiç kimseye öğretmezlerdi."(140) Yani sihri öğrenip de kâfir olmayın, demektir. Yine sihir, ancak sihir sayesinde maddeleri değiştirme gücü olduğuna inanan kimseler tarafından yapılabilir ki, böyle bir şeye inanmak küfürdür. Karâfî(141) de şöyle der: Yani zâhiren küfrüne hükmedilir. Çünkü sihri öğrenmek, yıldızlara tapınmak ve onlardan istekte bulunmak gibi bir küfre bulaşmadan mümkün olmaz.

Sonra Karâfî sihri, sırf büyücülerin yaptığı işleri öğrenmek amacıyla -kitaptan okumak gibi- öğrenen kişi ile sihir öğrenirken bir yandan onu uygulayan kişiyi birbirinden ayırır ve ilkinin kâfir olmayacağını, ancak ikincisinin yaptığı işin küfrü gerektirmesinden dolayı kâfir olacağını belirtir.

Şafiîler ise şöyle der: Sihri öğrenmek haramdır. Ancak bir fayda elde etmek veya bir zararı gidermek ya da onun hakikatini öğrenmek amacıyla olması hariç.(142)

Derim ki: Fakihlerin delillerini karşılaştırınca anlaşılmaktadır ki, Hanefî, Mâlikî ve Hanbelîlerden oluşan çoğunluğun görüşü doğrudur. Çünkü sihri öğrenmek, şirk ve

(140) Bakara, 102.

(141) Ahmed b. İdrîs b. Abdirrahman es-Sunhâcî, bkz. İbn Ferhûn, *ed-Dîbâcu'l-Muzehheb*, 1/236.

(142) Bkz. *el-Mevsûatu'l-Fıkhiyye*, 24/263-264.

Allah'tan başkasına tapınma içerir. Yine Allah teâlâ sihirde fayda değil zarar olduğunu bildirmiş ve şöyle buyurmuştur: *"Onlar, kendilerine fayda veren değil, zarar veren şeyleri öğreniyorlar."*(143) En doğrusunu Allah bilir.

III. SİHİR YAPANIN HÜKMÜ

Kurtubî *rahmetullahi aleyh* şöyle demektedir: "Müslüman ve zimmî büyücünün hükmü hakkında fakihler farklı görüşlere sahiptir. İmam Malik, müslüman bir kişinin küfür içeren bir söz ile sihir yaptığı takdirde öldürüleceği, tevbe etmesinin istenmeyeceği ve tevbesinin de kabul olunmayacağı görüşündedir. Çünkü bu, zındığın ve zina edenin durumunda olduğu gibi gizlice yapılan bir iştir. Yine Allah teâlâ: *"Hâlbuki o iki melek, herkese: Biz ancak imtihan için gönderildik, sakın kâfir olmayasınız, demeden hiç kimseye (sihir ilmini) öğretmezlerdi."*(144) sözüyle sihri küfür olarak adlandırmıştır. Bu, aynı zamanda Ahmed b. Hanbel, Ebû Sevr, İshâk, Şafiî ve Ebû Hanîfe'nin de görüşüdür.

Büyücünün öldürüleceğine dâir hüküm, Ömer b. el-Hattâb, Osman b. Affân ve müminlerin annesi, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in hanımı ve Ömer b. el-Hattâb'ın kızı Hafsa'dan da rivâyet edilmiştir. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in de: *"Büyücüye uygulanacak had cezası, kılıçla boynunu vurmaktır."*(145) dediği rivâyet edilmekte-

(143) Bakara, 102.
(144) Bakara, 102.
(145) Tirmizî, Kitâbu'l-hudûd, Bâbu mâ câe fî haddi's-sâhir, hadis no: 1460. Tirmizî, hadis için "sahih mevkuf" demiştir. Hadis, İsmail b. Müslim el-Mekkî tarikiyle rivâyet edilmiştir ki o, hadiste hıfz

dir. Yine Âişe *radıyallâhu anhâ*'dan kendisine sihir yapan bir cariyesini sattığı ve onun bedeli ile köle azad ettiği rivâyet edilmiştir.

İbnu'l-Münzir der ki: Bir erkek, küfür içeren bir söz söyleyerek sihir yaptığını kabul edecek olursa, tevbe etmediği takdirde öldürülmesi gerekir. Bu hususta onun aleyhinde bir delil sabit olur ve bu delil de onun küfür olan bir söz söylediğini ortaya koyarsa hüküm yine aynıdır. Eğer kendisi ile büyü yaptığını söylediği sözler, küfrü gerektiren sözler değil ise öldürülmesi caiz değildir. Eğer sihir yaptığı kimsede kısası gerektiren bir zararın oluşmasına neden olmuş ve bunu da kasten yapmışsa ona kısas uygulanır. Eğer verdiği zarar, kısası gerektirmeyen türden olursa, o takdirde bunun diyetini ödemesi gerekir.

Yine İbnu'l-Münzir der ki: Allah Rasûlü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in ashâbı bir mesele hakkında ihtilaf edecek olurlarsa, onların içinde görüşü Kitap ve Sünnet'e en yakın olana uymak gerekir. Sahabe arasından sihir yapanın öldürülmesini emredenlerin sözünü ettiği sihir, küfrü ge-

yönünden zayıftır. Yine İsmail b. Müslim el-Abdî el-Basrî tarikiyle de rivâyet edilmiştir ki Vekî', onun "sika" olduğunu söylemiştir. Yine bu hadis, Hasan el-Basrî'den de rivâyet edilmiştir. Cündeb'den sahih olarak gelen rivâyet mevkuftur. Yine bu hadisi Dârakutnî, Beyhakî ve Hâkim de rivâyet etmiş, Hâkim, hadis hakkında "sahih-ğarîb" demiştir. Tirmizî de *Kitâbu'l-İlel*'de (2/624) şöyle der: "Hadisi Muhammed'e –Buhârî'yi kastediyor- sordum, o şöyle dedi: Bu hadisin bir değeri yoktur. İsmail, cidden zayıftır." Zehebî de *el-Kebâir* adlı eserinde: "Bu rivâyet, Cündeb'in sözüdür." der ve onun her ne kadar zayıf olsa da tariklerinin çok olması dolayısıyla kuvvet kazandığına işaret eder. Şeyh el-Elbânî de bu rivâyeti *ed-Daîfe*'de (hadis no: 2699) zikretmiş ve mevkûf olarak sahih olduğunu belirtmiştir.

rektiren sihir olabilir. O zaman bu hüküm, Allah Rasûlü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in sünnetine uygun bir hüküm olur. Yine Âişe *radıyallâhu anhâ*'nın satılmasını emrettiği büyücü cariyenin büyüsünün küfür içermeyen büyü olması muhtemeldir.

Eğer bir kimse çıkıp da Cündeb'in Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'den rivâyet ettiği: *"Sihirbazın haddi bir kılıç darbesi ile boynunu vurmaktır"* hadisini delil gösterecek olursa şöyle deriz: Eğer bu hadis sahih ise Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in bu sözüyle sihri küfrü gerektiren büyücünün öldürülmesini emretmiş olması muhtemeldir. Bu, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'den rivâyet edilen: *"Müslüman bir kimsenin kanı ancak üç şeyden birisi ile helal olur…"* anlamındaki hadislere de uygun düşer."(146)

Kurtubî şöyle der: "Bu, doğru bir görüştür. Zira müslümanların kanı himaye altındadır ve ancak kesin bir bilgiye dayalı olarak mubah kabul edilebilir. İhtilaf olan yerde de kesin bilgiden söz edilemez. En iyisini bilen Allah'tır."(147)

Bazı âlimler de şöyle demiştir: Eğer işin ehli: "Sihir, ancak küfür ve (Allah'a karşı) büyüklenme ya da şeytanın tazim edilmesi ile yapılabilir" diyecek olurlarsa, o takdirde sihir küfrün bir delili olur. En iyisini Allah bilir.

İmam Şafiî'den şöyle rivâyet edilmiştir: Büyücü, bü-

---

(146) Bkz. *el-Câmiu li Ahkâmi'l-Kur'ân*, 2/47.

(147) *es-Sihr Beyne'l-Hakîka ve'l-Hayâl* adlı kitabın yazarı, bu görüşün İmam Şafii'nin delillerinden biri olduğunu zikreder. Bkz. s. 168. Araştırma neticesinde ortaya çıktı ki bu, Kurtubî *rahmetullahi aleyh*'in sözüdür. Bkz. *el-Câmiu li Ahkâmi'l-Kur'ân*, 3. bsk., Dâru'l-Kutubi'l-Mısriyye, 2/48.

yüsü sebebiyle birisini öldürmedikçe ve: "Ben, onu öldürmeyi kastetmiştim" demedikçe öldürülmez. Eğer "Ben onu öldürmeyi kastetmemiştim" derse öldürülmez. Ancak bu durumda o, hata yoluyla öldürmede olduğu gibi diyet öder. Eğer yaptığı sihirle birine zarar verirse, verdiği zarar oranında cezalandırılır.

İbnu'l-Arabî ise der ki: Bu görüş, iki açıdan bâtıldır: İlk olarak, İmam Şafiî, sihrin gerçekte ne olduğunu bilememiştir. Zira hakikatte sihir, derleme bir takım sözlerdir ki bu sözlerle Allah teâlâ'dan başkası tazim edilir ve O'ndan başkasına bir takım güçler ve olaylar nispet edilir. İkincisi, Yüce Allah, Kitabı'nda sihrin küfür olduğunu açıkça ifade ederek şöyle buyurmaktadır: *"Hâlbuki Süleyman (büyü yapıp) kâfir olmadı. Ancak şeytanlar"* sihir yapmak ve öğretmek sûretiyle "kâfir oldular." Hârût ve Mârût da insanlara: *"Biz ancak bir imtihanız, sakın kâfir olma!"*[148] diyorlardı. İşte bunlar, açıklama amaçlı yapılmış manayı pekiştirici ifadelerdir."[149]

Sahîh-i Buhârî'de Becâle[150] b. Abde'nin şöyle dediği rivâyet edilmektedir: "Ömer b. el-Hattâb: "Erkek ve kadın bütün büyücüleri öldürün" diye ferman yayınladı. Biz de üç kadın büyücüyü öldürdük."[151]

Bu rivâyet, erkek ve kadın büyücülerin öldürülme-

(148) Bakara, 102.
(149) Bkz. *el-Câmiu li Ahkâmi'l-Kur'ân*, 2/47-49.
(150) Becâle b. Abde, Ahnef b. Kays'ın amcası Cez' b. Muâviye'nin kâtibi idi.
(151) Bkz. *Fethu'l-Bârî*, 11/402, Kitâbu't-tıb, Bâbu's-sihr; *Teysîru'l-Azîzi'l-Hamîd*, s. 340-341.

si konusunda gâyet açıktır. Ayrıca o, büyücünün öldürüleceği görüşünde olan çoğunluğun delilleri arasındadır. Rivâyetin zâhiri, büyücünün tevbe etmesi istenmeden öldürüleceğini göstermektedir. Ahmed b. Hanbel'den rivâyet edilen meşhur görüş de bu şekildedir. Yine İmam Mâlik de aynı görüşü benimsemiş ve şöyle demiştir: Sahabe, büyücülerden tevbe etmelerini istememiştir. Ayrıca büyücünün sahip olduğu sihir bilgisi, tevbe etmekle yok olmaz.

Ahmed b. Hanbel'den rivâyet edilen diğer bir görüşe göre, büyücünün tevbe etmesi istenir. Eğer tevbe ederse tevbesi kabul edilir ve serbest bırakılır. İmam Şafiî de şöyle demiştir: Büyücünün tevbe etmesi istenir ve tevbesi de kabul edilir. Çünkü onun günahı şirkten büyük değildir. Hâlbuki müşrik bile tevbeye davet edilir ve tevbesi de kabul edilir. Aynı şekilde büyücü ve sahip olduğu sihir bilgisi onun tevbe etmesine engel değildir. Ehl-i Kitâb'tan olan büyücünün müslüman olabilmesi de buna delildir. Yine bu sebepledir ki, Firavun'un büyücülerinin imanı ve tevbesi makbul sayılmıştır.(152)

İmam Şâfiî'nin delillerine cevap:

1. Eğer büyücünün tevbeye çağrılması gerekli olsaydı, sahabe bunu yapardı ya da bu konuda açıklamada bulunurdu.

2. İmam Şafiî'nin büyücüyü müşriğe kıyas etmesi doğru değildir. Çünkü büyücünün zararı müşrikten daha çok ve durumu onunkinden daha karışıktır.

---

(152) Bkz. *Teysîru'l-Azîzi'l-Hamîd*, s. 340-344; *Fethu'l-Mecîd*, s. 282-284; *Tefsîru'l-Kur'âni'l-Azîm*, 1/147-148.

3. Burada ihtilaf, tevbeyle büyücüden had cezasının düşüp düşmeyeceği konusundadır. Büyücüyle Allah arasında kalan tevbeye gelince, eğer o samimiyse tevbesi kabul edilir.[153]

İbn Hacer, *el-İsâbe* adlı eserinde şöyle der:

"Buhârî, *et-Târîhi*'nde Osman en-Nehdî'den şöyle nakleder: Velîd'in oyunlar yapan bir adamı vardı. Bu adam, bir insanı boğazladı ve başını gövdesinden ayırdı. Biz buna çok hayret ettik. Derken o, kesik başı tekrar eski haline getirdi. Sonra Cündeb el-Ezdî geldi ve onu öldürdü."[154]

Yine Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in hanımı Hafsa[155] *radıyallâhu anhâ*'nın emri üzerine ona sihir yapan cariyesininin -ki Hafsa onu azat etmişti- öldürüldüğü rivâyet edilmiştir.[156]

Zimmî büyücünün hükmü:

Zımmî büyücünün durumuna gelince, onun da öldürüleceği söylenmiştir. İmam Mâlik ise şöyle demiştir: "Yaptığı sihir sebebiyle başkasını öldürmedikçe öldürülmez, ancak verdiği zararın tazminatını öder. Eğer kendisi ile yapılan zimmet antlaşmasına aykırı bir iş yapacak olursa öldürülür."

---

(153) Bkz. bir önceki dipnottaki kaynaklar.
(154) Bkz. *el-İsâbe fî Temyîzi's-Sahâbe*, 2/106 (madde no: 1229).
(155) Ömer b. el-Hattâb'ın kızı Hafsa *radıyallâhu anhumâ* müminlerin annesi, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in hanımıdır. Bkz. *el-İsâbe fî Temyîzi's-Sahâbe,* 2/197.
(156) Bkz. *Teysîru'l-Azîzi'l-Hamîd*, s. 340-344; *Fethu'l-Mecîd*, s. 282-284; *Tefsîru'l-Kur'âni'l-Azîm*, 1/147-148.

Mâlik'ten bu konuda gelen rivâyetler farklı farklıdır. Bir seferinde: "Tevbe etmesi istenir. Tevbesi ise İslâm'a girmesidir" derken, bir seferinde de: "İslâm'a girse dahi öldürülür", demiştir. İmam Mâlik'ten başkası ise, zimmî büyücünün öldürüleceğini söylemiştir. Çünkü o, sihir yapmakla zimmet ahdini bozmuş olur. Ayrıca mirasçıları büyücüye varis olamazlar. Çünkü büyücü kâfirdir. Ancak büyüsünün küfür sayılmayacak türden olması durumu hariçtir.

İmam Mâlik, kocasını kendisine ya da bir başka hanımına yaklaşmasını önleyecek şekilde bağlayan kadının ibretli bir şekilde cezalandırılacağını, fakat öldürülmeyeceğini söylemiştir. Böyle bir kadının hükmünün erkeğin hükmüyle aynı olduğu da söylenmiştir.[157]

Şafiî, Mâlik ve Ahmed şöyle der: Lebîd b. el-'Asam kıssası dolayısıyla Ehl-i Kitâb'tan olan büyücüler öldürülmez.

Ancak imamlar, müslüman olan büyücü kadın hakkında ihtilafa düşmüşlerdir. Ebu Hanîfe'ye göre o, öldürülmez, hapsedilir. Diğer üç imama göre ise onun hükmü erkeğin hükmüyle aynıdır. Allah en iyisini bilir.

Yine Müslümanlardan olan büyücü öldürülür, müşriklerden olan büyücü öldürülmez, de denmiştir. Çünkü Allah Rasûlü *sallallahu aleyhi ve sellem*'e Yahudi bir kadın sihir yapmış, ancak o, bu kadını öldürtmemiştir.[158]

---

(157) Bkz. *el-Câmiu li Ahkâmi'l-Kur'ân*, 2/47-49.

(158) Bkz. *Teysîru'l-Azîzi'l-Hamîd*, s. 340-344; *Fethu'l-Mecîd*, s. 282-284; *Tefsîru'l-Kur'âni'l-Azîm*, 1/147-148.

Büyücüye verilecek ceza hakkında mezheplerin görüşleri özetle şöyledir:

Hanefîler, büyücünün iki durumda öldürüleceği görüşündedirler:

1. Yaptığı sihrin küfür içermesi hâlinde.

2. Küfür olmasa dahi, zarar ve fesat içeren sihirle uğraştığının anlaşılması hâlinde.

Mâlikîler de büyücünün öldürülmesi görüşündedirler. Ancak onlar şöyle derler: Büyücü, ancak kâfir olduğuna hükmedilebilirse ve bu konuda devlet başkanı katında kesin bir delil bulunursa öldürülür. Eğer o, sihri açıktan yapıyorsa -tevbe etmesi durumu hariç- öldürülür ve malına devlet adına el konulur. Eğer sihri gizli yapıyorsa o, zındık gibidir. Dolayısıyla da öldürülür ve tevbe etmesi de istenmez. Yine Mâlikîler, zimmî olan büyücüyü de ölüm cezasından istisnâ etmişler ve şöyle demişlerdir: O, öldürülmez, ancak cezalandırılır. İki durum hariç:

1. Müslüman bir şahsa zarar vermesi. O zaman ölüm cezası kesinleşir. Müslüman olması durumu hariç, ondan tevbe ve pişmanlık da kabul edilmez.

2. Kendi dininden olan birine, öldürmek dışında herhangi bir zarar verirse cezalandırılır. Eğer böyle birini öldürürse, o da öldürülür.

Şafiîler ise şöyle der: Büyücünün yaptığı sihir, eğer küfre düşüren sihir türünden değilse o, fasık sayılır ve birini öldürmediği sürece öldürülmez. Yaptığı sihirle adam öldürmeye kastedip etmediği ise kendi ikrarıyla bilinir.

Hanbelîler ise şu görüştedir:

Büyücü, sihriyle birini öldürmemiş dahi olsa had cezası olarak öldürülür. Ancak onun öldürülmesi için iki şart vardır:

1. Yaptığı sihrin, Lebîd b. el-'Asam'ın yaptığı sihirde olduğu gibi küfür olduğuna hükmedilebilmelidir. Eğer sihrin küfür olduğuna hükmedilemiyorsa –mesela cinleri topladığını ve onların kendisine itaat ettiğini iddia eden ya da bir takım ilaç, tütsü ve zararsız bir şeyler içirmek sûretiyle sihir yapan kişi gibi- onu yapan, sihrin mubah olduğuna inanmış olmalıdır.(159)

2. Sihri yapan Müslüman olmalıdır. Eğer zimmî olursa öldürülmez. Çünkü zimmî müşriktir ve şirk, sihirden daha ağır bir suçtur. Yine Lebîd b. el-'Asam, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'e sihir yapmış, ancak Allah Rasûlü onu öldürmemiştir. Hanbelîler bu konuyu şöyle izah ederler: Büyücünün öldürülmesi ile ilgili rivâyetler, müslüman büyücü hakkındadır. Çünkü müslüman kişi sihir yapınca kâfir olur. Zimmî ise zaten kâfirdir, dolayısıyla öldürülmez. Ancak zimmî, yaptığı sihirle birini öldürürse, o zaman da kısas olarak öldürülür.

Hanbelîlere göre büyücünün öldürülmesi için bir diğer şart da onun sihri yapmış olmasıdır. Zira bir kimse, sadece sihri biliyor diye öldürülmez. Bazıları da şöyle demiştir: Müslümanlar içerisinde sihrin helal olduğuna inananlar da ölümle cezalandırılır ve kâfir oldukları için

---

(159) Bkz. *el-Mevsûatu'l-Fıkhiyye,* 24/266-267. *Fethu'l-Kadîr,* 4/408; İbn Âbidîn, 1/31, 3/295-296 ve ez-Zürkânî, 8/63-68'den naklen.

öldürülürler. Çünkü böyleleri, kesin olarak bilinen ve hakkında ittifak edilmiş olan bir dinî hükmü inkâr etmiş olmaktadırlar.

Hanbelî uleması büyücünün öldürüleceğine dâir Cündeb'in merfû olarak rivâyet ettiği: *"Sihirbazın haddi bir kılıç darbesi ile boynunu vurmaktır."* hadisini ve Becâle b. Abde'den gelen: "Ömer b. el-Hattâb: "Erkek ve kadın bütün büyücüleri öldürün" diye ferman yayınladı."(160) rivâyetini delil olarak sunarlar. Yine Hafsa *radıyallâhu anhâ*'nın kendisine sihir yapan büyücü cariyesinin öldürülmesini emretmesini ve Cündeb b. Ka'b'ın, Velîd b. Ukbe'nin huzurunda sihir yapan büyücüyü öldürmesini de delil göstermektedirler.(161)

Derim ki: Mezhep imamlarının görüşleri incelendiğinde anlaşılmaktadır ki, tercihe şayan olan Hanbelîlerin görüşüdür. Çünkü onların bu konuda kuvvetli delilleri vardır. Ayrıca onların görüşü, sihir yapanları bu işten caydıracak ve onların zararlarını insanlardan uzak tutmayı sağlayacak niteliktedir.

---

(160) Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, 1/190-191. İsnadı sahihtir.

(161) Bkz. *Teysîru'l-Azîzi'l-Hamîd*, s. 344; *Meâricu'l-Kabûl*, 1/518-520; *Keşşâfu'l-Kınâ'*, 6/187; *el-Muğnî*, 8/153-154; *Metâlibu Uli'n-Nuhâ*, 6/304; *el-Mevsûatu'l-Fıkhiyye*, 24/266-267.

İKİNCİ BÖLÜM:

SİHİRDEN NASIL KORUNABİLİR VE ONU NASIL TEDAVİ EDEBİLİRİZ?

Üç alt başlıktan oluşmaktadır:

I. Sihirden nasıl korunabiliriz?

II. Sihrin belirtileri

III. Sihrin tedavisi.

İki alt başlıktan oluşmaktadır:

A. Sihrin tedavisinde şer'î rukyenin yeri.

B. Nüşre ya da sihir yapılan kişideki sihri yine bir sihirle çözmek

İKİNCİ BÖLÜM

SİHİRDEN NASIL KORUNABİLİR VE ONU NASIL TEDAVİ EDEBİLİRİZ?

Üç alt başlıktan oluşmaktadır:

I. Sihirden Nasıl Korunabiliriz?

Hanîf olan dinimiz, müslümanı himaye etmek amacıyla dua ve zikir türünden her çeşit korunma yolunu bildirmiştir. Sihrin en iyi tedavi şekli, müslümanın başına gelmeden önce önlem alarak Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'den nakledilen sahih dualarla kendini sihirden korumasıdır. Biz, burada bu duaları ve müslümanın kendisiyle sihirden korunabileceği en önemli yöntemleri zikredeceğiz:[162]

(162) Bkz. Cemâl Sâvelî, *Tahsînu Ehli'l-Îmân mine'l-Ayni ve'l-Hasedi ve's-Sihri ve'ş-Şeytân*, 1. bsk., Dâru İbn Huzeyme li'n-Neşr ve't-Tevzî', 1416 h., s. 85; Ebu'l-Fidâ 'İzzet Ârif, *Keyfe Nudâvî ve Nettakî's-Sihra ve'l-Messe ve'l-Hased*, 2. bsk, Mektebetu'l-Me'mûn, 1411 h., s. 24-25; Abdulazîz Muhammed b. Şâi', *el-Vikâye ve'l-'Ilâc bi'l-Kitâb ve's-Sunne*, 2. bsk., 1412 h., s. 95-97.

Sihirden Korunmak İçin Okunacak Âyet, Dua ve Zikirler:

1. Farz namazların peşinden selâm verdikten sonra yapılan otuz üçer kere subhânallah, elhamdulillah ve Allahuekber zikirlerinin ardından ve yatmadan önce Âyetü'l-Kürsî okumak. Âyetü'l-Kursî, Kur'ân'daki en yüce âyet olup şöyledir:

أَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

﴿اللّٰهُ لاَ إِلٰهَ إِلاَّ هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لاَ تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَلاَ نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلاَّ بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلاَ يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلاَّ بِمَا شَآءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمٰوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلاَ يَؤُدُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ﴾

""Allah, O'ndan başka hak ma'bûd yoktur; O, diridir, kayyûmdur. Kendisine ne uyku gelir ne de uyuklama. Göklerde ve yerdekilerin hepsi O'nundur. İzni olmadan O'nun katında kim şefaat edebilir? O, kullarının yaptıklarını ve yapacaklarını bilir. (O'na hiçbir şey gizli kalmaz.) O'nun bildirdiklerinin dışında insanlar O'nun ilminden hiçbir şeyi tam olarak bilemezler. O'nun kürsüsü gökleri ve yeri içine alır, onları koruyup gözetmek kendisine zor gelmez. O, yücedir, büyüktür."

2. İhlâs sûresini okumak:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

﴿قُلْ هُوَ اللّٰهُ أَحَدٌ ﴿١﴾ اللّٰهُ الصَّمَدُ ﴿٢﴾ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ﴿٣﴾ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ﴿٤﴾﴾

"De ki: Allah birdir. Allah sameddir. O, (çocuk sahibi olmak sûretiyle) baba olmamıştır ve (bir başkasından da) doğmamıştır. Onun hiçbir dengi yoktur."

3. Felak sûresini okumak:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ﴿١﴾ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ﴿٢﴾ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ﴿٣﴾ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ﴿٤﴾ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ﴿٥﴾﴾

"De ki: Yarattığı şeylerin şerrinden, karanlığı çöktüğü zaman gecenin şerrinden, düğümlere üfürüp büyü yapan kadınların şerrinden ve kıskandığı vakit kıskanç kişinin şerrinden sabahın Rabbine sığınırım!"

4. Nâs sûresini okumak:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ﴿١﴾ مَلِكِ النَّاسِ ﴿٢﴾ إِلَهِ النَّاسِ ﴿٣﴾ مِنْ

شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ﴿٤﴾ الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ﴿٥﴾ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ﴿٦﴾

"De ki: Sinsi yollarla insanların göğüslerine vesvese veren insan ve cin şeytanlarının şerrinden insanların ilâhına, insanların hükümdarına ve insanların Rabbine sığınırım!"

Bu üç sûre (İhlâs, Felak, Nâs), farz namazların peşinden birer kere, gündüzün başıda yani sabah namazının ardından ve gecenin baş tarafında yani akşam namazının ardından ise üçer kere okunur.

5. Gecenin baş tarafında (yatmadan önce) Bakara sûresinin son iki âyetini okumak. Bu âyetler şunlardır:

﴿ اٰمَنَ الرَّسُولُ بِمَآ أُنْزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَمَلَٓائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ لَا يُكَلِّفُ اللّٰهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَآ إِنْ نَسِينَآ أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَآ إِصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ وَاعْفُ عَنَّا وَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَآ أَنْتَ مَوْلَانَا فَانْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴾

"Peygamber, Rabbi tarafından kendisine indirilene iman etti, müminler de (iman ettiler). Her biri Allah'a,

meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine iman ettiler. «Allah'ın peygamberlerinden hiçbiri arasında ayırım yapmayız. İşittik, itaat ettik. Ey Rabbimiz, affına sığındık! Dönüş sanadır» dediler. Allah her şahsı, ancak gücünün yettiği ölçüde mükellef kılar. Herkesin kazandığı (hayır) kendine, yapacağı (şer) de kendinedir. Rabbimiz! Unutursak veya hataya düşersek bizi sorumlu tutma. Ey Rabbimiz! Bizden öncekilere yüklediğin gibi bize de ağır bir yük yükleme. Ey Rabbimiz! Bize gücümüzün yetmediği işler de yükleme! Bizi affet! Bizi bağışla! Bize acı! Sen bizim Mevlâmızsın. Kâfirler topluluğuna karşı bize yardım et!" (Bakara, 285-286)

Allah Rasûlü *sallallahu aleyhi ve sellem*'den sahih olarak şöyle rivâyet edilmiştir: "Kim geceleyin Âyetu'l-Kursî'yi okursa, sabaha kadar onun üzerinde Allah tarafından bir koruyucu olur ve şeytan da ona yaklaşamaz."(163)

Yine sahih olan bir diğer rivâyette Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmaktadır: "Bakara sûresinin son iki âyetini kim okursa, gece boyu o iki âyet ona yeter."(164)

İmam Nevevî, bu hadis hakkında şöyle der: "Yani, o iki âyet, ona gece namazı yerine yeter. Şeytana ve afetlere karşı yeter, anlamında olduğu da söylenmiştir. Bütün bu sayılanlara yeter, anlamında olması da muhtemeldir."(165)

6. Gece, gündüz, evlere girildiğinde, hava, kara ve deniz yolculuklarında herhangi bir yerde konaklama yapıldığında:

(163) Buhârî, Kitâbu fedâili'l-Kur'ân, hadis no: 4723.
(164) Buhârî, Kitâbu fedâili'l-Kur'ân, hadis no: 4722; Müslim, Kitâbu salâti'l-musâfirîn ve kasriha, hadis no: 808.
(165) Nevevî, *Şerhu Sahîhi Müslim*, 6/340.

«أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللّٰهِ التَّآمَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ»

"Yarattığı şeylerin şerrinden Allah'ın tam ve mükemmel kelimelerine sığınırım." duasını çokça okuyup Allah'a sığınmak da koruyucu önlemlerdendir. Nitekim Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmaktadır: "Kim herhangi bir yerde konaklar da:

«أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللّٰهِ التَّـآمَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ»

"Yarattığı şeylerin şerrinden Allah'ın tam ve mükemmel kelimelerine sığınırım." derse, konakladığı o yerden ayrılıncaya kadar ona hiçbir şey zarar vermez."[166]

7. Yine gündüz ve gecenin baş tarafında üç kere:

«بِسْمِ اللّٰهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَآءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ»

"Allah'ın adıyla. O'nun adı okunduğunda ne yeryüzünde ne de gökyüzünde hiçbir şey zarar veremez. O, (her şeyi) işiten ve bilendir." duasını okumak da koruyucu tedbirlerdendir.[167] Nitekim Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'den bu duayı okumaya teşvik eden sahih rivâyetler gelmiştir. Ayrıca bu dua, her türlü kötülükten korunmaya vesiledir.

---

(166) Müslim, Kitâbu'z-zikr ve'd-duâ ve't-tevbe ve'l-istiğfâr, Babun fi't-teavvuz min sûi'l-kadâ ve derki'ş-şekâ ve ğayrihî.

(167) Ebû Dâvûd, Kitâbu'l-edeb, Babu mâ yekûlu'r-racul izâ asbeha (bab no: 110); İbn Mâce, Kitâbu'd-duâ, Bâbu mâ yed'û bihi'r-racul izâ asbeha (bab no: 14); Ahmed, Müsned, 1/66.

Buraya kadar sayılan âyet, dua ve zikirler; şâyet samimiyetle, imanla, Allah'a güvenip dayanarak ve ifade ettiği anlamlara gönülden inanarak devamlı olarak okunacak olursa, hem sihre hem de diğer kötülüklere karşı korunma noktasında en önemli tedbirlerdendir.(168)

Medine hurmalarından olan yedi tane acve hurması yemek de sihre karşı koruyucu önlemlerden biridir. Medine hurması olmasa dahi herhangi bir tür hurmanın yenilmesinin de aynı etkiyi yapacağı söylenmiştir. Âmir b. Sa'd babası Sa'd *radıyallâhu anh*'dan şöyle rivâyet etmiştir:

"Kim her gün birkaç tane acve hurmasını sabah vakti yerse(169), o gün akşama kadar ona ne zehir ne de sihir zarar vermez."(170)

Âmir b. Sa'd'dan gelen diğer bir rivâyet ise şöyledir: Sa'd'ın şöyle dediğini duydum: Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'i şöyle derken işittim: "Kim yedi tane acve hurmasını sabahleyin yerse, o gün ona ne zehir ne de sihir zarar vermez."(171)

---

(168) *Tezkîru'l-Beşer bi Hatari'ş-Şa'vezeti ve'l-Kehâneti ve's-Sihr* ve *Tahzîru'l-Müslimîn min 'A'mâli's-Seharati ve'l-Keheneti ve'l-Muşa'vizîn*, cem ve tahkik: Abdullah Cârullah, 3. bsk., 1408 h., s. 17-19.

(169) Hadis metninde geçen «اصطبح» kelimesi "bir şeyi sabah vakti yemek" anlamındadır. «الصبوح» ve «الاصطباح» kelimeleri aslında bir şeyi sabah vakti içmek demektir. Ancak sonraları "sabah vakti yemek" anlamında da kullanılmıştır.

(170) Buhârî, Kitâbu't-tıb, Bâbu'd-devâ bi'l-acve li's-sihr, hadis no: 5435.

(171) Buhârî, Kitâbu't-tıb, Bâbu'd-devâ bi'l-acve li's-sihr, hadis no: 5436.

"İlk hadiste geçen "akşama kadar" ifadesinden anlaşılan şudur: Acve hurmasında bulunan ve onu gündüzün başında yiyen kişiyi sihir ve zehirin zararından koruyan özellik gecenin girmesiyle ortadan kalkmaktadır. Yine "gün" kelimesinin mutlak olarak kullanılmasından onunla, fecir ya da güneşin doğuşundan güneşin batışına kadar geçen zaman diliminin kastedildiği ve gecenin girmesinin şart olmadığı anlaşılmaktadır.

Bu yedi hurmayı gecenin ilk vaktinde yiyen kişinin, onları gündüzün başında yiyen kimse gibi olup olmayacağı ve ona da sabaha kadar sihir ve zehirin zarar verip vermeyeceği ile ilgili olarak hadisin rivâyet tariklerinde hiçbir bilgiye rastlamadım.

Hurmanın gündüzün başında yenmesinin özelliğine gelince anlaşılan o ki, hurma o vakitte çoğunlukla aç karnına yenmiş olur. Dolayısıyla da hurmanın -oruç tutan kimsede olduğu gibi- onu geceleyin aç karnına yiyen kişinin vücuduna işlemesi muhtemeldir. Yine hadisten bu işi devamlı yapmak gerektiği de anlaşılmaktadır."(172)

İbnu Kayyimi'l-Cevziyye *rahmetullahi aleyh* Allah teâlâ'nın izniyle büyücülerin şerrini defedecek olan on vesile zikretmiştir.(173)

Biz de bunları özetle aşağıda veriyoruz:

---

(172) Bkz. *Fethu'l-Bârî bi Şerhi Sahîhi'l-Buhârî,* 10/249-251.

(173) *Keyfe Tencû mine's-Sihri ve'l-Hasedi ve'l-Ayn – min Kelâmi İbni'l-Kayyim*, cem ve talik: Eşref Abdulmaksûd, 2. bsk., Mektebetu Dâri'l-Buhârî, ed-Dâru's-Selefiyye li'n-Neşr ve't-Tevzî'i'l-İlmî, İsmâiliyye, Mısır, 1412 h., s. 5.

1. Birinci vesile: Büyücülerin şerrinden Allah'a sığınmak ve O'na dayanıp yönelmektir. Nitekim Felak sûresinde kastedilen de budur. Zira Allah teâlâ, kulun kendisine sığınıp yalvarmasını işiten ve kendisine karşı sığınma istediği şeyi de bilendir. Burada "işiten" kelimesiyle sıradan işitme/duyma değil, işitip icabet etme anlamı kastedilmektedir. Bu, aynı namaz kılanın söylediği: "Allah kendisine hamd edeni işitti" sözü gibidir. Yine İbrahîm *aleyhisselam*'ın şu sözü de bu türdendir: *"Şüphesiz Rabbim duayı işitendir."*(174)

Allah teâlâ, Kur'ân'da "işiten" ismini bazen "bilen" bazen de "gören" anlamındaki isimleriyle birlikte zikreder. Nitekim O'na sığınan kimsenin durumu da bunu gerektirir. Çünkü o, düşmandan Allah'a sığınır ve bilir ki Allah, o düşmanı görmekte, onun tuzak ve şerrini bilmektedir. Allah teâlâ da kendisine sığınan kimseye kendisinin onun sığınıp yalvarmalarını işittiğini bildirmektedir. Yani Allah, onun sığınma dualarına icabet edeceğini, düşmanını gördüğünü ve o düşmanın tuzaklarını bildiğini ifade etmektedir. Tâ ki böylece Allah'a sığınan kişinin ümidi artsın ve tüm kalbiyle Allah'a duaya yönelsin.

2. İkinci vesile: Takva sahibi olmak, Allah'ın emir ve yasaklarına uymaktır. Zira kim takva sahibi olursa Allah, onun işlerini üstlenir ve onu bir başkasına havale etmez. Nitekim Allah teâlâ şöyle buyurmaktadır: *"Eğer sabreder ve takva sahibi olursanız, onların hilesi size hiçbir zarar vermez."*(175)

---

(174) İbrahîm, 39.
(175) Âl-i İmrân, 120.

Allah Rasûlü *sallallahu aleyhi ve sellem* de İbn Abbâs'a hitaben şöyle buyurmuştur: "Allah'ı (O'nun emir ve yasaklarını) muhafaza et ki, Allah da seni muhafaza etsin. Allah'ı (O'nun emir ve yasaklarını) muhafaza et ki, O'nu daima karşında bulasın."(176)

Allah'ın emir ve yasaklarını muhafaza eden kimse, O'nu nereye yönelirse yönelsin karşısında bulur. Allah'ın karşısında olup koruduğu kimse de artık kimden korkar, kimden çekinir ki?!

3. Üçüncü vesile: Düşmana karşı sabırlı olmak, onunla kavga etmemek, ondan şikâyetçi olmamak ve hatta içinden ona kötülük etmeyi bile geçirmemektir. Çünkü hasetçi ve düşmana karşı zafer kazanmanın en etkili yolu sabır ve Allah'a tevekkül etmektir.

4. Dördüncü vesile: Allah'a tevekkül etmektir. Çünkü kim Allah'a tevekkül ederse Allah ona yeter. Tevekkül, halkın eziyetleri, zulmü ve düşmanlığı gibi kulun üstesinden gelemediği kötülükleri defetmede en güçlü vesilelerdendir. Bu konularda tevekkül, en güçlü vesilelerdendir; çünkü tevekkül eden kişinin imdadına Allah yetişir. Kimin de imdadına Allah yetişir ve onu korursa, düşmanı ona hiçbir şey yapamaz. Ona sıcak, soğuk, açlık, susuzluk gibi kaçınılmaz bir takım eziyetlerden başka bir zarar veremez. Allah teâlâ şöyle buyuruyor: "Kim Allah'a tevekkül ederse O, ona yeter."(177)

---

(176) Tirmizî, Kitâbu Sıfati'l-Kıyâme, hadis no: 2516, Ahmed, *Müsned*, 1/293. el-Elbânî hadisin sahih olduğunu söylemiştir. Bkz. *Sahîhu'l-Câmi'i's-Sağîr ve Ziyâdâtih*, 2/1318.

(177) Talâk, 3.

5. Beşinci vesile: Kalbi kendisinden çekinilen kötülükle meşgul etmemek, onu düşünmemek ve her akla gelişinde onu zihinden silmeye çalışmaktır. Böylece insan ona önem vermez, ondan korkmaz ve kalbi onun düşünceleriyle dolup taşmaz. Bu ise o kötülüğü defetmeye yardımcı olacak en güçlü vesilelerden ve en faydalı ilaçlardan biridir. Zira bu, aynı şuna benzer: Bir adamı düşmanı, yakalamak ve ona zarar vermek için arar. Şâyet o adam düşmanının karşısına çıkmaz ve o ikisi bir araya gelmezlerse, hatta o, düşmanından uzaklaşırsa düşmanı ona hiçbir şey yapamaz. Ancak o ikisi karşılaşır ve bir araya gelirlerse korkulan olur.

6. Altıncı vesile: Allah'a yönelmek ve O'na karşı ihlâs sahibi olmak, kalbe nefsinin düşünce ve kuruntuları yerine Allah sevgisini, O'nun rızasını ve O'na sığınmayı yerleştirmektir. Bunlar, nefsin düşünce ve kuruntuları gibi kalbe yavaş yavaş girip yerleşir, derken onlara galip gelir, onları boğar ve tamamen yok eder. Böylece bu kişinin bütün düşünce, endişe ve kuruntuları, Allah sevgisine, O'na yakın olma, O'nun sevgi, rıza ve şefkatini kazanma ve O'nu anmaya dönüşür. Tıpkı gerçek manada seven kimsenin kendisine iyilik eden sevgilisini hatırlaması gibi. Onun gönlü, sevgilisinin sevgisiyle doludur. Dolayısıyla da kalbi onu hatırlamadan edemez, ruhu da onun sevgisinden vazgeçemez.

7. Yedinci vesile: Düşmanlarını başına musallat eden günahlarından dolayı kişinin Allah'a tevbe etmesidir.

Nitekim Allah teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

"Başınıza gelen herhangi bir musibet, kendi ellerinizle işlediğiniz (günahlar) yüzündendir." (178)

Kula eziyet eden birisi, onun başına ancak bir günah dolayısıyla musallat olur. Kul ise o günahı ya bilir ya da bilmez. Bilmediği günahları bildiklerine göre kat kat fazladır. Yine yapıp da unuttuğu günahları hatırladıklarına oranla çok daha fazladır.

Kulun saadetinin alameti, fikir ve düşüncesinin kendi nefsine, günah ve kusurlarına yönelmesi, onlarla, onları tevbe ederek düzeltmekle meşgul olmasıdır. Böylece onun kalbinde, başına gelen musibeti inceden inceye düşünecek yer kalmaz. Aksine o, tevbe etmeye ve kusurlarını düzeltmeye koyulur. Allah da ona yardım etmeyi ve onu koruyup kollamayı kendi üstüne alır.

8. Sekizinci vesile: Elden geldiğince çok sadaka vermek ve iyilikte bulunmaktır. Çünkü bunun musibetleri defetmede hayret verici bir etkisi vardır. Bu konuda elde eski ve yeni nesillerin tecrübelerinden başka bir delil olmasaydı, o bile bunun doğruluğu konusunda yeterdi. Nitekim iyilik edip sadaka veren kimselerin başına neredeyse hiç musibet gelmez. Nadiren bir musibet gelecek olsa da ona, Allah tarafından lütuf, yardım ve destek yetişir ve o musibet, onun hakkında hayırlı bir neticeye dönüşür.

9. Dokuzuncu vesile: Kötülük yapan kıskanç kişinin ateşini ona iyilik etmek sûretiyle söndürmektir. Ancak bu, nefse en zor, en ağır gelen vesilelerdendir. Onu ancak Allah

---

(178) Şûrâ, 30.

tarafından nasibi büyük olanlar başarabilir. Bu şöyle olur: Hasetçi, kıskanç ve kötülük yapan kişinin ateşini ona iyilik yaparak söndürmeye çalışırsın. O, haset, kıskançlık ve kötülüğü artırdıkça sen ona daha fazla iyilik yapar, daha içten ve samimi davranır ve daha çok acırsın. Böyle bir şeyi yapmayı bırak, olabileceğine dahi ihtimal vermediğini tahmin edebiliyorum. Eğer öyle düşünüyorsan, o zaman Allah'ın şu sözünü iyi dinle:

"İyilikle kötülük bir olmaz. Kötülüğü en güzel şekilde sav. O zaman seninle arasında düşmanlık bulunan kimse, sımsıcak bir dost gibi olur. Buna (bu güzel davranışa) ancak sabredenler kavuşturulur; buna ancak (hayırdan) büyük nasibi olan kimse kavuşturulur."(179)

10. Onuncu vesile: Bütün bu vesileleri kendinde toplayan ve onların temelini oluşturan saf tevhiddir. Tefekkürle sebeplerden yola çıkarak o sebepleri var eden azîz ve hakîm olan Allah'a ulaşmaktır. O sebeplerin rüzgârın hareketi mesabesinde bir takım vasıtalar olduğunu, o vasıtaların onları yaratan ve harekete geçiren zatın elinde olduğunu ve O'nun izni olmadan fayda ve zarar veremeyeceklerini bilmektir. Nitekim Allah teâlâ şöyle buyuruyor:

"Eğer Allah sana bir zarar dokundurursa, onu yine O'ndan başka giderecek yoktur. Eğer sana bir hayır dilerse, O'nun lütfunu geri çevirecek de yoktur."(180)

Tevhid, Allah'ın en sağlam kalesidir. Oraya giren emniyet içinde olur. Nitekim seleften bazıları: "Allah'tan kor-

(179) Fussilet, 34-35.
(180) Yûnus, 107.

kan kişiden her şey korkar; Allah'tan korkmayan kişi ise her şeyden korkar."(181) demiştir.(182)

II. Sihrin belirtileri

Geçen bölümlerde sihrin hakikatini ve tesirini kabul edenlerle etmeyenlerin delillerini incelemiş ve kabul edenlerin delillerinin daha kuvvetli, Allah'ın Kitabı'na ve Rasûlü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in Sünneti'ne uygun olduğunu görmüştük. Yine Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'e sihir yapıldığını ve bu sihrin etkisiyle hastalandığını da zikretmiştik. Bütün bu sayılanlardan, sihrin hakikati ve etkisi olduğu neticesine varıyoruz. Nitekim bu, sihir yapılmış hastaların tedavisiyle uğraşanların tecrübesiyle de sabittir. Zira onlar, sihrin bu gerçeği ortaya koyan bir takım hallere yol açtığını müşahede etmişlerdir.

İşte bu sebeple, bu konuda sihrin yol açtığı hallerden bazılarının belirtilerini ele alacağız. Zira sihrin çeşitleri ve yapılış amaçları farklı olduğu gibi etkileri de farklı farklı olmaktadır. Sonraki konu ise Allah'ın izniyle farklı sihir türlerini tedavi edecek olan rukye hakkında olacaktır. Ayrıca

---

(181) Bu sözü, Beyhakî, *Şuabu'l-Îmân*'da (Hindistan baskısı, 3/206) Ömer b. Abdilazîz'den rivâyet etmiştir. Beyhakî şöyle der: "Bu söz, Ali b. Assâm tarikiyle rivâyet edilmiş olup isnadında mechul bir ravi vardır. Zira Ali b. Assâm, Ömer b. Abdilazîz'e yetişmemiştir." Bkz. *el-Mekâsıdu'l-Hasene*, s. 411-412; *Keşfu'l-Hafâ*, 2/249.

(182) Bkz. *Keyfe Tencû mine's-Sihri ve'l-Hasedi ve'l-Ayn – min Kelâmi İbni'l-Kayyim*, cem ve talik: Eşref Abdulmaksûd, s. 5-28; *Tahsînu Ehli'l-Îmân mine'l-Ayni ve'l-Hasedi ve's-Sihri ve'ş-Şeytân*, s. 58-61; Dr. Ömer Süleyman el-Eşkar, *Âlemu's-Sihri ve'ş-Şa'veze*, 1. bsk., Mektebetu'l-Felâh, Kuveyt, 1401 h., s. 196-198.

sihrin farklı hallerine ve bu hallerin gerektirdiği durumlara göre âyet ve dualardan fazla ya da eksik okunacak olanlara ve her halin tedavi süresine dikkat çekilecektir.

1. Ayırma sihri:

Bu, Allah teâlâ'nın şu âyette sözünü ettiği sihir türüdür: *"Onlar, o iki melekten, karı ile koca arasını açacak şeyleri öğreniyorlardı."*[183]

Çeşitleri:

a. Kişi ile anasını ayırma

b. Kişi ile babasını ayırma

c. Kişi ile kardeşini ayırma

d. Kişi ile dostunu ayırma

e. Kişi ile ticaret ortağı vb. ayırma

f. Karı ile kocayı ayırma. Bu, ayırma sihrinin en tehlikeli ve en yaygın olan türüdür.

Belirtileri:

Durumların aniden değişmesi, sevginin nefrete dönüşmesi, sihir yapılan iki kişi arasında şüphelerin çoğalması, özürlerin kabul edilmemesi, basit meselelerin büyütülüp tartışma konusu yapılması, kocanın karısının gözüne farklı görünmesi, aynı şekilde kocanın gözüne de karısının farklı görünmesi ki bu durumda koca, karısını -dünya güzeli dahi olsa- çirkin bir sûrette görür. Gerçekte ise bunu,

---

(183) Bakara, 102.

sihir vasıtasıyla görevlendirilen şeytan, kadının yüzünde çirkin bir şekilde görünmek sûretiyle yapar. Kadın ise kocasını çok korkunç ve ürkütücü bir şekilde görür.

Yine bu sihrin yapıldığı kişilerden her biri, diğerinin yaptığı hiçbir işi beğenmez ve karşı tarafın oturduğu yerden de hoşlanmaz.[184]

2. Sevdirme sihri (Tivele):

Bu, kadını kocasına sevdirmek için yapılan sihir vb. işlerdir.

Belirtileri:

Aşırı sevgi ve tutku, çok fazla cinsel ilişki kurma isteği, adamın karısından uzak kalmaya sabredememesi, onu çok özlemesi ve ona körün itaati gibi itaat etmesi.[185]

3. Göz boyama sihri:

Belirtileri incelendiğinde bu sihrin tanımı anlaşılmış olacaktır. Belirtileri ise şöyledir:

İnsan sabit bir şeyi hareket halinde, hareket halinde olan bir şeyi ise sabit olarak, yine küçüğü büyük, büyüğü küçük olarak görür. Varlıkları gerçek şeklinden farklı olarak algılar. Mesela insanların ipleri ve sopaları, hareket eden yılanlar olarak görmesi gibi.[186]

---

(184) Bkz. Vahîd Abdusselam Bâlî, *es-Sârimu'l-Bettâr fi't-Tesaddî li's-Seharati'l-Eşrâr,* 2. bsk., Mektebetu't-Tâbiîn, Kahire, 1412 h., s. 105.
(185) A.g.e., s. 139.
(186) A.g.e., s. 148.

4. Delirtme sihri:

Belirtileri:

Zihin dağınıklığı, dalgınlık, aşırı unutkanlık, saçma sapan konuşma, gözlerini belirli bir yere dikip bakma, bakışlarda kayma, bir yerde duramama, belirli bir işte uzun süre çalışamama, kılık kıyafete önem vermeme. Ağır vakalarda böyle bir kişi çeker gider ve nereye gittiğini de bilmez. Bazen de ıssız yerlerde yatıp uyur.(187)

5. İçe kapanıklılık sihri:

Belirtileri:

Yalnız kalmayı sevmek, tam bir içe kapanıklılık, sürekli suskunluk, toplantılardan hoşlanmamak, zihin dağınıklığı, devamlı baş ağrısı, sürekli sessizlik, sükûnet ve uyuşukluk.(188)

6. Hevâtif (gaybden sesler duyma, paranoya) sihri:

Belirtileri:

Korkunç rüyalar görmek. Bu durumda kendisine sihir yapılan kişi, rüyadayken birisinin kendisini çağırdığını sanır. Uyanıkken kendisini çağıran sesler duyar, ancak hiç kimseyi göremez. Çok vesveseli olur. Arkadaşları ve sevdiklerinden çok şüphe duyar. Rüyasında yüksek bir yerden düşecekmiş gibi olur. Yine rüyasında kendisini kovalayan hayvanlar görür.(189)

---

(187) A.g.e., s. 153.
(188) A.g.e., s. 159.
(189) A.g.e., s. 162.

7. Hasta etme sihri:

Belirtileri:

Herhangi bir organda sürekli ağrı, sara nöbetleri (sinir damarlarında kasılma), vücutta herhangi bir organın ya da vücudun tamamının felç olması, duyu organlarından birinin işlev görmemesi.[190]

8. Kanama (istihâza) sihri:

Bu, fakihlerin istihâza, doktorların da nezif/kanama dedikleri durumdur. Bu çeşit sihir sadece kadınlarda geçerlidir. Bu sihirde büyücü, sihir yapmak istediği kadına bir cini musallat eder ve o cine kanamaya neden olma görevi verir. Cin de kadını vücuduna girer ve onun damarlarında kanla birlikte dolaşır. Nitekim Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmaktadır: "Şeytan, insanoğlunun kan damarlarında dolaşır."[191]

Bu cin, rahimde bulunan belirli bir damara ulaşınca, ona bir darbe vurur ve damar kanama yapar. Yine Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* kendisine istihaza hakkında soru soran Hamne binti Cahş *radıyallâhu anhâ*'ya şöyle demiştir: "O, şeytanın vurduğu darbelerden biri(nin neticesi)dir."[192]

---

(190) A.g.e., s. 165.

(191) *Sahîhu'l-Buhârî mea Fethi'l-Bârî,* 4/282; *Sahîhu Müslim bi Şerhi'n-Nevevî,* 14/155.

(192) Bu hadisi Tirmizî rivâyet etmiş ve "hasen sahih" olduğunu belirtmiştir. Ayrıca şöyle demiştir: "Bu hadisi Muhammed b. İsmâil el-Buhârî'ye sordum, "Hasen hadistir" cevabını verdi." Bkz. *es-Sârimu'l-Bettâr fi't-Tesaddî li's-Seharati'l-Eşrâr,* s. 174.

9. Evliliği engelleme sihri:

Belirtileri:

Ara ara gelen ve ilaç kullanmakla da geçmeyen baş ağrısı, göğüste şiddetli daralma (özellikle de ikindiden gece yarısına kadar), nişanlısını çirkin bir sûrette görmek, çok düşünceli olmak, zihin dağınıklığı, uykuda rahatsız olup sıkı sık uyanma. Bazen de midede sürekli bir ağrı olur. Yine sırtın alt omurlarında da ağrı olabilir.[193]

10. Bağlama sihri:

Bağlama, yaratılışı düzgün ve sağlıklı olan erkeğin hanımıyla cinsel ilişki kuramamasıdır. Bu şöyle olur: Sihirle görevlendirilmiş olan şeytan, hanımına yaklaşmak istediğinde kocanın tenasül organını işlevsiz hale getirir.[194]

Sihrin belirtileri ile ilgili olarak toplayabildiğim bilgiler bunlardan ibaret. Bu belirtilerden bazıları diğerlerine benzemektedir. Bununla birlikte küçük birkaç kitap hariç, bu belirtileri ayrıntılı olarak açıklayan çok fazla kitap yoktur.

(193) *es-Sârimu'l-Bettâr*, s. 178.
(194) A.g.e., s. 189-190 kısaltarak.

III. Sihrin Tedavisi

Bu konu iki alt başlıktan meydana gelmektedir:

A. Sihrin Tedavisinde Şer'î Rukyenin Yeri

Rukyenin tarifi: Rukye ve çoğulu er-rukâ, şifa amacıyla okunan özel bir takım sözler, sara ve humma gibi hastalıklara karşı korunmak için okunan dualar demektir. Bir hadiste şöyle geçmektedir: "Rukyelerinizi bana arz edin."(195) Diğer bir hadis ise şöyledir: "(En faydalı) rukye, nazar değmesi ve (haşerat, özellikle de akrep) sokmasından dolayı yapılandır."(196)

Rukyelerden bazısı meşru değildir. Cahiliye dönemi rukyeleri gibi. Yine Hintliler de bu türden rukyelerle hastalıklardan ve helak edici etkenlerden şifa bulduklarını iddia ederler.(197)

Karâfî şöyle der: "Rukye, kendisiyle fayda elde edilmek istenen okumanın adıdır. Kendisiyle zarar elde edilmek istenen şeye ise rukye değil, sihir denir."(198)

Rukyenin Şartları:

1. İçerisinde Allah'tan başkasına dua etmek, O'ndan başkasının adıyla yemin etmek gibi şirk ya da günah içeren şeyler olmaması.

---

(195) Müslim, 4/727
(196) Ahmed, *Müsned*, 4/436.
(197) Bkz. *el-Mevsûatu'l-Fıkhiyye*, 24/261.
(198) Bkz. Karâfî, *el-Furûk*, 4/147. *el-Mevsûatu'l-Fıkhiyye*, 24/261'den naklen verilmiştir.

2. Rukyenin bizzat kendisinin etki sahibi olduğuna (şifa verdiğine) inanılmaması.

3. Arapça ya da (bir başka dildeyse) manası anlaşılan sözlerden oluşması.[199]

Hastaya Rukye Yapılacak Olan Mekânda Bulunması Gereken Şartlar:

1. Mekânı, doğru bir imanın gerektirdiği şekilde hazırlamak. Mesela canlı varlıklara ait resim ve heykellerin çıkartılması gibi. Böylece meleklerin oraya girmesi sağlanmış olur.

2. Mekânda müzik, çalgı aleti vb. bulunmaması.

3. Mekânda dine aykırı unsurların bulunmaması. Mesela altın takı takan ya da sigara içen bir adam ya da açık saçık bir kadın gibi.[200]

Rukye Yapacak Olan Kişide Bulunması Gereken Şartlar:

1. Takva sahibi olması.

2. Rukyeyi yapan erkek, hasta da kadın olursa, baş başa kalmamaları, kadının mahremi olan erkek akrabalarından biri ya da bir başka kadının da orada bulunması.

3. Rukyeyi yapanın, kendisinin aciz Allah'ınsa güç ve kudret sahibi olduğuna inanarak O'ndan yardım dilemesi.[201]

(199) Bkz. *Tahsînu Ehli'l-Îmân,* s. 69; *Âlemu's-Sihr ve'ş-Şa'veze,* s. 203; *el-Vikâye ve'l-'Ilâc bi'l-Kitâb ve's-Sunne,* s. 101.
(200) *es-Sârimu'l-Bettâr,* s. 107-108.
(201) A.g.e. s. 107-108, kısaltarak.

Hastanın Uyması Gereken Şartlar:

1. Varsa yanında bulunan koruyucu muska vb. şeyleri çıkarıp yakması.

2. Şifa verenin sadece Allah olduğuna, insanların yaptıklarının ise sebeplere sarılmaktan ibaret olduğuna inanması.

3. Eğer hasta kadınsa elbiselerini sıkıca giyer ki tedavi sırasında herhangi bir yeri açılmasın.

4. Varsa üzerinde bulunan zinet eşyalarını çıkarır ve güzel koku/parfüm sürünmez.

Bu konuyla ilgili olarak İbnu'l-Kayyim şöyle der:

"Bu tür sara hastalığının tedavisi iki yönden olur: Birincisi sara hastası yönünden, ikincisi tedaviyi yapan kişi yönünden. Sara hastası yönünden olan, onun ruhsal yönden güçlü olması, ruhların eşsiz yaratıcısına samimiyetle yönelmesi ve hem kalbi hem de diliyle beraber gerçek anlamda Allah'a sığınmasıdır.

Çünkü bu bir tür savaştır. Savaşan kişinin düşmanına karşı silahla zafer kazanması ise iki şeye bağlıdır: Silahın sağlam ve işe yarar, kolunun da güçlü olmasına. Bu ikisinden birisi eksik olursa, o silah çok fayda sağlamaz. Ya bu ikisi birden olmazsa ne olur? Kalp tevhidden, tevekkülden, takvadan ve Allah'a yönelmekten yoksun olması dolayısıyla harap olur ve silahsız kalır.

Tedavinin ikinci yönü, tedaviyi yapan kişi cihetindendir. Şöyle ki, onda da bu iki özelliğin olması gerekir. Ni-

tekim tedavi edenler içerisinde öyleleri var ki, tedavi için onların sadece: "Hastanın içinden çık" ya da "Bismillâh (Allah'ın adıyla)" veyahut da "Lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâh (Güç ve kuvvet yalnız Allah'ındır.)" demeleri yeter. Nitekim Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* de böyle durumlarda şöyle derdi: "Çık ey Allah'ın düşmanı! Ben Allah'ın Rasûlü'yüm"(202)

Yine İbnu'l-Kayyim, bazı ruhî ilaçlardan söz ederek şöyle der:

"Hatta hastalıkları iyileştiren bazı ilaçlar vardır ki onları en uzman doktorların akılları kavrayamamış, ilim, tecrübe ve deneyleri onlara ulaşamamıştır. Bunlar, kalp ve ruhla ilgili şu ilaçlardır: Metin olmak, kalbin Allah'a itimat ve tevekkül etmesi, O'na sığınması, O'nun huzurunda eğilip boyun bükmesi, sadaka, dua, tevbe, istiğfar, mahlûkata iyilikte bulunmak, çaresize yardım etmek, darda kalanın sıkıntısını gidermek vb.

Bütün bu ilaçları, farklı din ve inançlardan olan toplumlar tecrübe etmiş ve onların şifa konusunda en bilgili doktorun ne ilminin, ne tecrübesinin ve ne de deneylerinin ulaşamadığı bir etkiye sahip olduğunu görmüşlerdir.(203)

(202) Bkz. İbnu'l-Kayyim, *Zâdu'l-Meâd fî Hedyi Hayri'l-'İbâd*, 4/67-68.
(203) A.g.e., 4/11.

Şer'î Rukye:

Sihir yapılmış kişiyi tedavi etme yöntemlerinden birisi -ki bu bağlanmış dolayısıyla da hanımıyla ilişki kuramayan erkek için de faydalıdır-(204) şöyledir:

Yeşil sidir ağacından yedi adet yaprak alınıp taş vb. bir şeyle ezilerek bir kaba konur. Sonra üzerine gusül abdesti almaya yetecek kadar su dökülür ve bu suya şu âyet ve sûreler okunur:

﴿ اَللّٰهُ لَآ إِلٰهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَآءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ﴾(205)

﴿ قُلْ يَآ أَيُّهَا الْكَافِرُونَ ﴿١﴾ لَآ أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ ﴿٢﴾ وَلَآ أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَآ أَعْبُدُ ﴿٣﴾ وَلَآ أَنَا عَابِدٌ مَا عَبَدتُّمْ ﴿٤﴾ وَلَآ أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَآ أَعْبُدُ ! لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ ﴾(206)

(204) Bkz. Cemâl Sâvelî, *Tahsînu Ehli'l-Îmân mine'l-Ayni ve'l-Hasedi ve's-Sihri ve'ş-Şeytân,* s. 68-69; Muhammed Şâi', *el-Vikâye ve'l-'Ilâc bi'l-Kitâb ve's-Sunne,* s. 105; *Âlemu's-Sihri ve'ş-Şa'veze,* s. 211-212.

(205) Bakara, 255.

(206) *"(Rasûlüm!) De ki: Ey kâfirler! Ben sizin tapmakta olduklarınıza tapmam. Siz de benim taptığıma tapmıyorsunuz. Ben de sizin*

﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ﴿١﴾ اَللَّهُ الصَّمَدُ ﴿٢﴾ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ﴿٣﴾ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ﴿٤﴾﴾ (207)

﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ﴿١﴾ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ﴿٢﴾ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ﴿٣﴾ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ﴿٤﴾ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ﴿٥﴾﴾ (208)

﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ﴿١﴾ مَلِكِ النَّاسِ ﴿٢﴾ إِلٰهِ النَّاسِ ﴿٣﴾ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ﴿٤﴾ الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ﴿٥﴾ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ﴿٦﴾﴾ (209)

﴿وَأَوْحَيْنَآ إِلَى مُوسَىٰٓ أَنْ أَلْقِ عَصَاكَ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ ﴿١﴾ فَوَقَعَ الْحَقُّ وَبَطَلَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢﴾ فَغُلِبُوا هُنَالِكَ وَانْقَلَبُوا صَاغِرِينَ﴾ (210)

---

taptıklarınıza asla tapacak değilim. Evet, siz de benim taptığıma tapıyor değilsiniz. Sizin dininiz size, benim dinim de banadır." Kâfirûn sûresi.

(207) İhlâs sûresi.

(208) Felak sûresi.

(209) Nâs sûresi.

(210) *"Biz de Mûsâ'ya: "Asânı at!" diye vahyettik. Bir de baktılar ki bu, onların uydurduklarını yakalayıp yutuyor. Böylece gerçek ortaya çıktı ve onların yapmakta oldukları yok olup gitti. İşte Firavun ve kavmi, orada yenildi ve küçük düşerek geri döndüler."* A'râf, 117-119.

﴿وَقَالَ فِرْعَوْنُ ائْتُونِي بِكُلِّ سَاحِرٍ عَلِيمٍ ۝ فَلَمَّا جَاءَ السَّحَرَةُ قَالَ لَهُمْ مُوسَىٰ أَلْقُوا مَا أَنْتُمْ مُلْقُونَ ۝ فَلَمَّا أَلْقَوْا قَالَ مُوسَى مَا جِئْتُمْ بِهِ السِّحْرُ إِنَّ اللَّهَ سَيُبْطِلُهُ إِنَّ اللَّهَ لَا يُصْلِحُ عَمَلَ الْمُفْسِدِينَ ۝ وَيُحِقُّ اللَّهُ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ﴾(211)

﴿قَالُوا يَا مُوسَىٰ إِمَّا أَنْ تُلْقِيَ وَإِمَّا أَنْ نَكُونَ أَوَّلَ مَنْ أَلْقَى ۝ قَالَ بَلْ أَلْقُوا فَإِذَا حِبَالُهُمْ وَعِصِيُّهُمْ يُخَيَّلُ إِلَيْهِ مِنْ سِحْرِهِمْ أَنَّهَا تَسْعَى ۝ فَأَوْجَسَ فِي نَفْسِهِ خِيفَةً مُوسَى ! قُلْنَا لَا تَخَفْ إِنَّكَ أَنْتَ الْأَعْلَى ۝ وَأَلْقِ مَا فِي يَمِينِكَ تَلْقَفْ مَا صَنَعُوا إِنَّمَا صَنَعُوا كَيْدُ سَاحِرٍ وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُ حَيْثُ أَتَى﴾(212)

Sonra bu sudan üç yudum içilir, geri kalanıyla da gusül abdesti alınır. Böylece Allah'ın izniyle hastalık iyi olur. Gerektiğinde hasta iyi oluncaya kadar bu tedaviyi iki

(211) *"Firavun dedi ki: Bilgili bütün sihirbazları bana getirin! Sihirbazlar gelince Mûsâ onlara: Atacağınızı atın, dedi. Onlar (iplerini) atınca, Mûsâ dedi ki: "Sizin getirdiğiniz sihirdir. Allah onu boşa çıkaracaktır. Çünkü Allah bozguncuların işini düzeltmez. Suçluların hoşuna gitmese de Allah, sözleriyle gerçeği açığa çıkaracaktır."* Yûnus, 79-82.

(212) *"Dediler ki: Ey Mûsâ! Ya sen at veya önce atan biz olalım. Hayır, siz atın, dedi. Bir de baktı ki, büyüleri sayesinde ipleri ve sopaları, kendisine gerçekten koşuyor gibi görünüyor. Mûsâ, birden içinde bir korku duydu. Korkma! dedik, üstün gelecek olan kesinlikle sensin. Sağ elindekini at da, onların yaptıklarını yutsun. Yaptıkları, sadece bir büyücü hilesidir. Büyücü ise, nereye varsa (ne yapsa) iflah olmaz."* Tâhâ, 65-69.

ya da daha fazla kez uygulamakta herhangi bir sakınca yoktur.(213)

Vahîd Abdusselam Bâlî, kitabında uzun bir rukyeden söz ederek onun her çeşit sihir için geçerli ve faydalı olduğunu belirtmiştir. Biz, burada onun daha önce verdiğimiz âyetlere ek olarak zikrettiği âyetleri sunacak ve bu rukyenin uygulama şeklini anlatacağız:

Tedaviyi yapan kişi elini hastanın başına koyar ve onun kulağına şu rukyeyi ağır ağır ve tane tane okur:

«أَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ مِنْ هَمْزِهِ وَنَفْخِهِ وَنَفْثِهِ»(214)

﴿الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ ۝ مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ ۝ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ۝ اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ۝ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّآلِّينَ﴾(215)

---

(213) *el-Vikâye ve'l-'Ilâc bi'l-Kitâb ve's-Sunne,* s. 105-106; Ebu'l-Fidâ Muhammed 'İzzet Ârif, *Keyfe Nudâvî ve Nettakî's-Sihra ve'l-Messe ve'l-Hased,* s. 27; *Tahsînu Ehli'l-Îmân,* s. 68-69.

(214) "Kovulmuş şeytandan, onun dürtmesinden (vesvesesinden), üflemesinden ve tükürüğünden Allah'a sığınırım."

(215) *"Hamd (övme ve övülme), âlemlerin Rabbi Allah'a mahsustur. O, rahmandır ve rahîmdir. Ceza gününün mâlikidir. (Rabbimiz!) Ancak sana kulluk ederiz ve yalnız senden medet umarız. Bize doğru yolu göster. Kendilerine lütuf ve ikramda bulunduğun kimselerin yolunu; gazaba uğramışların ve sapmışların yolunu değil!"* Fatiha sûresi.

﴿ الٓمٓ ۝ ذٰلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِلْمُتَّقِينَ ۝ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ۝ وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَآ أُنْزِلَ إِلَيْكَ وَمَآ أُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ وَبِالْاٰخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ! أُولٰٓئِكَ عَلَى هُدًى مِنْ رَبِّهِمْ وَأُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴾(216)

﴿وَإِلٰهُكُمْ إِلٰهٌ وَاحِدٌ لَآ إِلٰهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمٰنُ الرَّحِيمُ ۝ إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَالْفُلْكِ الَّتِي تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَآ أَنْزَلَ اللّٰهُ مِنَ السَّمَآءِ مِنْ مَآءٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَآبَّةٍ وَتَصْرِيفِ الرِّيَاحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ بَيْنَ السَّمَآءِ وَالْأَرْضِ لَاٰيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴾(217)

---

(216) *"Elif. Lâm. Mîm. O kitap (Kur'an); onda asla şüphe yoktur. O, takva sahipleri için bir yol göstericidir. Onlar gayba inanırlar, namaz kılarlar, kendilerine verdiğimiz mallardan Allah yolunda harcarlar. Yine onlar, sana indirilene ve senden önce indirilene iman ederler; âhiret gününe de kesinkes inanırlar. İşte onlar, Rablerinden gelen bir hidâyet üzeredirler ve kurtuluşa erenler de ancak onlardır."* Bakara, 1-5.

(217) *"İlâhınız bir tek Allah'tır. O'ndan başka hak ilâh yoktur. O, rahmandır, rahîmdir. Şüphesiz göklerin ve yerin yaratılmasında, gece ile gündüzün birbiri peşinden gelmesinde, insanlara fayda veren şeylerle yüklü olarak denizde yüzüp giden gemilerde, Allah'ın gökten indirip de ölü haldeki toprağı canlandırdığı suda, yeryüzünde her çeşit canlıyı yaymasında, rüzgârları ve yer ile gök arasında emre hazır bekleyen bulutları yönlendirmesinde düşünen bir toplum için birçok deliller vardır."* Bakara, 163-164.

﴿ اَللّٰهُ لَآ إِلٰهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَآءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ﴾(218)

﴿ اٰمَنَ الرَّسُولُ بِمَآ أُنْزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَمَلَآئِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ ۝ لَا يُكَلِّفُ اللّٰهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَآ إِنْ نَسِينَآ أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَآ إِصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ وَاعْفُ عَنَّا وَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَآ أَنْتَ مَوْلَانَا فَانْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴾(219)

﴿شَهِدَ اللّٰهُ أَنَّهُ لَآ إِلٰهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَآئِكَةُ وَأُولُوا الْعِلْمِ قَآئِمًا بِالْقِسْطِ لَآ إِلٰهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۝ إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللّٰهِ الْإِسْلَامُ وَمَا اخْتَلَفَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا

(218) Bakara, 255.
(219) Bakara, 285-286.

جَآءَهُمُ الْعِلْمُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاٰيَاتِ اللّٰهِ فَإِنَّ اللّٰهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴾(220)

﴿إِنَّ رَبَّكُمُ اللّٰهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يُغْشِي اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِهِ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ تَبَارَكَ اللّٰهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ! اُدْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ! وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا إِنَّ رَحْمَةَ اللّٰهِ قَرِيبٌ مِنَ الْمُحْسِنِينَ ﴾(221)

Bunlardan sonra sihirle ilgili âyetleri okur ki onları daha önce zikretmiştik. Bu âyetler şunlardır: A'râf sûresi

---

(220) *"Allah, adâleti ayakta tutarak (delilleriyle) şu hususu açıklamıştır ki, kendisinden başka hak ilâh yoktur. Melekler ve ilim sahipleri de (bunu ikrar etmişlerdir). Mutlak güç ve hikmet sahibi Allah'tan başka ilâh yoktur. Allah nezdinde hak din İslâm'dır. Kitap verilenler, kendilerine ilim geldikten sonra, ancak aralarındaki kıskançlık yüzünden ayrılığa düştüler. Allah'ın âyetlerini inkar edenler bilmelidirler ki Allah'ın hesabı çok çabuktur."* Âl-i İmrân, 18-19.

(221) *"Şüphesiz ki Rabbiniz, gökleri ve yeri altı günde yaratan, sonra Arş'a istivâ eden, geceyi, durmadan kendisini kovalayan gündüze bürüyüp örten; güneşi, ayı ve yıldızları emrine boyun eğmiş durumda yaratan Allah'tır. Bilesiniz ki, yaratmak da emretmek de O'na mahsustur. Âlemlerin Rabbi Allah ne yücedir! Rabbinize yalvara yakara ve gizlice dua edin. Bilesiniz ki O, haddi aşanları sevmez. Islah edilmesinden sonra yeryüzünde bozgunculuk yapmayın. Allah'a korkarak ve (rahmetini) umarak dua edin. Muhakkak ki iyilik edenlere Allah'ın rahmeti çok yakındır."* A'râf, 54-56.

117-119. Yûnus sûresi 81-82. ve Tâhâ sûresi 65-69. âyetler. Devamla da şu âyetleri okur:

﴿أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ ۝ فَتَعَالَى اللّٰهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ لَآ إِلٰهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ ۝ وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللّٰهِ إِلٰهًا اٰخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَـإِنَّمَا حِسَابُـهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ ۝ وَقُلْ رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ﴾[222]

﴿وَالصَّآفَّاتِ صَفًّا ۝ فَالزَّاجِرَاتِ زَجْرًا ۝ فَالتَّالِيَاتِ ذِكْرًا ! إِنَّ إِلٰهَكُمْ لَوَاحِدٌ ۝ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَرَبُّ الْمَشَارِقِ ۝ إِنَّا زَيَّنَّا السَّمَآءَ الدُّنْيَا بِزِينَةٍ الْكَوَاكِبِ ۝ وَحِفْظًا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ مَارِدٍ ۝ لَا يَسَّمَّعُونَ إِلَى الْمَلَإِ الْأَعْلَى وَيُقْذَفُونَ مِنْ كُلِّ جَانِبٍ ۝ دُحُورًا وَلَهُمْ عَذَابٌ وَاصِبٌ ۝ إِلَّا مَنْ خَطِفَ الْخَطْفَةَ فَأَتْبَعَهُ شِهَابٌ ثَاقِبٌ﴾[223]

---

(222) *"Sizi sadece boş yere yarattığımızı ve hakikaten huzurumuza geri getirilmeyeceğinizi mi sandınız? Mutlak ve gerçek hükümdar Allah, çok yücedir. O'ndan başka hak ma'bûd yoktur, O, yüce Arş'ın sahibidir. Her kim Allah ile birlikte diğer bir ilâha taparsa, -ki bu hususla ilgili hiçbir delili yoktur- o kimsenin hesabı ancak Rabbinin nezdindedir. Şurası muhakkak ki kâfirler iflah olmaz. (Rasûlüm!) De ki: Bağışla ve merhamet et Rabbim! Sen merhametlilerin en iyisisin."* Mü'minûn, 115-118.

(223) *"Saf saf dizilmişlere, toplayıp sürenlere, zikir okuyanlara yemin ederim ki, İlâhınız birdir. O, hem göklerin, yerin ve ikisi arasın-*

﴿ وَإِذْ صَرَفْنَا إِلَيْكَ نَفَرًا مِنَ الْجِنِّ يَسْتَمِعُونَ الْقُرْاٰنَ فَلَمَّا حَضَرُوهُ قَالُوا أَنْصِتُوا فَلَمَّا قُضِيَ وَلَّوْا إِلَى قَوْمِهِمْ مُنْذِرِينَ ۝ قَالُوا يَا قَوْمَنَا إِنَّا سَمِعْنَا كِتَابًا أُنْزِلَ مِنْ بَعْدِ مُوسَى مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ وَإِلَى طَرِيقٍ مُسْتَقِيمٍ ۝ يَا قَوْمَنَا أَجِيبُوا دَاعِيَ اللّٰهِ وَاٰمِنُوا بِهِ يَغْفِرْ لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُجِرْكُمْ مِنْ عَذَابٍ أَلِيمٍ ۝ وَمَنْ لَا يُجِبْ دَاعِيَ اللّٰهِ فَلَيْسَ بِمُعْجِزٍ فِي الْأَرْضِ وَلَيْسَ لَهُ مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءُ أُولَئِكَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴾(224)

﴿ يَا مَعْشَرَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ إِنِ اسْتَطَعْتُمْ أَنْ تَنْفُذُوا مِنْ أَقْطَارِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ فَانْفُذُوا لَا تَنْفُذُونَ إِلَّا بِسُلْطَانٍ ! فَبِأَيِّ اٰلَاءِ

dakilerin Rabbi, hem de doğuların Rabbidir. Biz yakın göğü, bir süsle, yıldızlarla süsledik. Ve (gökyüzünü) itaat dışına çıkan her şeytandan koruduk. Onlar, artık mele-i a'lâ'ya (yüce topluluğa) kulak veremezler. Her taraftan taşlanırlar. Kovulup atılırlar. Ve onlar için sürekli bir azap vardır. Ancak (meleklerin konuşmalarından) bir söz kapan olursa, onu da delip geçen bir parlak ışık takip eder." Saffât, 1-10.

(224) *"Hani cinlerden bir gurubu, Kur'an'ı dinlemeleri için sana yöneltmiştik. Kur'an'ı dinlemeye hazır olunca (birbirlerine) "Susun" demişler, Kur'an'ın okunması bitince de uyarıcılar olarak kavimlerine dönmüşlerdi. Ey kavmimiz! dediler, doğrusu biz Mûsâ'dan sonra indirilen, kendinden öncekini doğrulayan, hakka ve doğru yola ileten bir kitap dinledik. Ey kavmimiz! Allah'ın davetçisine uyun. Ona iman edin ki Allah da sizin günahlarınızı kısmen bağışlasın ve sizi acı bir azaptan korusun. Allah'ın davetçisine uymayan kimse yeryüzünde Allah'ı âciz bırakacak değildir. Kendisi için Allah'tan başka dostlar da bulunmaz. İşte onlar, apaçık bir sapıklık içindedirler."* Ahkâf, 29-32

رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۝ يُرْسَلُ عَلَيْكُمَا شُوَاظٌ مِنْ نَارٍ وَنُحَاسٌ فَلَا تَنْتَصِرَانِ ۝ فَبِأَيِّ اٰلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴾[225]

﴿ لَوْ أَنْزَلْنَا هٰذَا الْقُرْاٰنَ عَلَى جَبَلٍ لَرَأَيْتَهُ خَاشِعًا مُتَصَدِّعًا مِنْ خَشْيَةِ اللّٰهِ وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ۝ هُوَ اللّٰهُ الَّذِي لَآ إِلٰهَ إِلَّا هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ هُوَ الرَّحْمٰنُ الرَّحِيمُ ۝ هُوَ اللّٰهُ الَّذِي لَآ إِلٰهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَانَ اللّٰهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ ۝ هُوَ اللّٰهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْمَآءُ الْحُسْنَى يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴾[226]

---

(225) *"Ey cin ve insan toplulukları! Göklerin ve yerin çerçevesinden çıkıp gitmeye gücünüz yetiyorsa geçin. Ancak büyük bir güçle çıkıp gidebilirsiniz. Öyleyse Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz? Üzerinize ateşten alev ve duman gönderilir de birbirinizi kurtaramaz ve yardımlaşamazsınız. Öyleyken Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz?"* Rahmân, 33-36.

(226) *"Eğer biz, bu Kur'an'ı bir dağa indirseydik, muhakkak ki onu, Allah korkusundan baş eğerek, parça parça olmuş görürdün. Bu misalleri insanlara düşünsünler diye veriyoruz. O, öyle Allah'tır ki, O'ndan başka hak ma'bûd yoktur. Görülmeyeni ve görüleni bilendir. O, rahmandır, rahimdir. O, öyle Allah'tır ki, kendisinden başka hak ilah yoktur. O, mülkün sahibidir, eksiklikten münezzehtir, selamet verendir, emniyete kavuşturandır, gözetip koruyandır, üstündür, istediğini zorla yaptıran, büyüklükte eşi olmayandır. Allah, müşriklerin ortak koştukları şeylerden münezzehtir. O, yaratan, var eden, şekil veren Allah'tır. En güzel isimler O'nundur. Göklerde ve yerde olanlar O'nun şânını yüceltmektedirler. O, galiptir, hikmet sahibidir."* Haşr, 21-24.

﴿ قُلْ أُوحِيَ إِلَيَّ أَنَّهُ اسْتَمَعَ نَفَرٌ مِنَ الْجِنِّ فَقَالُوٓا إِنَّا سَمِعْنَا قُرْاٰنًا عَجَبًا ۝١ يَهْدِيٓ إِلَى الرُّشْدِ فَاٰمَنَّا بِهِ وَلَنْ نُشْرِكَ بِرَبِّنَآ أَحَدًا ! وَأَنَّهُ تَعَالَى جَدُّ رَبِّنَا مَا اتَّخَذَ صَاحِبَةً وَلَا وَلَدًا ۝١ وَأَنَّهُ كَانَ يَقُولُ سَفِيهُنَا عَلَى اللّٰهِ شَطَطًا ۝١ وَأَنَّا ظَنَنَّا أَنْ لَنْ تَقُولَ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا ۝١ وَأَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ مِنَ الْإِنْسِ يَعُوذُونَ بِرِجَالٍ مِنَ الْجِنِّ فَزَادُوهُمْ رَهَقًا ۝١ وَأَنَّهُمْ ظَنُّوا كَمَا ظَنَنْتُمْ أَنْ لَنْ يَبْعَثَ اللّٰهُ أَحَدًا ۝١ وَأَنَّا لَمَسْنَا السَّمَآءَ فَوَجَدْنَاهَا مُلِئَتْ حَرَسًا شَدِيدًا وَشُهُبًا ۝١ وَأَنَّا كُنَّا نَقْعُدُ مِنْهَا مَقَاعِدَ لِلسَّمْعِ فَمَنْ يَسْتَمِعِ الْاٰنَ يَجِدْ لَهُ شِهَابًا رَصَدًا ﴾(227)

---

(227) *"(Resûlüm!) De ki: Cinlerden bir topluluğun (benim okuduğum Kur'an'ı) dinleyip de şöyle söyledikleri bana vahyolunmuştur: Gerçekten biz, doğru yola ileten hârikulâde güzel bir Kur'an dinledik de ona iman ettik. (Artık) kimseyi Rabbimize asla ortak koşmayacağız. Hakikat şu ki, Rabbimizin şânı çok yücedir. O, ne eş ne de çocuk edinmiştir. Doğrusu bizim beyinsiz olanımız (İblis veya azgın cinler), Allah hakkında pek aşırı yalanlar uyduruyormuş. Hâlbuki biz, gerek insanlar gerekse cinler Allah hakkında asla yalan söylemezler, sanmıştık. Şu da gerçek ki, insanlardan bazı kimseler, cinlerden bazı kimselere sığınırlardı da, onların taşkınlıklarını arttırırlardı. Onlar da sizin sandığınız gibi, Allah'ın hiç kimseyi tekrar diriltmeyeceğini sanmışlardı. Doğrusu biz (cinler), göğü yokladık, fakat onu sert bekçilerle, alev huzmeleriyle doldurulmuş bulduk. Hâlbuki (daha önce) biz onun bazı kısımlarında (haber) dinlemek için oturacak yerler (bulup) oturuyorduk; fakat şimdi kim dinlemek isterse, kendisini gözetleyen bir alev huzmesi buluyor."* Cin, 1-9.

Bunlardan sonra ise İhlâs, Felak ve Nas sûrelerini okur.[228]

Sihrin tedavisiyle ilgili kitaplarda yer alan ve Kur'ân âyetlerinden oluşan rukye bunlardan ibarettir. Biz, rukye konusunda önceliği Kur'ân'a verdik, çünkü O'nun insanlara şifa olduğu bizzat Kur'ân'da bildirilmektedir.[229] Şimdi ise bu âyetlerin peşinden hadislerde yer alan sığınma dualarına, Cebrail *aleyhisselâm*'ın Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'e, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in de ashabına yaptığı rukyeye yer vereceğiz.

Hadislerde Geçen Sığınma Duaları:

1. Cebrail *aleyhisselam*'ın Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'e yaptığı rukye:

«بِسْمِ اللّٰهِ أَرْقِيكَ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ يُؤْذِيكَ مِنْ شَرِّ كُلِّ نَفْسٍ
أَوْ عَيْنٍ حَاسِدٍ اللّٰهُ يَشْفِيكَ بِسْمِ اللّٰهِ أَرْقِيكَ».

"Sana sıkıntı veren her şeyden, gerek nefislerin şerrinden gerekse de hasetçinin gözünden dolayı sana Allah'ın adıyla rukye yapıyor (okuyor)um. Sana Allah'ın adıyla okuyorum."[230]

2. Sahîh-î Buhârî'de İbn Abbâs'tan şöyle bir rivâyet yer almaktadır: "Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Hasan ve Hüseyin'e sığınma duası okur ve şöyle derdi: Atanız (İb-

(228) Bkz. *es-Sârimu'l-Bettâr*, s. 109-110.
(229) Bkz. İsrâ, 82, Yûnus, 57. (Çeviren)
(230) Müslim, Kitâbu's-selâm, Bâbu't-tıb ve'l-marad ve'r-rukâ, hadis no: 2186.

rahim), (oğulları) İsmail ve İshak'a şu duayı okurdu:

«أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللّٰهِ التَّآمَّةِ مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ وَهَآمَّةٍ وَمِنْ كُلِّ عَيْنٍ لَآمَّةٍ».

"Her türlü şeytandan, zehirli haşerattan ve nazar değdiren gözden Allah'ın tam ve mükemmel kelimelerine sığınırım."(231)

3. Osman b. Ebi'l-Âs *radıyallâhu anh*'dan şöyle rivâyet edilmiştir: "Neredeyse beni öldürecek derecede bir ağrım olduğu sırada Allah Rasûlü *sallallahu aleyhi ve sellem* yanıma gedi ve şöyle buyurdu: "Sağ elinle (ağrıyan yeri) yedi kere ovala ve (her defasında) şöyle de:

«أَعُوذُ بِعِزَّةِ اللّٰهِ وَقُدْرَتِهِ وَسُلْطَانِهِ مِنْ شَرِّ مَا أَجِدُ».

"Çektiğim ağrıdan Allah'ın izzetine, kudretine ve hâkimiyetine sığınırım."(232) Ben de hemen dediği gibi yaptım ve Allah bendeki ağrıyı giderdi. Ben o günden beri hem aileme hem de başkalarına bu duayı tavsiye ediyorum."

4. "Allah Rasûlü *sallallahu aleyhi ve sellem* bir hastanın yanına gidince veya ona bir hasta getirildiğinde şöyle derdi:

«اَذْهِبِ الْبَأْسَ رَبَّ النَّاسِ اِشْفِ وَأَنْتَ الشَّافِي لَا شِفَاءَ إِلَّا شِفَاؤُكَ شِفَاءً لَا يُغَادِرُ سَقَمًا»

"Sıkıntıyı gider ey insanların Rabbi! Şifa ver. Zira sensin

(231) Buhârî, Kitâbu'l-Enbiyâ, Bab no: 12, hadis no: 3191.
(232) Ahmed, *Müsned*, 4/21.

şifa veren. Senin şifandan başka şifa da yoktur. Geride hastalık bırakmayacak bir şifa ile şifa ver."(233)

5. "Her kim eceli gelmemiş olan bir hastayı ziyaret eder de onun yanında yedi kere:

«أَسْأَلُ اللّٰهَ الْعَظِيمَ رَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ أَنْ يَشْفِيَكَ»

"Büyük arşın Rabbi olan Büyük Allah'tan sana şifa vermesini dilerim" *derse Allah onun hastalığını iyileştirir."*(234)

Bunlardan başka hadislerde geçen ve hem diğer hastalıklara hem de sihirden kaynaklanan rahatsızlıklara karşı okunabilecek başka dualar da vardır.

Kur'ân ve Sünnet'te yer alan rukyelerin yanı sıra İbnu'l-Kayyim'in, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in bu hastalığı tedavide kullandığını söylediği bazı usûller de sihrin tedavi yöntemlerindendir. Şimdi İbnu'l-Kayyim'in bu konuda söylediklerine yer vereceğiz. O şöyle der:

"Burada amaç, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in bu hastalığı (sihri) tedavide takip ettiği usûlü açıklamaktır. Nitekim bu konuda ondan iki yöntem rivâyet edilmiştir:

1. Birincisi –ki en etkilisi budur- sihrin yapıldığı malzemeyi çıkarıp sihri bozmaktır. Nitekim Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'den sahih olarak gelen rivâyetlere göre o, bu konuda Rabbine niyazda bulunmuş ve Allah da ona bu yöntemi bildirmiştir. Bunun üzerine Allah Rasûlü *sallallahu*

---

(233) Buhârî, Merdâ, 20; Nesâî, Amelu'l-yevm ve'l-leyle, 252; Müsned, 3/267. (Çeviren)

(234) Ebû Dâvûd, Cenâiz, 12; Tirmizî, Tıb, 32; *Müsned*, 1/239, 243; *Müstedrek*, 1/493.

aleyhi ve sellem sihrin yapıldığı malzemeyi kuyudan çıkarttırmıştır. Bu malzeme bir tarak, birkaç saç kılı ve erkek hurma tomurcuğundan oluşmaktaydı. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* bu malzemeyi çıkarttırınca rahatsızlığı ortadan kakmış, hatta bağlarından çözülmüş gibi rahatlamıştır. Sihir yapılan kişiyi tedavi etmede en etkili yöntemlerden biri budur. Zira bu, vücutta bulunan zararlı bir maddeyi istifra vb. yollarla çıkarıp atmak gibidir.

2. İkincisi, sihrin zararının ulaştığı yerdeki zararlı maddenin boşaltılmasıdır. Çünkü sihrin insan tabiatında, vücudun salgılama düzeninde ve mizacın bozulmasında etkisi vardır. Eğer sihrin etkisi bir organda ortaya çıkar ve pis maddenin bu organdan boşaltılması mümkün olursa bu, gerçekten fayda verir.

Ebu Ubeyd, *Ğarîbu'l-Hadîs* adlı eserinde senediyle birlikte Abdurrahman b. Ebî Leylâ'dan şöyle rivâyet eder: "Allah Rasûlü *sallallahu aleyhi ve sellem*, kendisine sihir yapılınca başından boynuz(dan yapılmış hacamat bıçağıy)la kan aldırdı." Ebu Ubeyd, bu rivâyette geçen «طب :tubbe» kelimesinin «sihir yapmak» anlamına geldiğini belirtmiştir.(235)

Bu kan aldırma meselesi, bilgisi kıt olanlara biraz karışık gelmiş ve onlar: "Kan aldırmayla sihrin ne alakası var? Bu hastalıkla bu tedavi arasında ne gibi bir ilişki olabilir?" demişlerdir. Hâlbuki bu tedavi yöntemini Hipokrat, İbn Sînâ veya başkaları söyleseydi onlar, bunu içtenlikle kabul eder ve şöyle derlerdi: "Bu tedavi yöntemini, bilgi ve fazile-

(235) Bkz. Ebû Ubeyd Kasım b. Sellam, *Ğarîbu'l-Hadîs*, Dâru'l-Kitabi'l-Arabî, Beyrut, 2/43. (Çeviren)

tinde şüphe bulunmayan kimseler söylemiştir."

Bil ki Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'e yapılan sihrin etkisi, onun beynine, orada bulunan bir güç merkezine ulaştı. Öyle ki ona, bir şeyi yapmadığı halde yaptı gibi geliyordu. Bu, sihir yapanın insan tabiatı ve kanda bulunan bir madde üzerinde oluşturduğu bir etkidir. Ki bu madde, beynin ön kısmına galip gelip onun mizacının aslî tabiatını değiştirmiştir.

Sihir, kötü ruhların etkileri ile insan tabiatındaki güçlerin onlara olan tepkisinden meydana gelir. Bu, sihrin olabilecek en ağır etkisi olup özellikle sihrin etkisinin ulaştığı bölgede kendini gösterir. İşte sihrin etkisiyle zarar görüp görevini yerine getiremeyen bu bölgeden kan alınması en yararlı tedavi şekillerindendir. Ancak bu kan alma usulüne uygun olmalıdır. Bu konuda Hipokrat şöyle der: Boşaltılması gereken şeyler, boşaltılmaya en elverişli oldukları yerlerden ve boşaltılmalarına uygun olan aletlerle çıkartılmalıdır.

Bazıları şöyle demiştir: Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem* bu hastalığa tutulunca –ki ona bir şeyi yapmadığı halde yaptı gibi gelirdi- bunun, kanda bulunan bir maddeden ya da benzeri bir şeyden kaynaklandığını zannetti. Ona göre bu madde, onun beyni tarafına yönelmiş ve beynin ön kısmını etkileyip onun normal durumunu bozmuştu. O dönemde kan aldırma, en etkili ve en faydalı tedavi yollarından biriydi. Dolayısıyla o da bu yola başvurdu.

Ancak bu, hastalığının sihir olduğu kendisine vahyedilmeden önce olmuştur. Allah teâlâ'dan vahiy gelip de ona

sihir yapıldığı haber verilince Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem* gerçek tedaviye başvurdu. Bu tedavi, sihrin yapıldığı malzemenin çıkartılıp sihrin bozulmasıdır. Allah'a niyazda bulundu ve Allah ona bu malzemenin konulduğu yeri bildirdi. O da onu çıkarttırdı ve sanki bağlarından çözülmüş gibi rahatladı.

Bu sihrin Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* üzerindeki etkisi sadece vücudu ve organlarınlarıyla sınırlıydı. Sihir, onun aklına ve kalbine etki etmemişti. Bu yüzdendir ki o, hanımlarından bazılarıyla birleşme yaptığı hayalinin doğru olduğuna inanmıyordu. Aksine bunun, aslı olmayan bir hayalden ibaret olduğunu biliyordu. Nitekim bazı hastalıklar da böyle hâllere yol açabilmektedir. Allah en iyisini bilir.(236)

Rukye yapmak, belirli kişilere has bir iş değildir. Zira her müslüman hem kendisine hem de bir başkasına rukye yapabilir. Başka birisi de ona rukye yapabilir. Yine koca karısına, kadın da kocasına rukye yapabilir. Bununla beraber rukye yapan kişinin sâlih bir kimse olmasının, rukyenin fayda vermesi noktasında etkili olduğu şüphesizdir. Bu işi yapan kişi ne kadar sâlih olursa rukyenin faydası da o kadar çok olur. Çünkü Allah teâlâ şöyle buyurmaktadır: "Allah, ancak takva sahiplerinden kabul eder."(237)

Sihrin en etkili tedavi yollarından biri, ilâhî ilaçlardır. Hatta bizzat yararlı ilaçlar bunlardır. Çünkü sihir, kötü ve süflî ruhların etkilerindendir. Bu etkilerin def edilmesi ise

(236) *Zâdu'l-Meâd*, 4/124-126.
(237) Mâide, 27.

onlara karşı koyup direnebilecek ve tesirlerini yok edebilecek olan zikirler, âyetler ve dualarla olur. Bu karşı koyma ne kadar güçlü ve şiddetli olursa, sihri çözme de (nüşre[238]) o kadar etkili olur. Bu, tıpkı her biri hazırlıklı ve silahlı iki ordunun karşı karşıya gelmesi gibidir. Hangi taraf galip gelirse, karşı tarafı ezip hâkimiyeti altına alır ve idareyi eline geçirir. Aynı şekilde kalp de Allah ve O'nun zikriyle dolup taşarsa; yakarış, sığınma, dua ve zikirleri vird edinip aksatmadan ve hem dili hem de kalbiyle beraber yerine getirirse, işte bu, sihrin ona işlemesine engel olacak en önemli tedbirlerden ve başa geldikten sonra da onu tedavi edecek en iyi yollarındandır.

Büyücülere göre sihirleri ancak zayıf tepkili kalplerde ve süfliyata/günahlara bağlı şehvete düşkün ruhlarda etkili olur. Bu yüzdendedir ki sihir, çoğunlukla kadınlarda, çocuklarda, cahillerde, köylülerde, din, tevekkül ve tevhid noktasında zayıf olanlar ile Allah'ın zikrinden ve Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'den nakledilen dualardan nasibi olmayan kimselerde etkisini gösterir. Netice olarak sihrin etkisi, günahlara meyilli ve savunma gücü zayıf olan kalplerde daha fazladır.

Bazıları bu konuda şöyle demiştir: Sihir yapılmış kimse, kendi aleyhine çalışan bir kişidir. Şöyle ki biz, sihir yapılmış şahsın kalbinin bir şeye bağlı ve ona çok fazla yönelmiş olduğunu görmekteyiz. Böylece o şey, o şahsın ona olan meyli ve ilgisi dolayısıyla onun kalbini etkisi al-

(238) Nüşre «النشرة» bir çeşit rukye ve tedavi olup onunla cin çarptığı zannedilen kişiler tedavi edilir. Hastalığın verdiği zararı giderip yok ettiği için ona bu ad verilmiştir.

tına alır. Zaten kötü ruhlar da bu kötü ruhlara uygun işlere meyletmek sûretiyle kapılarını kendilerine açıp hazır halde bekleyen, ilâhî kuvveti bulunmayan ve onlara karşı savaşacak hazırlığı da olmayan ruhlara musallat olurlar. Böylece hiçbir hazırlığı olmayan ve o kötü ruhlara uygun düşen işlere meyli olan bu ruhları hazırlıksız bir şekilde yakalar ve sihir vs. ile onları etkisi altına alırlar.[239]

B. Nüşre Ya da Sihir Yapılan Kişideki Sihri Yine Bir Sihirle Çözmek

Tanımı: «النشرة:nüşre», bir rukye ve tedavi türü olup onunla cin çarptığı sanılan kişiler tedavi edilir. Ona "nüşre" denilmiştir, zira o, hastayı saran rahatsızlığı açıp ortadan kaldırır. Hasan-ı Basrî: "Nüşre, sihirdendir", demiştir.[240] Bir hadiste Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'e nüşre hakkında soru sorulmuş, o da şöyle buyurmuştur: "O, şeytan işlerinden biridir."[241]

Nüşrenin hükmü: Fakihler, bu konuda ihtilaf etmiş ve iki ayrı görüş belirtmişlerdir:

1. Birinci görüş: Sihri benzeri bir sihirle çözmek haramdır, caiz değildir. Çünkü o da bir sihirdir ve sihrin haram olduğu konusundaki deliller -ki bunlar daha önce geçmişti- onun hakkında da geçerlidir. Bu görüş İbn Mes'ûd, Hasan-ı Basrî[242] ve İbn Sîrîn'den nakledilmiştir.

(239) *Zâdu'l-Meâd*, 4/126.
(240) Bkz. Lisânu'l-Arab, «نشر» maddesi, 5/209.
(241) Ahmed, *Müsned*, Meymeniyye baskısı, 3/294. İbn Hacer, *Fethu'l-Bârî*'de bu hadisin hasen olduğunu söylemiştir. Bkz. 10/233, Selefiyye baskısı.
(242) Ebû Saîd el-Hasen b. Yesâr el-Basrî. Bkz. *Vefeyâtu'l-'Ayân*, 1/354.

İbnu'l-Kayyim de bu görüşü benimsemiştir. İmam Ahmed ise bu konuda herhangi bir görüş belirtmemiştir.[243]

Hasan-ı Basrî'den: "Sihri ancak büyücü çözer" dediği rivâyet edilmiştir. Diğer bir rivâyete göre Muhammed b. Sîrîn'e büyücülerin eziyet ettikleri bir kadının durumu sorulmuş, orada bulunan bir adam söze karışarak: "Ben (böyle durumlarda) hastanın üzerine bir çizgi çizer, çizginin üzerine de bıçak batırır ve Kur'ân okurum." demiştir. Bunun üzerine İbn Sîrîn: "Kur'ân okumanın herhangi bir sakıncası olmadığını biliyorum. Ancak çizgi ve bıçak hakkında bir bilgim yok." demiştir.

İbnu'l-Kayyim ise şöyle der: "Sihrin benzeri bir sihirle çözülmesi şeytan işlerindendir. Zira sihri çözen ve çözdüren, sevdiği bir işi yapmak sûretiyle şeytanla yakınlık kurarlar. Böylece şeytan da sihir yapılmış kişi üzerindeki tesirine son verir."[244]

2. İkinci görüş: Sihrin, küfür ya da günah içermeyen bir sihirle çözülmesi caizdir. Buharî, Katâde'den şöyle rivâyet etmiştir: "Saîd b. el-Museyyeb'e sordum: Bir adama sihir yapılmış ya da o, hanımına yaklaşamıyor; bu adam için nüşre yapılabilir ya da sihir çözülebilir mi? O da şöyle cevap verdi: Bunda bir sakınca yoktur. Zira bunu yapanların amacı ıslah edip düzeltmektir. Faydalı olan bir şey ise yasaklanmaz."

---

(243) Bkz. *el-Mevsûatu'l-Fıkhiyye*, 24/260.

(244) Bkz. *el-Muğnî*, 8/154; *Metâlibu Uli'n-Nuhâ*, 6/305; *Fethu'l-Mecîd*, s. 304; *Teysîru'l-Azîzi'l-Hamîd*, s. 366; *Mevâhibu'l-Celîl*, 6/256; *Fethu'l-Bârî*, 10/236. *el-Mevsûatu'l-Fıkhiyye*, 24/265-266'dan naklen verilmiştir. Ayrıca bkz. *ed-Durru'n-Nadîd*, s. 185-186.

Mâlikî ve Hanbelî mezheplerinde de iki görüş mevcuttur. Ruhaybânî şöyle der: Sihrin sihirle çözülmesi, zaruretten dolayı caizdir. Mezhepte esas olan görüş de budur. *el-Muğnî* sahibi ise şöyle der: Ahmed b. Hanbel, sihri çözme konusunda bir şey söylememiştir. Ancak o, bunun caiz olduğu görüşüne meyillidir."[245]

Hâfız el-Hakemî ise şöyle der:

"Eğer sihri benzeri bir sihirle çözmenin caiz olduğu söylenecek olursa bu, sihrin öğrenilmesine ve daha fazla yapılmasına yol açar. Bu sebepledir ki, pek çok günahkâr büyücünün, onları engelleyecek bir kılıcın/cezanın olmadığı dönemlerde sevdikleri ya da sevmedikleri her insana sihir yaptıklarını görürsün. Ki o insanlar, sihri çözmesi için onlara gitmeye mecbur kalsın ve onlar da bu sayede haksız bir şekilde insanların paralarını alsınlar, böylece de insanların hem malları hem dinleri üzerinde hâkimiyet kurabilsinler. Allah'tan afiyet dileriz."[246]

Nüşreyle ilgili zikri geçen iki görüşe iki görüş daha ekleyecek olursak, bu konuda toplam dört görüş ortaya çıkmış olur. Şöyle ki:

1. Haram

2. Belli şartlar altında caiz.

3. Mekruh.

Katâde şöyle demiştir: Hasan-ı Basrî sihrin sihirle çözülmesini hoş görmez ve "Bunu ancak büyücü bilebilir", derdi.

---

(245) Bkz. bir önceki dipnotta geçen kaynaklar.
(246) Bkz. *Meâricu'l-Kabûl*, 1/530; *ed-Durru'n-Nadîd*, s. 185-186

4. Sakıncası yoktur.

Bu Şâfiîlerin görüşüdür. Aynı zamanda Saîd b. el-Museyyeb, bir rivâyette İmam Ahmed, Âmir eş-Şa'bî, Râzî, Zeydiyye vb. de bu görüştedir.

Bu konuda belirtilen dört görüşü incelediğimizde şu neticeye varıyoruz: Hanefî ve Mâlikî âlimler, sihrin küfür olduğunu dolayısıyla da küfrün küfürle tedavi edilemeyeceğini ve yine zararın, benzeri bir zararla giderilemeyeceğini ileri sürerek sihrin sihirle çözülmesine cevaz vermemişlerdir.

Geri kalan âlimlere gelince, onlardan bazıları bu konuda kesin bir şey söylemememiş, ancak zaruret halinde caiz olacağı görüşüne meyletmiştir. Zira burada amaç sihri çözmek sûretiyle sihir yapılmış olan kişiden bir zararı bertaraf etmektir. Nitekim: "Kimin din kardeşine fayda sağlamaya gücü yetiyorsa onu yapsın" buyrulmuştur.

Bazıları da bunda hiçbir sakınca görmemiştir. Zira bazı sihir çeşitleri vardır ki, sadece benzeri bir sihirle çözülebilmektedir. Onlar bu konuda: "Küfrü anlatan kişi aslen kâfir olmaz" görüşüne dayanmışlardır.[247]

İbnu'l-Kayyim *rahmetullahi aleyh* şöyle demektedir:

"Nüşre, sihir yapılmış kişideki sihri çözmek demektir. İki çeşidi vardır:

Birincisi, sihri benzeri bir sihirle çözmektir ki bu, şeytan işlerindendir. Hasan-ı Basrî'nin sözü de bu sihir çözme

(247) Bkz. Abdusselam es-Sukkerî, *es-Sihr beyne'l-Hakîkati ve'l-Vehm fi't-Tasavvuri'l-İslâmî*, 1409 h., ed-Dâru'l-Mısriyye li'n-Neşr ve't-Tevzî', s. 262.

türüne hamledilir. Zira sihri çözen ve çözdüren, sevdiği bir işi yapmak sûretiyle şeytanla yakınlık kurarlar. Böylece şeytan da sihir yapılmış kişi üzerindeki etkisine son verir.

İkincisi, sihri mubah olan rukye, sığınma duaları ve ilaçlarla çözmektir. Bu ise caizdir."[248]

Bu konuya son verirken taşıdığı önem dolasıyla Şeyh Muhammed b. Sâlih el-'Useymîn'in [Kitabu't-Tevhîd'e yazdığı şerhte yer alan] nüşre babındaki yazısına yer vereceğiz:

"Nüşre, sihri çözme yollarından biri olup iki çeşittir:

1. Sihri sihirle çözmek.

2. Şeytanlardan yardım alarak çözmek.

Eğer sihri çözen kişi, şirke bulaşmadan şeytanlardan yardım alamıyorsa yaptığı bu iş, şirktir ya da duruma göre (en azından) günahtır.

Eğer sihir, sihirle çözülür ve bu sihir de bir takım ilaçlar, rukyeler, düğüm atma, üfleme vb. yollarla yapılırsa bu iş haramdır, ancak şirk değildir. Eğer sihir şeytanlardan yardım alarak yapılırsa, bunun durumu da ilki gibidir.

Bazı insanların yaptığı "kurşun dökme" işi de bu kısma girer. Zira onlar, sihir yapılmış olan kişinin başının üstünde içinde su bulunan bir tas tutup içine kurşun dökerler ve sihir yapan kişinin yüzünün döktükleri kurşunun içinde görüneceğini iddia ederler. Böylece kimin sihir yaptığı ortaya çıkmış olur.

---

(248) Bkz. Muhammed b. Abdilvehhâb'ın *Kitâbu't-Tevhîd* adlı eseri üzerine yazılmış olan *el-Kavlu's-Sedîd fi Mekâsıdı't-Tevhîd*, Abdurrahmân b. Nâsır es-Sa'dî, 1. bsk., 1416 h., s. 101.

İmam Ahmed'e nüşre hakkında soru sorulmuş, o da "Bazıları onun caiz olduğunu söylemişlerdir" cevabını vermiştir. Bunun üzerine ona: Bazı insanlar, bir kabın içine su koyuyorlar ve sihir yapılan kişi o suya girip çıkınca sihir yapanın yüzü suyun üzerinde görünüyor, denilince, elini silkerek: "Bunun ne olduğunu bilmiyorum, bunun ne olduğunu bilmiyorum" demiştir. Sanki o, bu konu hakkında kesin bir şey söylemekten çekinmiştir.

[Metin:] Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'e nüşre hakkında soru sorulunca "O, şeytan işlerindendir."(249) buyurmuştur. Bu hadisi İmam Ahmed -ceyyid bir senedle- ve Ebû Dâvûd rivâyet etmiştir.

Nüşre, şeytanlar aracılığıyla da yapılabilir, şeytanlardan yardım alınmadan da yapılabilir. Bu son şekle bazı ilim adamları cevaz vermişlerdir. Ancak doğru olan onun haram olduğudur.

[Şerh:] "Bu hadisi İmam Ahmed -ceyyid bir senedle- ve Ebû Dâvûd rivâyet etmiştir." Ebû Dâvûd'un İmam Ahmed'e ulaşan senedi muttasıldır. Zira o, İmam Ahmed'e yetişmiş ve ondan hadis dinlemiştir.

Bu hadiste Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* nüşrenin hükmünü açıklamış ve onun şeytan işi olduğunu ifade etmiştir. Onun bu ifadesi "nüşre haramdır" sözü yerine geçer. Hatta bu ifadesi, "nüşre haramdır" sözünden daha ağırdır. Çünkü nüşreyi şeytanların işi olarak ifade etmesi,

---

(249) Ahmed, *Müsned*, 3/394; Ebû Dâvûd, Tıb, Bâbun fi'n-Nüşre, 4/201. Ebû Dâvûd hadis hakkında herhangi bir şey söylememiştir. İbn Hacer ise *Fethu'l-Bârî*'de (10/233) onun hasen olduğunu bildirmiştir.

onun çirkin ve iğrenç bir iş olduğunu gösterir. Dolayısıyla da nüşre haramdır.

Ayrıca naslar, bir şeyin haram olduğunu ifade ederken sadece: "Bu haramdır" demekle yetinmez. Aksine bir iş hakkında cezadan söz ederse ya da onu Allah katında hoş olmayan bir işle beraber zikrederse bu, o işin haram olduğunu gösterir.

Buharî, Katâde'den şöyle rivâyet etmiştir: "Saîd b. el-Museyyeb'e sordum: Bir adama sihir yapılmış ya da o, hanımına yaklaşamıyor. Bu adam için nüşre yapılabilir ya da sihir çözülebilir mi? O da şöyle cevap verdi: Bunda bir sakınca yoktur. Zira bunu yapanların amacı ıslah edip düzeltmektir. Faydalı olan bir şey ise yasaklanmaz."(250)

"Bir adama sihir yapılmış" ifadesinde geçen "طِبٌّ : tıp" kelimesi "sihir" demektir. Bilindiği üzere tıp, hastalığı iyileştirmek anlamına gelir. Ancak sihre tefâül (olaylara iyi yönden bakma, hayra yorma) bâbından bu ad verilmiştir. Yine "اللديغ : ledîğ"e (akrep, yılan vb. zehirli haşeratın soktuğu kimseye) "السليم selîm : iyi, sağlıklı"; " الكسير: kesîr"e (kırığa) de " الجبير : cebîr : kaynamış, iyileşmiş" denmesi de böyledir.

"Ya da o, hanımına yaklaşamıyor" ifadesi, herhangi bir rahatsızlığı olmayan adamın hanımıyla cinsel ilişki kuramaması, bağlanması alamındadır. Bu, bir çeşit sihirdir. Garip olan şudur ki bu sihir, insanlar arasında yaygındır ve şöyle bilinmektedir: Nikâh akdi esnasında birisi tam nikâh

---

(250) Buhârî bu hadisi cezm sığasıyla muallak olarak tahric etmiştir. Bkz. Kitabu't-tıb, Bâbu hel yustahracu's-sihr?, 4/48. Ayrıca bkz. *Fethu'l-Bârî*, 10/232.

kıyılırken bir düğüm atarsa damat bağlanır. Hatta bazıları işi daha ileri götürüp şöyle demişlerdir: Nikâh akdi esnasında birisi parmaklarını birbirine geçirirse, damat bağlanır. Bunun aslı olduğunu zannetmiyorum. Zira (eğer öyle bir şey varsa) parmakların birbirine geçirilmesi, karı ile kocayı birbirine bağlaması gerekir.

Öyle ya da böyle damat ya da kocanın bağlanması çok vuku bulmakta ve insanlar buna bir çare aramaktadırlar. Bazı ilim adamları şöyle demiştir: Bunun tedavi yollarından biri, kocanın karısını boşayıp sonra tekrar ona dönmesidir. Böylece sihir çözülmüş olur. Ancak ben bunun doğru olup olmadığını bilmiyorum. Eğer doğruysa, bu boşama caizdir. Çünkü o, evliliğin devamı için yapılan tedavi niteliğinde bir boşamadır. Ancak biz, bunun caiz olduğu konusunda fetva vermiyoruz. Aksine bu konuda herhangi bir bilgiye sahip değiliz, diyoruz.

"Ya da o, hanımına yaklaşamıyor" ifadesindeki "ya da" kelimesi, konuşanın şüpheye düştüğü anlamına gelebilir. Yani, "ya da şöyle sordum…" demektir. Yine bu kelime, söze çeşitlilik katmak amacıyla da olabilir. Yani: "Ben ona iki konuda soru sordum: Sihir yapılmış kişi ve hanımına yaklaşamayan kişi hakkında" demektir.

"Bu adam için nüşre yapılabilir ya da sihir çözülebilir mi?" ifadesinde geçen "ya da" kelimesi ise konuşanın şüpheye düştüğüne delâlet eder. Çünkü nüşre ve sihri çözmek aynı anlamdadır.

"Bunda bir sakınca yoktur. Zira bunu yapanların amacı ıslah edip düzeltmektir." ifadesine gelince, sanki İbnu'l-

Museyyeb *rahmetullahi aleyh* bu sözüyle şunu anlatmak istemektedir: Sihir iki kısımdır: Zararlı sihir, faydalı sihir. Zararlı olan sihir: *"Onlar, kendilerine fayda veren değil zarar veren şeyleri öğreniyorlar."*(251) âyeti dolayısıyla haramdır. Faydalı olan sihirde ise bir sakınca yoktur. Rivâyetin zâhirinden bu anlaşılmaktadır. Nitekim mezhebimizin fakihleri de bu görüşü benimsemiş ve zaruretten dolayı sihrin sihirle çözülmesi caizdir, demişlerdir.

Bazı ilim adamları ise sihrin sihirle çözülmesinin caiz olmadığını söylemişlerdir. İbnu'l-Museyyeb'den gelen bu rivâyette ise sihir olup olmadığı bilinmeyen sihir çözme şekillerinin kastedildiği yorumunu yapmışlar ve eğer yapılan çözme işinin sihir olduğu anlaşılırsa caiz olmaz, demişlerdir.

Hiç şüphesiz İbnu'l-Museyyeb'in sözü hakkında yapılan bu yorum, doğru olabileceği gibi yanlış olma ihtimaline de açıktır. Yani İbnu'l-Museyyeb *rahmetullahi aleyh* bu sözüyle sihrin sihirle çözülmesinin caiz olduğunu kastetmiş de olabilir. Ancak ne olursa olsun, İbnu'l-Museyyeb'in ya da ondan daha üstün olup sözü hüccet kabul edilen bir başkasının bu işi caiz görmesi, o işin Allah'ın hükmünde de caiz olduğu anlamını taşımaz. Bunun anlaşılabilmesi için o işi, Kitap ve Sünnet'e arz edip hükmünü orada araştırmak gerekir. Nitekim Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'e nüşre hakkında soru sorulmuş ve o da: "Nüşre, şeytan işlerindendir." buyurmuştur. Sahabe ya da tabiinden birinin herhangi bir konuda hata etmesine şaşmamak gerekir.

(251) Bakara, 102.

Zira o, bu konuda mazur sayılır.

Ulemanın görüşlerine göre sihrin sihirle çözülmesi üç şekilde olmaktadır. Bunları Şeyh Süleyman şerhinde şöyle zikretmiştir:

1. Birincisi, sihrin sihirle çözülmesidir ki bu haramdır.

2. İkinci şekli, sihrin mubah bir ilaçla, Kur'ân'la ya da meşru dualarla çözülmesidir. Bu ise caizdir. Zira *"Allah, yeryüzünde ne varsa hepsini sizin için yarattı."*(252) âyet-i kerimesinin kapsamlı anlamı buna delildir.

Biz, eğer bu işte bir fayda görürsek onu yaparız. Çünkü maddî ilaçların deva olduğu ya vahiy yoluyla ya da tecrübe yoluyla bilinebilir. Vahiy yoluyla bilinen kısma örnek Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in şu sözüdür: "Yer mantarı (İsrailoğullarına mucize olarak gökten indirilen) kudret helvasındandır. Suyu da göze şifadır."(253) Yine bal da deva olduğu vahiy yoluyla bilinen ilaçlardandır. Nitekim Allah teâlâ şöyle buyurmaktadır: *"Balda insanlar için şifa vardır."*(254)

Tecrübeyle bilinen ilaçlara gelince onlar gerçekten çoktur. Nitekim günümüzde kulanılan ilaçların çoğu böyledir.

3. Üçüncüsü, sihri haram mı mubah mı olduğu bilinmeyen bir yolla çözmektir. Bazıları İbnu'l-Museyyeb'in sö-

---

(252) Bakara, 39.

(253) Buharî, Babu'l-menn şifâun li'l-ayn, 4/38; Müslim, Eşribe, Bâbu fadli'l-kem'e, 3/1619. Hadisi Saîd b. Zeyd rivâyet etmiştir.

(254) Nahl, 69.

zünü bu kısma yani haram olup olmadığı bilinmeyen sihir çözme şekline yormuşlar ve faydalı olduğu sürece mubahtır demişlerdir. Biz de onun haram kısma girdiği konusunda şüpheliyiz. Zira ondaki şüphe ortadan kalkar ve onun mubah olduğuna hükmedilebilir. Çünkü dinde şöyle bir kural vardır: Hakkında açık bilgi bulunmayan şeyler, ihtiyaç dolayısıyla mubah olur. Takva bâbından kaçınılması gereken işlere gelince onlar da -haram oldukları kesin olmadığı için- ihtiyaç dolayısıyla mubah olur.

İbnu'l-Kayyim de nüşrenin iki çeşit olduğunu belirtir ve İbnu'l-Museyyeb'in sözünü mubah olan ikinci kısma yorar."[255]

(255) Bkz. *el-Kavlu'l-Mufîd alâ Kitâbi't-Tevhîd,* Allame Muhammed b. Sâlih el-Useymîn'in *Kitâbu't-Tevhîd* üzerine yazdığı şerhidir, 2/69-75.

SONUÇ

Allah teâlâ'dan, sihir -ki o, sınırları çok geniş, ilginç bir dünyadır- hakkındaki bu özet çalışmayı tamama erdirme lütfunda bulunmasının ardından, bu çalışma neticesinde ulaştığımız sonuçların en önemlilerini özet olarak sunmayı bize nasib etmesini umarız. Şöyle ki:

1. Sihir, acayip bir dünyadır. Dil yönünden adı güzel, manası ve içyüzü ise çirkindir. Sihirde gerçekle hurafe, bilgiyle sahtekârlık birbirine karışır. Büyücü sihir yaparken el çabukluğu, bilgi ve şeytanları kullanır.

2. Sihir, İbrahim *aleyhisselam*'ın peygamber olarak gönderilişinden daha önce var olan, oldukça eski bir sapma olup insanın fıtratını ve akîdesini bozar.

3. Sihrin ortaya çıkışı ile ilgili kesin bir tarih yoktur. O, asırlardan beri var olmuştur. Sihri yayanlar, büyücü ve sahtekârların peşinden gidenler hala daha varlıklarını sürdürmektedirler.

4. Sihir, yaratılıştan gelen bir özellik değil, sonradan öğrenilip elde edilen bir bilgidir. Yine sihir, şeytanlara tapınma ve günah işleme gibi fiiller içerdiğinden dolayı haramdır. Nitekim büyücülerin durumu da bunu göstermektedir. Zira insanlar içinde en günahkâr ve en alçak olanlar onlardır.

5. Sihir ve mucize birbirine benzemez ve kıyas kabul etmezler. Çünkü mucizede amaç, onu ortaya koyanın Allah tarafından desteklenmesidir. Mucize, sahibinin doğru-

luğuna delildir. O, mucizeyle insanlara bir benzerini getirme konusunda meydan okur. Sihirde ise amaç, insanları korkutmak ve onlara zarar vermektir.

6. Sihir, gerçektir. Zira o, bazen hasta eder, bazen karı ile kocanın bazen de başkalarının arasını ayırır. Ancak bütün bunlar, Allah'ın kudretine bağlıdır. Dolayısıyla büyücü, Allah'ın çizmiş olduğu sınırları aşamaz. Mesela güneşi ya da diğer gök cisimlerini durdurmak gibi sadece Allah'ın güç yetirebileceği işleri yapamaz.

7. Sihrin meşru rukyelerle ya da yapıldığı malzemenin bulunup çıkarılması sûretiyle çözülmesi mümkündür. Sihri benzeri bir sihirle çözme meselesi ise tartışmalı olup ağır basan görüş onun caiz olmadığı şeklindedir.

8. Sihrin çeşitleri vardır. Bir kısmı gerçek olup zararlıdır. Bir kısmı ise mecazî olup gerçekleri değiştirme etkisinden dolayı sihir olarak adlandırılmıştır. Ancak bazı büyücüler, bütün bu çeşitleri birbirine karıştırarak sihir yapmakta, böylece insanların akıllarını hafife alarak onlarla dalga geçmektedirler. Bazen de büyücüler, ilmî ya da göz boyamaya dayalı hileler kullanır, bazen de şeytanlardan yardım alırlar ki bu, küfürdür.

9. Büyücü, şeytanla yakınlık kurup ona tapınmadıkça sihirde ilerleme kaydedemez. Hatta şeytan, büyücüye arkadaş olmak için onun kâfir olmasını, Allah ve Rasûlü'ne karşı gelmesini şart koşar. Böylece büyücünün ruhu şer ve fesatla kirlenir, kötülükten lezzet almaya başlar ve içinde başkalarına zarar verme konusunda gittikçe büyüyen devamlı bir arzu duyar.

10. Sihri öğrenmek, öğretmek ve yapmak hiçbir şekil-

de caiz değildir. Sihri öğrenmenin mubah olduğunu söyleyen âlimler azınlıkta olup bunu belli şartlar altında caiz görmüşlerdir.

11. Yapılan sihir, eğer şeytanlarla yakınlık kurma ve onlardan yardım isteme türünden ise onu yapanın kâfir olacağı konusunda âlimler arasında ihtilaf yoktur.

12. Büyücü, eğer İslâm devleti tarafından yakalanmadan önce tevbe ederse bu tevbesi geçerli sayılır ve ona ceza uygulanmaz. Ancak yakalandıktan sonra tevbe ederse tevbesi geçerli sayılmaz. Çünkü o, kendisine uygulanacak cezadan kurtulmak için tevbe etmiş olabilir. Onunla Allah arasında olan tevbeye gelince, hiç şüphesiz tevbe kapısı güneş batıdan doğuncaya ya da can boğaza dayanıncaya kadar açıktır ve hiç kimse ondan mahrum bırakılamaz.

13. Müslümanları sahtekâr büyücülerin, kâhin ve müneccimlerin tehlikelerine karşı uyarmak, idarecilerin ve âlimlerin görevidir. Zira gaybı sadece Allah bilir. Bu gibileri ise insanların inançlarını bozmaktadırlar.

14. Darda kalmış kimsenin çaresi büyücülere gitmek değil, Allah'ın sağlam ipine/Kur'ân'a sarılmak ve Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* ile ashâbının yoluna uymaktır.

15. İçerisinde şirk unsuru bulunmayan, Arapça (ya da bir başka dilde ise) manası anlaşılan her tür rukye mubahtır. Bununla birlikte şifanın bizzat rukyede değil, Allah'ın elinde olduğuna inanılması gerekir.

16. Müslümanlara düşen Allah'a dayanıp tevekkül etmektir. Zira O, onlara yeter. Yine onlara şifa verecek olan da sadece Allah'tır.

Nitekim bu konuda O, şöyle buyurmaktadır:

"Kim Allah'a tevekkül ederse O, ona yeter."[256]

"Müminler sadece Allah'a tevekkül etsinler."[257]

"(İbrahîm aleyhisselâm kavmine dedi ki:) Hastalandığım zaman bana şifa veren O'dur."[258]

Son olarak şunları söylemek istiyorum: Bu çalışma, neticede insan ürünüdür. İçerisinde hatalar ve eksiklikler olabilir. Bu çalışmadaki doğrular Allah'tandır, O'na hamdolsun. Eğer hata varsa, zaten ben şahsımın ve bu çalışmamın hatasız olduğunu söylemiyorum. Nitekim şair şöyle demiş:

"Kimdir hiç hata yapmayan?

Kimdir hep en güzele sahip olan"

Hatalarım konusunda beni teselli edip rahatlatan şudur ki ben, onları kasten yapmadım ve sadece hakkı, doğruyu ortaya koymayı amaçladım.

Allah'tan bu çalışmamı benden kabul etmesini dilerim. Buna hak sahibi olan ve gücü yeten de O'dur. O'nun salât ve selâmı, Peygamberimiz Muhammed'in, âilesinin ve ashâbının üzerine olsun.

Bu çalışmanın sonuna ileri gelen çağdaş âlimlerin muska, rukye, tedavi için cincilere gitme ve bunun müminin akîdesine olan etkisi konularında verdikleri bazı fetvaları eklemenin faydalı olacağını düşündüm. Böylece konu tamamlanmış ve iyice açıklık kazanmış olacaktır:

---

(256) Talâk, 3.
(257) Âl-i İmrân, 160.
(258) Şuarâ, 80.

-Ek-

Koruyucu Muska, Tılsım ve Rukyelerin Yazılmasının Hükmü Hakkındaki Fetvalar

Soru: Bazı insanlar, hastalara, delilere ve psikolojik rahatsızlığı olanlara muskalar, Kur'ân ve hadislerden bazı âyet ve dualar yazıyorlar. Biz onların doğru yaptıklarını söylemiyoruz. Nitekim kendilerini uyarıp nasihat ettik. Ancak onlar karşı çıkıp: "Allah'ın Kitabı'nı ve Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in hadislerini yazmak yasak değildir" diyorlar. Hatta bazıları bu muskaları, adetli ya da lohusa kadın, deli, bunamış, aklı ermeyen ve temizlikten anlamayan küçük çocuklara bizzat kendi elleriyle takıyorlar. Bu caiz midir?

Cevap: Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Kur'ân, zikir ve dualarla rukye yapmaya izin vermiştir. Ancak rukyenin şirk içermemesi ya da manası anlaşılmayan sözlerden olmaması gerekir. Nitekim Müslim, Sahîhi'nde Avf b. Mâlik'ten şöyle rivâyet etmiştir:

"Biz, cahiliye döneminde rukye yapardık. Allah Rasulü'ne: Ey Allah'ın Rasûlü! Bu konuda dersin? diye sorduk. Bunun üzerine O: "Rukyelerinizi bana arz edin. Zira şirk içermeyen rukyelerin herhangi bir sakıncası yoktur." buyurdu."

Âlimler de az önce zikredilen şekle uygun olan rukyelerin -bunların sadece sebep olduğu ve etkilerinin ancak Allah'ın takdiriyle gerçekleştiğine inanılması şartıyla- caiz olduğunda icma etmişlerdir. Ancak boyna muska vb. bir şey asma ya da onu herhangi bir organa takma konusuna gelince, o, Kur'ân'dan başka bir şey ise haramdır, hatta şirktir. Zira İmam Ahmed, Müsned'inde İmran b. Husayn *radıyallâhu anh*'dan şöyle rivâyet etmiştir:

"Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* adamın birinin kolunda bakır bir halka gördü ve ona: "Nedir bu?" diye sordu. Adam da: "Vâhine (kolu zayıflatan bir hastalıktan korunmak) için taktım" dedi. Bunun üzerine Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu: *"Çıkar onu. Zira o, senin ancak zayıflığını artırır. Eğer o üzerindeyken ölecek olursan ebediyen iflah olmazsın."*

İmam Ahmed'in diğer bir rivâyeti ise şöyledir: "Kim koruyucu muska/nazarlık takarsa şirk koşmuş olur." Yine İmam Ahmed ve Ebû Dâvûd, İbn Mes'ûd *radıyallâhu anh*'dan şöyle rivâyet etmişlerdir: "Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in şöyle dediğini duydum: "(Dine aykırı olan) rukyeler, koruyucu muskalar/nazarlıklar ve tivele (kadını kocasına sevdirme sihri) şirktir."

Eğer takılan şey, Kur'ân âyetlerinden ise doğru olan görüşe göre bu da üç sebepten dolayı yasaktır. Bu üç sebep şunlardır:

1. Muska takmayı yasaklayan hadislerin anlamı (her türlü muskayı içine alacak şekilde) kapsamlıdır. Bu kapsamı daraltacak (ve bazı muskaları bu kapsamın dışına çıkaracak) bir delil yoktur.

2. Sedd-i zerâî (dinen yasak olan bir şeye vasıta olması) nedeniyle yasaktır. Zira bu, Kur'ân'dan olmayan başka şeylerin de takılmasına yol açabilir.

3. Takılan şeylerin saygınlığına aykırı durumların olması, mesela bunların tuvalette, cinsel ilişki vb. durumlarda üstte taşınması muhtemeldir.

Kur'ân'dan bir sûre ya da bir kaç âyetin levha, tabak ya da kâğıt üzerine üzerine yazılıp su, safran vb. bir şeyle yıkanması ve bu suyun bereket, ilim, para, sağlık, afiyet vb. şeylerin elde edilmesi ümidiyle içilmesi meselesine gelince, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in, ne kendisi ne de bir başkası için böyle bir şey yaptığına ya da ashâbından birine veya ümmetine bu konuda izin verdiğine dâir elimizde bir bilgi mevcut değildir. Hâlbuki aynı şartlar o zamanda da mevcuttu ve yukarıda sayılanlara o gün de ihtiyaç vardı.

Dolayısıyla evla olan bunu yapmamak, onun yerine Kur'ân, Allah'ın güzel isimleri, sahih hadislerde geçen dua ve zikirler ile manası anlaşılan ve içerisinde şirk unsuru bulunmayan dualarla rukye yapmak gibi dinen caiz olan yöntemlerle yetinmektir. Yine Allah'a, O'nun meşru kıldığı yoldan yaklaşarak O'nun mükâfatını ummalı, sıkıntı ve kederleri gidermesini istemeli ve faydalı ilim nasib etmesini dilemelidir. Nitekim bunlar, bu konuda yeterlidir. Zira Allah'ın meşru kıldığı yolla yetinen kimseyi Allah, başka şeylere muhtaç olmaktan korur. Başarıya ulaştıran Allah'tır.[259]

Fetva Kurulu

---

(259) *Fetâvâ İslâmiyye,* derleyen: Muhammed b. Abdilaziz el-Musnid, 1. bsk., Dâru'l-Vatan, 1412 h., 1/23.

"Temâim" takan kişinin kestiği hayvanın hükmü

Soru: Kur'ân ya da başka şeyleri içeren bir "temîme" takan, iplere düğüm atan vb. kişilerin kestikleri hayvanın hükmü nedir?

Cevap: "التمائم :Temâim», « التميمة : temîme» kelimesinin çoğuludur. Temime, çocukların, kadınların, hayvanların vs. boynuna takılan boncuk, nazarlık ve muska gibi şeylerdir. Bazen bunlar, kuşaklara takılır ya da saçlara bağlanır. Bütün bunlar kötülükten korunmak ve gelecek bir zararı engellemek amacıyla yapılmakta olup yasaktır, hatta şirktir. Çünkü fayda ve zarar vermek sadece Allah'ın elindedir. O'dan başkasının buna gücü yetmez. Ayrıca bu konuda bir takım rivâyetler de vardır:

İbn Mes'ûd *radıyallâhu anh*'dan şöyle rivâyet edilmiştir: "Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in şöyle dediğini duydum: "(Dine aykırı olan) rukyeler, koruyucu muskalar/nazarlıklar ve tivele (kadını kocasına sevdirme sihri) şirktir." Bu hadisi İmam Ahmed ve Ebû Dâvûd rivâyet etmiştir.

Abdullah b. Ukeym'den merfu olarak rivâyet edilen diğer bir hadiste Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmaktadır: "Bir şey takan kimse, taktığı şeye havale edilir."

Yine Buharî ve Müslim'de geçen bir rivâyette Ebû Beşîr el-Ensârî, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'le birlikte olduğu bir yolculukta Allah Rasûlü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in bir adam göndererek ona develerin boynunda yay kirişinden yapılmış gerdanlıkları -ya da hiçbir gerdanlık- bırakmayıp hepsini koparmasını emrettiğini bildirmektedir.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* ister düğüm atılmış ister atılmamış olsun yay kirişinden (ya da başka şeylerden) yapılmış gerdanlıkların develerin boynuna takılmasını hoş karşılamamış ve onların koparılmasını emretmiştir. Çünkü cahiliye dönemi insanları belalardan korumak ve nazar değmesini engellemek amacıyla develerin boynuna bu tür gerdanlıklar, nazarlık ve muskalar takıyorlardı. İşte bu sebeple Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* ashâbına böyle yapmalarını yasaklamış, bütün bunları hoş görmemiş ve dolayısıyla da hepsinin koparılmasını emretmiştir.

Her kim nazarlık, koruyucu muska ve benzerlerinin bir fayda sağlama ya da bir zararı def etme etkisine sahip olduğuna inanırsa, o kişi büyük şirk işlemiş ve -Allah korusun- dinden çıkmış olur. Dolayısıyla da onun kestiği hayvanın eti yenmez. Kim de bunların sadece birer sebep olduğuna, fayda ve zarar verenin ve bu sebepleri tesirli kılanın sadece Allah olduğuna inanırsa, bu kişi küçük (dinden çıkarmayan) şirk işlemiş olur. Çünkü koruyucu muska, nazarlık ve benzerlerinin korunmaya sebep olma noktasında ne tecrübeye ne de dine dayalı bir aslı yoktur. Aksine bunların etkisi tamamen tahmine dayalıdır.

Bazı âlimler, içerisinde Kur'ân âyetleri bulunan muskaları bu sayılanlardan hariç tutmuş ve onların takılmasına ruhsat vermişlerdir. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in hadislerinde geçen muska takma yasağını ise içerisinde Kur'an'dan başka şeylerin yazılı olduğu muskalar için geçerli olduğu yorumunu yapmışlardır. Ancak doğrusu, hadislerde geçen bu yasağın genel olduğudur. Çünkü Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'den bu genelleğin kap-

samını daraltacak (mesela Kur'ân'dan olan muskaların caiz olduğuna dâir) bir açıklama gelmemiştir. Yine Kur'ân âyetleri içeren muskaların takılması, Kur'ân âyetleri içermeyen başka tür muskaların da takılmasına vesile olabileceği gibi Kur'ân âyetlerine karşı saygısız durumların oluşmasına da yol açabilir.

Bununla birlikte üzerinde Kur'ân'dan âyetler taşıyan kişinin kestiği yenir. Zira o, Kur'ân'da tesir veya bereket olduğuna inanmaktadır. Bu inanç, insanı dinden çıkarmaz. Çünkü Kur'ân, Allah teâlâ'nın kelâmıdır. Kelâm da Allah'ın sıfatlarından biridir.(260)

Fetva Kurulu

* * *

Tedavi İçin Cincilere Gitmenin Hükmü

Soru: Bazı insanlar, "geleneksel tıp" diye ifade ettikleri bir tür yöntem ile tedavi uyguluyorlar. Şöyle ki: Birisi onlara gidince: "Kendi adını ve annenin adını yaz. Şimdi git ve yarın gel" diyorlar. Ertesi gün yanlarına gidince de adama: "Senin hastalığın şu, tedavin ise şu" diyorlar. Bunlardan bazısı, tedavide Allah'ın kelâmını kullandığını ifade ediyor. Bu gibi insanlar hakkında ne dersiniz? Onlara gitmenin hükmü nedir?

Cevap: Tedavide bu yöntemi kullanan kişi, cinleri kullanıyor ve gaybı bildiğini iddia ediyor demektir. Böyle kimselerin yanında tedavi olmak caiz olmadığı gibi onlara gitmek ve soru sormak da caiz değildir. Çünkü Peygamber

---

(260) *Fetâvâ İslâmiyye*, 1/26.

sallallahu aleyhi ve sellem bu tür insanlar hakkında şöyle buyurmuştur: “Kim falcıya/kâhine gider de ona bir şey sorarsa, kırk gece namazı kabul olunmaz.” Bu hadisi Müslim, Sahîhi'nde rivâyet etmiştir.

Yine Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'den kâhin, falcı ve büyücülere gitmeyi, onlara bir şey sormayı ve dediklerini tasdik etmeyi yasaklayan birçok hadis rivâyet edilmiştir. Nitekim Allah Rasûlü *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmaktadır: “Kim bir falcıya ya da kâhine gider de onun söylediklerini tasdik ederse Muhammed'e indirileni inkâr etmiş olur.”

Taş ve deniz kabuğu falı, yere çizgiler çizerek yapılan fal vb.(261) şekillerde ya da hastaya kendi adı, annesinin adı veya akrabalarından birinin adını sormak sûretiyle gaybdan haber vermek, bu işi yapan kimselerin falcı veya kâhinlerden olduklarını gösterir. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* onlara soru sormayı ve söylediklerine inanmayı yasaklamıştır.(262)

Şeyh İbn Bâz

* * *

Ne Anlama Geldiği Bilinmeyen Koruyucu Muska ve Tılsımların Hükmü

Soru: Değerli hocam, yolda giderken yazılı bir kâğıt buldum ve ayak altında çiğnenmesin diye alıp kenara

(261) Bunlar Araplarca bilinen bazı fal türleri olup ülkemizde bilinen kahve falı, yıldız falı, iskambil falı, burç falı vs. benzemektedir. Hepsi de aynı hükme tabidir. (Çeviren)

(262) *Fetâvâ İslâmiyye*, 1/28.

koymak istedim. Üzerinde âyet varsa yanıma alırım diye kâğıda şöyle bir göz attım. Kâğıtta şöyle yazıyordu:

"Altın bir yüzük üzerine … nakşedilip öd ağacı ve anber ile tütsülenerek tam bir abdestle takılır. Allah'ın "Aliyyun Azîmun" isimleri, ayın ilk cuması sabah namazından sonra başlayıp Perşembe günü yatsı namazı sonrasında bitecek şekilde tam bir hafta boyunca her namazın peşinden bin yüz otuz (1130) kere zikredilmeye devam edilir. Bundan sonra her farz namazın peşinden güç yettiği kadar … (burada iki isim yer almaktadır) okunur. Bu tılsımın müthiş esrarı vardır ki ona kıymet biçilemez. O iki kişinin sırlarını hiç kimseye hatta oğluna bile asla açma ki onları, zararlı bir işte ya da Allah'ın kullarına eziyet etme yolunda kullanmasınlar."

Sizden bu metnin izahını, bu işi yapmanın dindeki yerini ve helal mi yoksa haram mı olduğunu açıklamanızı rica ediyorum.

Cevap: Soruda zikredilenleri yapmak ya da bu metni koruyucu muska vb. olarak kullanmak caiz değildir. Metinde anlatılanları yapmak caiz değildir, çünkü içerisinde ne anlama geldiği bilinmeyen ve şirk olma ihtimali bulunan bir takım nakış ve yazılar bulunmaktadır. Yine belli vakitlerde ve belirli sayıda zikir yapılması söylenmektedir ki bu, dinen meşru olmayan bir zikir türüdür. Ayrıca metinde iki ismin zikredilmesi de geçmektedir ki onların ne olduğu bilinmemektedir.

Dolayısıyla bütün bunlar haramdır, yapılması caiz değildir. Böyle bir şeye bulaşan kişinin ondan kurtulma-

sı gerekir. Zikirleri terk etmeli, yüzük üzerindeki nakışları kazıyıp onu öd ağacı ve anberle tütsülemeyi bırakmalı ve bütün bunlara tevbe etmelidir. Allah'tan af ve afiyet dileriz. Peygamberimiz Muhammed'e, âilesine ve ashâbına salât ve selâm olsun.(263)

Fetva Kurulu

***

Kur'ân'la Tedavinin Hükmü

Soru: Kur'ân ile tedavinin, onunla rukye yapmanın ve ondan bazı âyetleri muska edinip takmanın hükmü nedir?

Cevap: Kur'ân ile tedavi caizdir. Nitekim Buhârî ve Müslim, Ebû Saîd el-Hudrî *radıyallâhu anh*'dan şöyle rivâyet etmiştir: "Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in ashâbından bir grup yolculuğa çıktılar. Derken Arap kabilelerinden bir kabilenin yakınında konakladılar. Bu kabileden kendilerini misafir etmelerini istedilerse de onlar buna yanaşmadılar. O sırada bu kabilenin efendisini akrep soktu. Onu tedavi etmek için her yolu denediler; ancak bir fayda sağlayamadılar. Derken içlerinden biri: "Şu yakınınıza konaklayan kafileye gidip sorsanız, belki içlerinden birinde (hastayı tedavi edecek) bir şey vardır" dedi. Hemen onların yanına gittiler ve şöyle dediler:

"Ey kafile! Efendimizi akrep soktu. Biz onu tedavi etmek için her yolu denedik; ancak hiçbiri fayda sağlamadı. İçinizde (onu tedavi edecek) bir şeyi olan var mı?"

İçleriden biri şöyle karşılık verdi:

---

(263) *Fetâvâ İslâmiyye*, 1/28.

"Evet. Allah'a yemin ederim ki, ben rukye yaparım. Ancak sizden bizi misafir etmenizi istedik; ama siz buna yanaşmadınız. Dolayısıyla da bize ücret vermeden sizin adınıza rukye yapmam." Bunun üzerine küçük bir koyun sürüsü üzerinde anlaştılar. O da (efendilerinin yanına) gitti ve ona: "Hamd, alemlerin rabbi olan Allah'adır" (Fatiha sûresini) okuyup üflemeye başladı. Derken adam, sanki bağlarından çözülmüş ve hiç hasta olmamış gibi ayağa kalkıp yürüdü. Kabilesine: "Anlaştığınız ücreti onlara tastamam verin" dedi.

Sahabeden biri: "(Koyunları aranızda) paylaştırın" deyince, rukyeyi yapan: "Paylaştırmayın. Hele Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in yanına gidip olanları anlatalım, bakalım bize ne emredecek?" dedi. Derken Allah Rasûlü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in yanına geldiler ve olanları anlattılar. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*: "Fatiha sûresinin rukye olduğunu nasıl bildin?" dedikten sonra şöyle devam etti: "Doğru yapmışsınız. (Koyunları aranızda) paylaştırın ve bana da bir pay ayırın."

Bu hadis, Kur'ân'la tedavinin caiz olduğunu göstermektedir.

Kur'ân âyetlerinden muska edinip takma meselesine gelince, âlimler bu konuda (caizdir ve caiz değildir şeklinde) iki görüş belirtmişlerdir. En doğru olan görüş ise bunun caiz olmadığıdır. Başarı Allah'tandır. O'nun salât ve selamı Peygamberimiz Muhammed'e, âilesine ve ashâbına olsun.[264]

Fetva Kurulu

(264) *Fetâvâ İslâmiyye*, 1/28.

el-Hısnu'l-Hasîn, Cevşen vb. Dua Kitaplarının Taşınmasının Hükmü

Soru: Kur'ân âyetlerinden oluşan rukye ve muskaların hükmü nedir? Yanımda "el-Hısnu'l-Hasîn", "Cevşen" ya da "es-Seb'u'l-Ukûdu's-Suleymâniyye" kitaplarını taşısam, bunun hükmü ne olur? Bu kitaplarda onların nazar değmesi, hased vb. engelleme konusunda faydalı oldukları yazıyor, bu doğru mu? Bazıları, bu kitaplarda sadece Felak, Nâs sûreleri ve Âyetu'l-Kursî gibi Kur'ân âyetlerinin yazılı olduğunu söylüyor. Acaba bu kitapları taşımayıp sadece bu âyet ve sûreleri okusam faydalı olur mu?

Cevap: Kur'ân, zikir ve içerisinde şirk ya da dinen sakıncalı şeyler içermeyen dualar ile rukye yapmak caizdir. Muskaların yazılması ve koruyucu olarak taşınması konusuna gelince, daha önce bu konuda ayrıntılı bir fetva yayınlamıştık.(265)

---

(265) [Bu fetva şöyledir:
«**SORU:** Kur'ân âyetlerinden oluşan veya içerisinde Kur'an dışında yazılar bulunan temîme/muska takan kimse kafir olur mu?
CEVAP: İnsanların taktığı muskalar iki kısımdır:
1. Kur'ân âyetlerinden oluşan muskalar
2. Kur'ândan başka şeyler içeren muskalar
Eğer temîme/muska Kur'ân âyetlerinden oluşuyorsa, bu konuda selef ihtilafa düşmüş ve iki görüş beyân etmiştir:
Birinci görüş: Bunların takılması caiz değildir. İbn Mes'ûd ve İbn Abbâs bu görüştedir. Huzeyfe, Ukbe b. Âmir ve Abdullah b. Ukeym'in de zâhir olan görüşü bu şekildedir. Yine Tabiinden bir grup da –ki İbn Mes'ûd'un talebeleri de bunlara dâhildir- aynı görüştedir. İmam Ahmed'den rivâyet edilen bir görüş –ki talebelerinin çoğu bunu tercih etmiş ve muteahhir âlimler de bunu benimsemiştir- bu yöndedir. Bu görüş, İmam Ahmed, Ebû Dâvûd ve diğerlerinin İbn Mes'ûd *radıyallâhu anh*'dan rivâyet

"el-Hısnu'l-Hasîn", "Cevşen" ve "es-Seb'u'l-Ukûd" kitaplarına gelince, bunları koruyucu muska olarak kullan-

---

ettikleri şu hadise dayanmaktadır: "Allah Rasulü *sallallahu aleyhi ve sellem*'in şöyle dediğini duydum: *"(Dine aykırı olan) rukyeler, koruyucu muskalar/nazarlıklar ve tivele (kadını kocasına sevdirme sihri) şirktir."* Şeyh Abdurrahman b. Hasen Âlu'ş-Şeyh *rahmetullahi aleyh Fethu'l-Mecîd* adlı eserinde şöyle der:
"Derim ki: Doğru olan görüş budur. Bunun üç sebebi vardır ki düşünen onları anlar:
1. Muska takmayı yasaklayan hadislerin anlamı (her türlü muskayı içine alacak şekilde) kapsamlıdır. Bu kapsamı daraltacak (ve bazı muskaları bu kapsamın dışına çıkaracak) bir delil de yoktur.
2. Bu tür muskalar sedd-i zerâî (dinen yasak olan bir şeye vasıta olması) nedeniyle yasaktır. Zira onları takmak, Kur'ân'dan olmayan başka şeylerin de takılmasına yol açabilir.
3. Takılan şeylerin saygınlığına aykırı durumların olması, mesela bunların tuvalette, cinsel ilişki vb. durumlarda üstte taşınması muhtemeldir."
İkinci görüş: Kur'ân âyetlerinden oluşan bu tür muskaları takmak caizdir. Bu, Abdullah b. Amr b. Âs'ın görüşüdür. Âişe'den gelen rivâyetin zâhiri de onun bu görüşte olduğunu göstermektedir. [Bu rivâyet şöyledir: *"Başa musibet geldikten sonra takılan şey "temîme" değildir. "Temime" ancak musibet gelmeden önce (onu engellesin diye) takılan şeydir."* Hâkim bu rivâyetin sahih ve bir çok hadiste geçen "temîme" kelimesini izah ettiği için de merfu hükmünde olduğunu söylemiştir. Ayrıca ez-Zehebî ve el-Elbânî de bu rivâyetin sahih olduğunu belirtmiştir. Bkz. *el-Müstedrek*, 4/242, 463; *Sahîhu't-Terğîb ve't-Terhîb*, 3/193 (hadis no: 3458). (Çeviren)] Yine Ebû Ca'fer el-Bâkır ve diğer bir rivâyette İmam Ahmed de aynı görüştedir. Bu görüşte olanlar, yukarıda geçen hadisin, içerisinde şirk olan muskalar hakkında olduğu yorumunu yapmışlardır.
Eğer muskada Kur'ân'dan, Allah'ın isim ve sıfatlarından başka şeyler bulunuyorsa: *"(Dine aykırı olan) rukyeler, koruyucu muskalar/nazarlıklar ve tivele (kadını kocasına sevdirme sihri) şirktir."* hadisinden dolayı bunları takmak şirktir. Başarı Allah'tandır."
Bkz. *Fetâvâ İslâmiyye*, 1/27.]

mak caiz değildir. Yatmadan önce Âyetü'l-Kürsî'yi, İhlâs, Felak ve Nâs sûrelerini okumak ise faydalıdır.[266]

Fetva Kurulu

* * *

Sihir yapılmış kişideki sihri çözmenin hükmü

S: Bir kişinin bir başkasına sihir yaptığını anlarsak, dinen bu sihri nasıl çözebiliriz?

C: Sihirle uğraşmak haram, hatta büyük (dinden çıkaran) küfürdür. Dolayısıyla da sihri çözmek için yine sihir kullanmak caiz değildir. Ancak sihir yapılan kişi, Kur'ân ve Sünnet'te yer alan rukye ve dualarla tedavi edilebilir. Başarıya ulaştıran Allah'tır. O'nun salât ve selamı Peygamberimiz Muhammed'e, âilesine ve ashâbına olsun.[267]

İlmî Araştırmalar ve Fetvâ Kurulu

Kurul Başkanı
Abdulazîz b. Abdillah b. Bâz

Kurul Başkan Vekili
Abdurrazzak Afîfî

Üye	**Üye**
Abdullah b. Ku'ûd	Abdullah b. Ğudeyyân

---

(266) *Fetâvâ İslâmiyye,* 1/31.
(267) *Fetâvâ'l-Lecneti'd-Dâime li'l-Buhûsi'l-İlmiyye ve'l-İftâ,* 1. bsk., Dâru Âlemi'l-Kutub, 1412 h., 1/377.

KAYNAKLAR

1. Kur'ân-ı Kerîm

2. el-Cessâs, Ebu Bekir Ahmed b. Alî er-Râzî el-Hanefî (ö. 370 h.), Ahkâmu'l-Kur'ân, Dâru'n-Neşr ve't-Tıbâa, Beyrut.

3. İbnu'l-Arabî, Ebû Bekir Muhammed b. Abdillah (ö. 543 h.), Ahkâmu'l-Kur'ân, Dâru'l-Fikr li't-Tıbâa ve'n-Neşr, Beyrut.

4. er-Râzî, Fahruddîn Ebû Abdillah Muhammed b. Ömer b. Huseyn el-Kuraşî (ö. 606 h.), et-Tefsîru'l-Kebîr, Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, Tahran.

5. İbn Kesîr, Ebu'l-Fidâ 'İmâduddîn İsmâil b. Ömer (ö. 774 h.), Tefsîru'l-Kur'âni'l-Azîm, Dâru Mısr li't-Tıbâa, 1409 h.

6. Cemâl Sâvelî, *Tahsînu Ehli'l-Îmân mine'l-Ayni ve'l-Hasedi ve's-Sihri ve'ş-Şeytân*, 1. bsk., Dâru İbn Huzeyme li'n-Neşr ve't-Tev-zî', 1416 h.

7. Tezkîru'l-Beşer bi Hatari'ş-Şa'vezeti ve'l-Kehâneti ve's-Sihr ve Tahzîru'l-Müslimîn min 'A'mâli's-Seharati ve'l-Keheneti ve'l-Muşa'vizîn, cem ve tahkik: Abdullah b. Cârillah İbrahîm, 3. bsk., 1408 h.

8. Âlu'ş-Şeyh, Süleyman b. Abdillah b. Muhammed b. Abdil-vehhâb (ö. 1233 h.), Teysîru'l-Azîzi'l-Hamîd fî Şerhi Kitâbi't-Tevhîd, el-Mektebetu's-Selefiyye.

9. et-Taberî, Ebu Ca'fer Muhammed b. Cerîr (ö. 310 h.), Câmiu'l-Beyân an Te'vîli Âyi'l-Kur'ân, Dâru'l-Fikr, 1408 h.

10. el-Kurtubî, Ebu Abdillah Muhammed b. Ahmed el-Ensârî

(ö. 671 h.), el-Câmiu li Ahkâmi'l-Kur'ân, 3. bsk., Dâru'l-Kutubi'l-Mısriyye, 1387 h.

11. el-Hamdân, Süleymân b. Abdirrahmân, *ed-Durru'n-Nadîd alâ Ebvâbi't-Tevhîd*, 1. bsk., el-Matbaatu's-Selefiyye.

12. es-Sâbûnî, Muhammed b. Ali, *Ravâiu'l-Beyân Tefsîru Âyâti'l-Ahkâm*, 3. bsk., Mektebetu'l-Ğazâlî, Dımeşk ve Beyrut, 1400 h.

13. el-Hamed, Ahmed b. Nâsır b. Muhammed, *es-Sihr Beyne'l-Hakîka ve'l-Hayâl,* 1. bsk., Mektebetu't-Turâs, Mekke-i Mükerreme, 1408 h.

14. Abdusselam es-Sukkerî, *es-Sihr beyne'l-Hakîkati ve'l-Vehm fi't-Tasavvuri'l-İslâmî,* ed-Dâru'l-Mısriyye li'n-Neşr ve't-Tevzî', 1409 h.

15. İbn Mâce, Ebû Abdillah Muhammed b. Yezîd el-Kazvînî (ö. 275 h.), *Sunenu İbn Mâce,* tahkik ve talik: Muhammed Fuâd Abdul-bâkî, el-Mektebetu'l-İlmiyye, Beyrut, Lübnân.

16. en-Nevevî, Ebû Zekeriyya Muhyiddîn Yahyâ b. Şeref (ö. 676 h.), *Şerhu Sahîhi Muslim,* 1. bsk., Dâru'l-Kalem li't-Tıbâa ve'n-Neşr ve't-Tevzî', Beyrut, Lübnân, 1407 h.

17. el-Buhârî, Muhammed b. İsmâîl el-Cu'fî (ö. 256 h.), *Sahîhu'l-Buhârî,* thk: Dr. Mustafa el-Buğâ, 5. bsk., Dâru İbn Kesîr, Dımeşk ve Beyrut, 1414 h.

18. Müslim b. el-Haccâc en-Nîsâbûrî (ö. 261 h.), *Sahîhu Müslim*, İhyâu't-Turâsi'l-Arabî.

19. el-Cevherî, İsmâîl b. Hammâd (ö. 284 h.), *es-Sıhâh Tâcu'l-Luğa ve Sıhâhu'l-Arabiyye,* 2. bsk., Dâru'İlm li'l-Melâyîn, 1399 h.

20. Bâlî, Vahîd Abdusselam, *es-Sârimu'l-Bettâr fi't-Tesaddî li's-Seharati'l-Eşrâr,* 3. bsk., Mektebetu't-Tâbiîn, Kahire, 1412 h.

21. el-Elbânî, Muhammed Nasiruddîn, *Daîfu Suneni'n-Nesâî*, 1. bsk., el-Mektebu'l-İslâmî, Dımeşk ve Ammân, 1411 h.

22. Ömer Süleyman el-Eşkar, *Âlemu's-Sihri ve'ş-Şa'veze*, 1. bsk., Mektebetu'l-Felâh, Kuveyt, 1401 h.

23. el-Askalânî, Ahmed b. Ali b. Hacer (ö. 852 h.), Fethu'l-Bârî bi Şerhi Sahîhi'l-Buhârî, 3. bsk., Dâru'l-Matbaati's-Selefiyye.

24. Âlu'ş-Şeyh, Abdurrahman b. Hasen (ö. 1285 h.), *Fethu'l-Mecîd Şerhu Kitâbi't-Tevhîd*, , Dâru Uli'n-Nuhâ.

25. el-Useymîn, Muhammed b. Sâlih, *el-Kavlu'l-Mufîd alâ Kitâbi't-Tevhîd*, 1. bsk., Dâru'l-Âsıme, Suudî Arabistan, 1415 h.

26. ez-Zemahşerî, Ebu'l-Kâsım Cârullah Mahmud b. Ömer el-Havarizmî (ö. 538 h.), el-Keşşâf an Hakâiki't-Tenzîl ve Uyûni'l-Ekâvîl fî Vucûhi't-Te'vîl, Dâru'l-Ma'rife, Beyrut.

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ

BİRİNCİ BÖLÜM

İKİNCİ BÖLÜM

-EK-

Yaşanılası Müslümanlık İçin

guraba
yayınları

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:
"Guraba'ya müjdeler olsun! Onlar, benden sonra sünnetimden insanların bozdukları şeyleri düzeltenlerdir." *(Sünen-i Tirmizî)*

Kitap Kataloğu

Çatalçeşme sk. Define Han No: 27/9
CAĞALOĞLU-İSTANBUL
0212 526 06 05 - 0212 522 49 98
www.guraba.com.tr
guraba@hotmail.com

İslâm Akâidi

İslâm Akâidi

İslâm Akâidi

İslâm Akâidi

Kadınlara

Tefsir ve Kur'an

İslâm Fıkhı

İBN 'USEYMÎN
TEFSİR USÛLÜNE
GİRİŞ

Siyer

Hadis

Tezkiye-Ahlak

Eğitim

Davetçinin
El Kitabı

İDEAL EĞİTİM
YÖNTEMLERİ

DİNİ İLİM BİR
ZORUNLULUKTUR

30 Adımda
Çocuk Terbiyesi

İlim Tahsilinde
Temel Kurallar

İLİM
TALEBESİNİN
SÜSÜ

ÇIKACAK KİTAPLARIMIZ

- **MEHDİ HAKİKATTİR HURAFE DEĞİL**
  İsmail b. Mukaddem
- **İSA ALEYHİSSELAM'IN NÜZULÜ VE DECCAL İLE SAVAŞI**
  Muhammed Halil Herras
- **BİD'AT ve ÜMMET ÜZERİNDEKİ OLUMSUZ ETKİLERİ**
  Selim el-Hilâlî
- **DİNDE SAHABENİN YERİ VE ÖNEMİ**
  Hamed el-Humeydi
- **FIKHA GİRİŞ; FIKIH USÛLÜ, KAYNAKLARI,**
  DÖRT FIKIH MEZHEBİ
  Dr. Süleyman b. Hamîd
- **FIKIH KAİDELERİ**
  Muhammed b. Salih el-Useymin
- **İSTİĞFAR; ÖNEMİ ve KULUN ONA İHTİYACI**
  İbn Teymiyye
- **KİTAB ve SÜNNET IŞIĞINDA NAFİLE NAMAZLAR**
  Said el-Kahtânî
- **KİTAB ve SÜNNET IŞIĞINDA MÜSLÜMANIN TEMİZLİĞİ**
  Said el-Kahtânî
- **SELEF-İ SÂLİHİN İMAMLARININ AHLAKI**
  Abdülaziz b. Nâsır el-Culeyyil
- **İSLÂM GÖZÜYLE ÇAĞDAŞ EKONOMİK İLİŞKİLER**
  Prof. Dr. Abdullah el-Muslih- Prof. Dr. Salih es-Sâvî
- **NAMAZDA TA'DİL-İ ERKAN**
  İmam Birgivî
- **İMAM EBU HANİFE'YE GÖRE USÛLU'D-DİN**
  Prof. Dr. Muhammed el-Humeyyis